

P. V. Huppig
1899

P. Huppig.

A. 13910
EC 991

Kirikulaulude kogu.

Koolitarwituseks

wälja walitud.

Wälja walitud.

Hind 25 kop.

Jurjewis, 1893.

Trükitud A. Grenzsteini trükikojas.

Лифляндская Евангелическо-Лютеранская Консисторія симъ свидѣ-
тельствуеъ, что этотъ Манускриптъ ничего противъ Священнаго Писанія
и Симфолическихъ книгъ Лютеранской церкви не содержитъ.

Отъ имени и по порученію Консисторіи:

Приходъ Св. Маріи
въ г. Юрьевъ,
13. Августа 1893.

Dr. А. Г. Виллигероде,
Консистор. совѣтникъ.

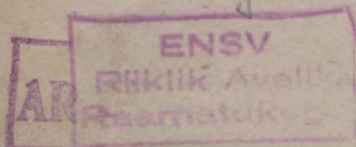
№ 110.

Доволено цензурою. — Юрьевъ, 26. Августа 1893 г.

Ar 893

Org

136475 x

Seletuseks.

Kirikulaul on ewangeeliumi usu koolides üks osa usuõpetusest piibliloo ja katetismuse kõrwal. Piiblilugu on Jumala riigi ajalugu. Katetismus on õnjeseloo lühike kokkuvõtte õpetuse kujul. Kirikulaul on koguduse elust wälja kaswanud ja paneb neile mõlematele luulelise riide selga, et usuõpetus seda kergemine ja mõjuwamalt koguduse hingedesse wõiks tungida ja neid püha waimustusega täita.

Kristus ise laulis oma jüngritega püha õhtusöömaaja seadmisel „liituse laulu,“ wististe wanaseaduse paasapühal pruugitawaid Salleluja-psalterid (113—118) waata Matt. ew. 26, 30 ja Mark. ew. 14, 26), ja on sellega laulu pruukimist kogudusele pühitsenud.

Juba kõige wanemast ajast saadit on ristikoguduses laulu haritud, sest koguduse loomulik tung on, oma waimu püha laulude laulmises oma Jumala poole ülendada, kus ükfitu heal terwe koguduse healega ühte sulab ja sellest ühiseft usutunnistuseft oma südameleennule jõuudu ja hoogu tunneb tulema. Ets koguduse laul Jumala kojäs ole Jumala teenistuse kaunistus, püha waimustuse ja palwetule loitma paneja? Melanchthon ütles lord kirikulaulust: „Kiiremine kui sõna peaseb laul kõrwasse, sügawamalt tungib healte kokkukõla (harmonii) hingesse ja jääb kõwemine meele.“ Kirikuisa Orignes tunnistab waimulikust laulust ja muusikast, et ta see ainute ja kõige mõjuwam abinõuu on, millega paganaid ristiusule saata. Peale piibli on meil lauluraamat kõige tähtsam kirikuraamat; sellest leiab ewangeeliumi usuline igas eluolekus omale troosti ja kotsutust. Imestamise wäärt on see, et ewangeeliumi usuline ahastuse kui ka rõõmu ajal ikka ennemine lauluraamatu kui piibli kätte wõtab. — Ewangeeliumi usu kirikulaulu isa on Lutherus. Tema räägib kirikulaulu ja muusika mõjust järgmiselt: „Muusika teeb südame Jumala sõna ja tõe tarwis waitjeks ja walmis, ta on suur ja kaunis Jumala and, ja „et waimulikude laulude laulmine Jumala meele pärast on, arwan mina, on igal ristiinimesel teada.“ Muusika on see meister, kes lorda ülewel

hoiab, rahwa kombeid tajandab ja pehmitab, neid wooruslitumaks ja mõisliikumaks teeb. Laulmine on see kõige parem kunst ja harjutus, kes jeda kunsti oskab, see on kõige hea asja peale olaw ja kõlbulik. Noortjugu peab sellele kunstile harjutama, sest ta teeb neisi kõlbulised inimesed. Kes ristikogudusi elawa wärwidega wäljefes pildis tahab maalitud näha saada, see wõtku Taaweti lauluraamat kätte, siis on tal peenifene, selge ja puhas peegel, mis ristikogudust tema õigesti küljest näitab, millest igaüks iseennast, ja pealegi Jumalat kõige loodasjadega leiab.“ Sedasama wõime meie kül ta omaft kirikulaulust õelda, ta on waimulik rahwalaul. Sellest waimulikust rahwalaulust ütleb üks Jumala sõna õpetaja: „Kui peaks sündima, et Jumal karistufeks ristikogudusele peale paneb, et umbufu wägiwald Jumala sõna kuulutada enam ei lajeks, siis oleks meil kristliku usu õpetus terwina niifugustes kirikulauludes tagawaraks, ja kui umbufu wägiwald ta neid peaks püüdma ära kaotada, siis ei wõi ega pea neid laulusid ühes pühakirja kauni salmidega üksigi meie südameft mitte igawel jõudma wälja kiskuda.“ Et kirikulaul niifugufeks waimulikufs rahwalauluks wõiks saada ja jääda, seks peawad kool ja kirik agaraste ligi aitama. Meile on Ülema Kooliwalitfufe poolt selle tähtfa õpetusasja tarwis ifeäralikud koolitunnidgi ära määratud, kus meil mahti on jeda kallift kogudufe wara harida ja kaswatada. Kirikulaul on üks ifeäranis õrn õpetusafi ja nõuab õrna käsitamift, siis alles wõib ta jeda korda jaata, mis eespool tema kõrgeks eesmärgiks on tähendatud¹⁾.

Lugeja leiab sellest „kirikulaulude kogust“ oma wanu tutwaid ja armsaid laulusid, kuid parandatud kujul. Enamiste on iga laulu peal Pünfcheli wiis üles antud, mis meile just selle laulu kohane näitas olema, ja pühakirja koht, mille põhjusel laul on tehtud, ja laulu al luuletaja nimi tema surma aastaga. Iga numbri al seisab ka lauluraamatu nummer, et suureft raamatust kergem oleks laulu kätte saada. Parandamift oli hädaste tarwis, sest et aja jooksul lauludesse mitmesugused wead on tekkinud, nii keelelijest kui asjalikust küljest waadates. Kus Tallinnakeeleline tõlge ei ulatanud, seal pidi Tartukeeleline tõlge aitama, ja kui tõlge mõlemates kas keelelijest wõi asjalikust küljest puuduline oli, seal oli originaal kirjakeeles kitsikufest wäljaawitaja.

¹⁾ Tähendus. Kuidas kirikulaulu lastekoolis tuleks käsitada, seks fiin juhatus anda pole ruumi, sellepärast juhatame kooliõpetajate tähelepanemift järgmise kõne peale: „Kirikulaul koolis.“ mis ära trükitud on raamatufeses „Kõned laste kaswatamifst ja õpetamifst“ IV. and—Tartus Mattieleni juures aastal 1886.

Nõnda tööd tehes on meil Jumala abiga korda läinud 136 laulu osalt täiel kujul, osalt wälja walitud tuumakates jalmides koolitarwituseks wälja walida 90ne isejuguse koraalimiißiga. Selle wäljawalimise ja parandamise tööga oleme tahtnud ühtlasi omalt poolt ühendusele kiriku ja kooli wahel ühise laulu põhjal teed ta-
sandada ja „kirikulaulu raamatu parandajale kom-
missjonile“ üht wäikest proowianda, millest näha wõib, misjuga
plaani ja mõtte järele meie oma töö juures oleme käinud.

Neid koraalimiißid, mida Bunschel'i järele raste oli laulda, oleme „lissas“ täiesti wälja kirjutanud ja sõnad alla pannud. „Bissas“ on peale selle weel mõned mitmehealelised waimulikud laulud lasie healtele seatud. Peale registrite laulude kogu ja „lissa“ kohta on weel „siisulewade“ raamatule juure lisatud, et näha, mis-
juga põhjusmõtte järele meie raamatu kottuseadmisel oleme käinud. |

Lõpetes ütlen siin oma sõpradele, kes mind oma lahke nõuuga selle raske töö juures on toetanud, südamliftu tänu ja annan oma wäikest tööd Jumala hoole, kes seda wististe ei saa õnnis-
tamata jätma ja soowin temale koolisõprade ja ka koolilaste juu-
res lahket wastuwõtmist.

Tartus, heinakuul.

Wäljaandja P. Org.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several paragraphs and is mostly obscured by the paper's texture and discoloration.

Register.

	Nr.		Nr.
Armas Jeesus awita	66	Kui tahad, muud teed otfi ja	101
Auu kiitus olgu igawest	1	Kui unest üles ärkan	23
—			
„Ärkage!“ nii wahid hüüdwad	130	Daf' mind so päralt jääda	136
—			
Edasi! edasi!	122	Sigidal on Jumal.	14
Eks mo lohus tänu teha	8	Ma armastan, oh Jumal sind	15
Eks see ole arm ja heldus	17	Ma armastan sind, minu wägi	98
Et pühapäaw on tulnud nüüd	26	Ma hüüan, Jeesus, appi sind	112
—			
Imetegew Jšand	5	Ma kiidan sind, mo armas Jšsa	25
Immanuel, ja Jeesus Krist	37	Ma laulan juust ja südamest.	9
Jšand oma wiha jees	80	Ma pean armust õndsaks saama	84
Jää meile Jšand Jeesus	118	Ma südamest ja meelest	22
Jeesus imetähese	44	Ma tahan jätta maha	124
Jeesus hüüa mind	43	Ma tulen taewast ülevalt.	36
Jeesukest ei jäta ma	102	Meil oma sõna kinnita.	114
Jeesus kutsus patustid	81	Mind, Jumal, kaitse armuga.	132
Jeesus kõige ülem hea	104	Minu hing, oh ole rõõmus	128
Jeesus rõõmustaja	105	Minu süda, rõõmustele	90
Jeesus Õnnistegija	126	Miks mo süda ennast waewab	111
Jeesus surma arawõitja	51	Mis Jumal teeb on ikka hea	110
Jerusalem, ja püha taewa linn	131	Mis oled sina armas Jeesus teinud	50
Jo looja läinud päikene	27	Mo elu Kristus ise	125
Jumal maa ning taewa looja	19	Mo hing, mis annad Jumalale.	97
Jumal olgu tänatud	70	Mo järel, hüüab Jeesuke	92
Jumal wägew walitseja	7	Mo meel ja süda ärka ja	53
—			
Kallis sõna, mis on antud	68	Mo nimi taewas kirja pandud	88
Kes Jumalat nii lasseb teha	107	Mo süda, ärka üles	21
Keset elu meie peal'	127	Mo süda, miks ja muretad	108
Kes jo jarnane	103	Mo süda ole rõõmus nüüd	134
Kes võib mind hukka mõista	87	—	
Kiida nüüd Jšandat minu süda	6	Nii kui ma elan tõeste	79
Kolmainus Jumal igawest	2	Nüüd hing'wad inimesed	28
Kolmainus Jumal juures wäes	20	Nüüd Jšandat ja kiida	121
Kõige ilma õnnistus	32	Nüüd Jumalale auustust	40
Kõik kallis hinge õnnistus	83	Nüüd kiitku kõigest südamest	10
Kristus on meie patu eest	54	Nüüd Kristus surmast tõusnud on	56
Kui meil on püsti häda käes	113	Nüüd olen mina põhja leidnud	86
Kuis pean vastu wõtma	31	Nüüd on see pääw jo lõppenud	29
		Nüüd paistab meie kauniste	106
		Nüüd riskirahwas rõõmusta	82

Nüüd südant inimene	Nr. 33	See aeg on tõesti meil pea käes	Nr. 129
Nüüd tehke kõrgeks wärawad	34	Sel päawal meie mõtlemine	58
<hr/>			
Dh anna Issa hoole	109	See päaw nüüd meile kätte sai	55
Dh anna tuhat keelt ja mulle	11	Sind püha Waimu palume	64
Dh armu juur	78	Sind täname, oh Jeesus Krist	49
Dh Issand Jeesus Krist, kes ja	52	Siton kaebab juures hädas	117
Dh Issa taewa riigi sees	18	Siton, rahule mõid täada	119
Dh Jeesus Kristus tule ja	67	So nimel ristitud ma olen	75
Dh Jeesus Krist meid awita	133	So peale Issand loodan ma	94
Dh Jeesus meie juure jää	115	So peale üksnes Jeesuse	77
Dh Jeesus sinu walu	48	So poole Issand südamest	76
Dh Jumal anna armu nüüd	71	So jõime juures seisan ma	39
Dh Jumal Issa Poeg ja Waim	74	So taewaminemise peal	59
Dh Jumal sinu peal	89	Sull' ma laulan üles tõustes	24
Dh Jumal tule armuga	73	Sull', jull', Jehooma tahan laulda	13
Dh Jumal waata heldeste	116	Surelik on inimene	123
Dh tuningas, kes elu jätnud	91	<hr/>	
Dh mind wõta targaks teha	72	Taewa and, ja püha kiri	69
Dh palugem ja laulgem	42	Taewa tähed, ilma kohad	38
Dh pea meeles Jeesusest	85	Tõesti kitsas tee on lai	95
Dh püha Waim nüüd tule ja	65	Tule elu-waim, oh tule	62
Dh püha Waim, et tule ja	61	<hr/>	
Dh waga Jumal, kes	12	Mut aastat meie algame	41
Dh waata inimene	47	<hr/>	
Dh wõtkem Jumalat	3	Üht on tarwis, jeda ühte	99
Dh süüta Tall, oh Jeesus	46	Üts kindel linn	120
Dle ustaw wiletsuses	100	Üts mõsute on tõusnud	35
<hr/>			
Sunnista ja hoia	135	Üts tallekene lepitas	45
Sunnis, kes ei wõta teha	96	<hr/>	
<hr/>			
Wäha Waim, kes Issast tuled	63	Waat hommikul, kui tõuseb päaw	57
<hr/>			
		Waim tuli taewast kohistes	60
		Wäfind olen, hingada	30
		Wõia püha õliga	16
		Wõitle hästi, kui sind Jumal	93
		Wõta nüüd Issandat wägawat l. l.	4

Sisu ülevaade.

I.	Püütuse ja tänu laulud	1—11
II.	Palwusest	12—18
III.	Hommiiku laulud	19—26
IV.	Õhtu laulud	27—30
V.	Kristuse tulemisest	31—34
VI.	Kristuse sündimisest.	35—40
VII.	Uue aasta laulud	41—42
VIII.	Kristuse ilmutamisest	43—44
IX.	Kristuse kannatamisest	45—52
X.	Ülestõusmise laulud	53—57
XI.	Taewaminemise laulud	58—59
XII.	Kelipühi laulud	60—65
XIII.	Jumala lõnast	66—73
XIV.	Kristimisest	74—75
XV.	Patust pöörmisest	76—81
XVI.	Jumala armust Jeesuse Kristuse sees ja usujulgusest	82—89
XVII.	Uju kinnitamisest pühas õhtuöömaafas	90—91
XVIII.	Uju wiljast	92—100
XIX.	Uskliku armastusest Jeesuse vastu	101—106
XX.	Uskliku lootusest Jumala peale wiletsuse ajal	107—113
XXI.	Siioni kaebdusest ja palumisest	114—118
XXII.	Siioni lootusest ja rõõmusest	119—122
XXIII.	Surmast ja ülestõusmisest	123—128
XXIV.	Wimisest kohtust ja igawesest elust	129—131
XXV.	Laaste laulud	132—133
XXVI.	Suwelaul	134
XXVII.	Lõpelaulud	135—136

Lüsa-regiſter.

	Nr.		Nr.
Muu olgu taewa Hiale	27	Oh püha Wain nüüd tule ja	4
_____		Oh ja rõõmulik	20
Hingelene looda	26	Oh süüta Tall, oh Jeesus	1
_____			
Igal aastal jälle	16	Püha õõ, õnnistud õõ	18
Jää melle ja	23	Püha, püha, püha	28
Jerufalem! ja püha taewa linn	7	_____	
_____		Rõõmustes mo süda fargab	9
Raugelt kõrgest taewast	15	_____	
Kešet elu meie peal'	6	Ja püha taewa lapsuke	17
Õhida nüüd Jefandat minu süda	5	Sind püha Wainu palume	3
Kui päewa tära aega	12	Siooni tütar rõõmusta	14
Kui unest üles ärkan	11	Surm jõuab meile kiirest' tätte	24
Kuis waikset hing'wad	25	_____	
_____		Tulge kõik karjased	21
Mind Jumal kaitse armuga	8	_____	
Ma armastan sind, minu wägi	22	Üks wõjule on tõusnud	19
_____		_____	
Nüüd Kristus surmast tõusnud on	2	Wägew Jumal, aita mind	13
_____		Wäfind olen, hingada	10

1. Kiituse ja tänu laulud.

Punshel 199.

1.

Suut. 2, 14.

(135) 1. Uuu kiitus olgu igawest Kolmainu Jumalale, Et tema suurest heldusest Meid awitanud jälle. Meist meelehea on Jumalal', Suur rahupõlw on taewa al, Kõik waen on otja saanud.

2. Sind, Issa, meie kiidame Ja palume jult abi, Kes pead üles targaste Kõik oma sõna läbi; So wägi, see on otsata, Mis tahad, peab sündima, Sa oled kaunis Issand.

3. Oh Jeesus, Snnistegija, Kes Issast tulid taewast, Meid tahtsid fina lepita' Ja peasta kõigest waewast. Ma palun kõigest südamest Sind, kallist waga tallekest, Oh anna meile armu!

4. Oh püha Waim! ja abimees, Sa rõõmustaja taewast, Meid hoiä kurja waimu eest, Et Jeesus peastis waewast Meid oma kalli werega, Seepärast seisab lõpmata See peal ka meie lootus.

Nic. Decius. † 1529.

2.

Punshel 30.

(138) 1. Kolmainus Jumal igawest, So rahwas palub südamest: Oh paistku meile heldeste, So püha walgus selgeste!

2. Sind wara meie palume, Sind hilja meie täname, Sind kiidab ilma otsata So rahwas rõõmsa meelega.

3. Uuu olgu taewa Isale, Uuu tema ainu Pojale, Uuu olgu püha Waimule, Jah olgu auu Kolmainule!

3.

Punſchel 229.

Siir. 50, 24.

(155) 1. Oh wõtkem Jumalat Suust, südamest nüüd kiita, Kes juuri asju teeb Ja temale auu näita, Kes ema ihust jo Meil' teinud palju head, Ja praegu hoidwad weel Meid tema armu käed.

2. See armas Jumal nüüd Ka wõtku muret kanda, Meil rõõmsaid südameid Ja kallist rahu anda. Ta pidagu meid ka Siin üles armsaste, Ja wõtku hädaft teal Meid peasta heldeste.

3. Uuu olgu Isale, Mo suure Jumalale Ja tema Pojale, Mo auukuningale, Ja pühal' Waimul' ka, Kolmainul' alguseft, Kes oli, nüüdgi on Ja jääb ka igawest.

Martin Rinckart, † 1649.

4.

Punſchel 96.

Si. 103, 1. 2.

(159) 1. Wõta nüüd Issandat, wägewat kuningat kiita, Oh minu hingeke, ära nüüd aega ja wiida! Oh minu meel, Uja kül laulusid peal', Uuu Jumalale ka näita!

2. Kiida nüüd Issandat, kes on kõik targaste seadnud, Kes suure hoolega wägewast ikka sind saatnud! Sind hoiab ka Nõnda, kui himustad ja. Etš ole seda ja tunnud?

3. Kiida nüüd Issandat, kes sind on kauniste loonud, Kes sulle terwiſt on annud, sind armuga jootnud. Kui häda kül Oli, siis Jumal on sull' Abi ka rohkeste toonud.

4. Kiida nüüd Issandat, kes sulle sigidust annud, Kes jelgeft armust sind Jumala lapses on pannud. Mõttele

see peal', Et kõigewägewam teal, Sind omas süles on kannud.

5. Kiida nüüd Issandat, kiida, hing, Jumala nime! Mis iial liigub, see kiitku, sest tema teeb imet! So walguš ta, Sed' ära unušta ja, Sest ütle kiites nüüd: Amen.

Joachim Neander, † 1680.

5.

Punſchel 334.

(146) 1. Imetegew Issand, Meie walitſeja, Ole meie laulu kuulja! Oma armu taewuſt Oled rohkeſt kaſtnud Meid, kui ſinuſt maha jäänud. Aita ja, Kinnita Meid, kui kiitufi toome Ja ſind auuſtame.

2. Tawas kiidab auuſaſt Oma looja tegu, Enam kui kõik rahwa ſugu. Suure taewa walguš Saadab oma paiftuſt, Walguſtab maailma lautuſt. Ühtlaſi Kiitwadgi Kuu ja tähed Loojat Lauldes, elutoojat.

3. Sa mo hingekene, Tõſta healt ka lauldes, Oma heldet Loojat kiites. Täna tema armu, Krunni ilmas elad, Krunni lapſe uſku pead! Kummarda, Kuuluta Tema auu ſiin waewas, Ja ka päraſt taewas.

4. Halleluja laulgu Kõik, kes Deeuſt tundwad, Cüdames ka teda kandwad, Halleluja laula Sa, kes taewa püüad, Uſkus Deeuſt appi hüüad. Kõõmuſta! Patuta Kiidad Deeuſt wiimaks, Kui ſaad armuſt õndsaks.

Joachim Neander † 1680

6.

Punſchel 217.¹⁾

ſi. 146.

1. Kiida nüüd Issandat minu ſüda! Ma kiidan teda ſurmani; Krunni mul elu weel ilmas näha, Siis laulan temal' oſtani. Kes ihu, hinge annud mull', Sell' loulgu kiitufi minu heal. Halleluja! Halleluja!

¹⁾ Waata „lija“ nr. 5.

2. (3) Õnnis ja õnnis on see mees ainult, Kell' ära-
peastjaks Issand on, Kes siin ei helju, kes uskus kindel
Ja abi loodab Jumalalt; Sest kelle kalju Jumal on, Leiab
siin abi igal a'al. Halleluja! Halleluja!

3. (5) Kannatab keegi siin ülekohut: Ta saadab te-
mal' õigust küll. Sjutab keegi, siis tall' on loodud
So ihu toidust küllalt teal: Kes wangistud, saab wallale,
Ta arm on mitmesugune. Halleluja! Halleluja!

4. (8) Riida sest teda, ja usklik seeme, Sest suur on
tema imetöö. Hõiskagu kõik, kell' elu: Amen, Ja
wiigu kiitust temale. Oh waba rahwas, täna ja Issa ning
Poega, Waimu ka. Halleluja! Halleluja!

Joh. Daniel Herrnschmidt, † 1723.

7.

Punſchel 182.

[424.] 1. Jumal wägew walitseja, Meie kõige ülem
hea, Sina oled õnnesaatja, Mis ja teed on imetöö;
Wägew, juur ja armuline Oled ja, ja auuline.

2. Wäga piisut neid sel ajal, Kes sind kõigest sü-
damest Taga nõudwad, armastawad: Wäetimaist ja nõt-
radest Sulle kiitust walmistakſe, Sinu wäge tunnistakſe.

3. [4] Ikka, Issand, walitseja, Tahan armastada sind;
Tõest, ma tean, armas Issa, Sina armastad ka mind;
Tõmba armust oma juure Mind, et nõuan taewa poole.

4. [5] Kallis on ſo piha nimi, Issand, kõige ilma
peal; See teeb kõikis paitus imet Rahwa seas siin ja
seal; Maa ja taewas hüüdwad peale: Kiitus olgu Jumalale!

5. [6] Issand, minu walitseja, Kallis oled minule,
Sest ma tahan lauldes anda Ennast ära sinule. Wõta
mo eest muret kanda Ja mull' taewariiki anda.

Joachim Neander, † 1680.

8.

P u n j h e l 339.

Pl. 13, 6.

[145.] 1. Eks mo kohus tänu teha Jumalale ilma peal? Sest ma saan küll kõigest näha, Kuis nii helde tema meel. Pole muud, kui armas jüda, Mis on tema waimu sees, Et neid hoiab kannates, Kes siin auustawad teda. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

2. Nii kui kottas poegi katab Oma kahe tiiwaga, Nõnda ka mind Jumal katab Kõitipidi armuga. Kui sain ema ihus loodud, Ihu hinge andis mull', Ja ka pärast toidust küll On mo kätte rohkest toodud. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

3. Ei tal Poeg nii kallis ole: Mo eest annab teda ta, Et ta peab põrgu tule Kustutama werrega. Oh neid armu sügawusi! Kuidas võib mo nõder meel, Ehk ta usin küll on teal, Mõista kõik neid armastusi? Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

4. Tema annab hinge saatjaks Oma Waimu sõna sees, Et ta mulle juhatajaks Oleks ilmast taewasse; Et ta minu südant täidab Püha kalli usuga, Mis teeb surma kaduma, Ja ka põrgu kinni koidab. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

5. Minu hingel' on ta nõuudnud Kõik head teha järgeste; Ihule ka appi jõuudnud, Kui tal oli kitsas kää. Kui mul jõuudu pole olnud, Ja ma seisin abita, Siis on oma rammuga Jeesus mulle appi tulnud. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

6. Taewa, maa ja nende wäed On ta mulle loonud heaks, Mis film näeb, mis katswad käed, On mo elu hoidmiseks. Weised, wili ja kõik rohud Drus, mäel ja lagedal, Metsas, meres, siin ja seal, On mo toidus, jääb weel järel'. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

7. Kui ma magan, walwab tema, Kaitseb kurja, kahju eest; Kui ma ärkan, siis saan mina Uuest' armu tema käest. Kui ei oleks appi tulnud Jumal oma palega,

Siis ma oleks abita Ammugi jo hukas olnud. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

8. [9] Mii kui isa muret kannab Igaühe lapse eest; Ehk ka wahest hirmu annab Neil', kes eksiwad ta käest: Nõnda wõtab minu Jumal Kannatada minuga, Ei ta raiu mõõgaga. Witja hirm on tema nuhtlus. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

9. [10] Ehk küll tibe on mo lihal' Tema nuhtlus, Karistus, Siisgi, kui ma mõtlen järel', On see minu õnnistus. See on täheks, et mo peale Minu sõber mõtleb weel, Peastab kurjast ilmast teal, Tõmbab enda poole jälle. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

10. [11] Mina tean tõest jeda, Pean kindlast mõtlema, Kristiinimese häda Peab ükskord lõppema. Kui on talwe otja saanud, Tuleb jui: rõõm nõndagi tuleb risti järele Selles, kes on kannatanud. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

11. [12] Seft et otja nüüd ei tule, Ega lõppu armule, Siis find palun alanduses, Issa, kui so lapsute: Tee, et wõin find auustada Kõiges omas elus tõest, Dõd ja pääwad kõigest wäest, Runni saan find auustada Ja find kiita südamest Teises ilmas igawest.

Paul Gerhardt, † 1676.

9.

Punshel 15.

Ps 34, 9.

(147) 1. Ma laulan juust ja südamest, Oh Issand, minu rõõm! Ja lauldes räägin kõigest seft, Mis sinust teada on.

2. Sa oled elu hallikas, Mis igaweste teeb, Kust hoowab rohke õnnistus, Mis hinged terweks teeb.

3. Kõik sinust on, mis ilma peal Mind iial rõõ-
mustab, Ja see, et ise liigun veel, So armu kuulutab.

4. (16) Sest süda, hüppa, rõõmusta! Sind Jumal
armastab. Kõik oma waewa unusta, Sind tema lunastab.

5. (12) So wara ja so pärandus, So kilp, so wal-
gus ka Du Jumal, sinu õnnistus, So helde peastija.

Paul Gerhardt, † 1676.

10.

Punſchel 15.

1 Tesſal. 5, 18.

(152) 1. Nüüd kiitku kõigest südamest Kõik inimeste heal
Sind, keda taewas igawest Ka kiitwad inglid seal.

2. Oh laulgem jellel', kes kõik näab, Sell' suurel
Jumalal', Kes juuri asju ikka teeb Ja imet taewa al.

3. Kes ema ihust järgeste Meid üles pidanud,
Ja, kui ei wõinud üksigi, Meid armust aidanud.

4. Ehk tema kül on wihastud, Wõib siiski ar-
masta', Saab pea jälle lepitud, Teeb head, ei nuhtle ta.

5. Ta rõõmustagu heldeste Meelt, mõttid, südant
ka, Ja saatku ära kaugele, Mis meid wõib kurwasta'.

6. Ta andku rahu elada Siin maa peal julgeste,
Ja õnnistagu lõpmata Kõik meie käte tööd.

7. Ta arm ja heldus olgu siin Meil' osaks igawest,
Kõik waew ja mure, rist ja piin See taganegu meist.

8. Mii kaua, kui siin elame, Ta meie ainus õnn,
Kui elust ära lahkume, Meil temast oja on.

9. Kui meie süda lõhki läab, Meid pane hingama,
Et meie film seal Jeesust näab, Kui lähme magama.

Paul Gerhardt, † 1676.

11.

Punſchel 141.

Ps. 105, 6.

(153) 1. Oh anna tuhat keelt ja mulle, Ja tuhatkord-
seks tee mo juu, Siis tuhat laulu laulan sulle, Mo
Isſand, ja ei teegi muud, Kui et ma kiites kuulutan,
Mis kallist armu so käest jaan.

2. Oh et mo heal ka sinna kostaks, Kus päike paistab taewa sees! Oh et mo veri õistes woolaks, Mii kaua, kui hing ihu sees! Tooks tänu wiimne weretilf Ja kiitust iga filmapilk!

3. Miks waitite, mo waimu wäed? Oh ärtage kõik elawalt! Need olgu täna teie teod, Et kiidate mo Jumalat. Müüd olge walmis, waim ja meel, Et teda kiidaks minu keel.

4. Oh õrnad metsa rohukesed, Te liikuge ja kohage! Oh puude ladwad, haljad lehed, Kõik kokku mooga laulage! Kõik tooge kiitust Jumalal, Mo suurel Auu-Isjandal'.

5. Ma sulle, armas Isja taewas, Toon kiitust, tänu selle eest, Et ihu, hinge siin maailmas Sa oled kaitšnud heldeste. Sa toimetand, mis tarwis mull', Sest annan mina auu sull'.

6. Ka kiitus olgu, Jeesus, sulle, Et sina suure armuga Ka appi tulnud taewast mulle. Sa oma risti surmaga Mind peastsid surmast, kuradist, — So oma olen igawest.

7. Ka auu ja kiitus olgu sulle, Oh walgustaja püha Waim, See eest, et andsid teada mulle, Et mina olen taewa taim; Mis leida head on minu seest, See tuleb sinu walgusest.

8. Sest tahan sinu armust laulda Mii kaua, kui weel liigub keel, Ja tänu ohwrid sulle tuua, Runni mo süda tukjub weel! Ja kui ka taewas lõhki lääb, Mo süda siisgi rõõmsaks jääb.

9. Mo kiitust, Jumal, wastu wõta, Ehk ta kül wäeti, nõder on! Kui mina jaan so taewa tõtta, Ja seal so püha hulka jaan, Siis laulan ingli kooriga Sull' tuhat ford: Halleluja!

II. **Balwuseft.**

12.

Punſchel 230.

Saaf. 1, 17.

(296) 1. Oh waga Jumal! kes Kõik andeid meile annad, Kelt on, mis iial on, Kes kõige eest hoolt kannad; Mull' anna terwist, ning Et terwe ihu sees Mul oleks puhas hing Ja õigus südames.

2. Laſ', mis mo kohus on, Mind usutawalt teha Mii, et mo ammetis See ikka oleks näha, Et sinu pärast ma Kõik oma tegu teen, Ja aita heldest ja, Et ma seft rõõmu nään.

3. Mind aita rääkida, Mis ikka heaks wõib tulla, Ja teela rääkimast, Mis tühi tahab olla; Kui omas ammetis Ma pean rääkima, Siis anna sõnale Täit wäge rõõmuga.

4. Kui mul on häda kää, Siis wõta julgust anda, Mind aita rõõmuga Kõik ristikoormat kanda: Ka wihamehega Mind laſe leppida; Kui nõuu mull' tarwis on, Head nõuu fiis anna ja.

5. (6) Kui ja mo elule Weel tahad jätku anda, Et mul on wanadust Siin waewaga waſt kanda, Siis anna kannatust, Mind hoia patu eest, Et kui ma halliks jaan, Ka tunnen auu seft.

6. (7) Kui tuleb elu ots, Siis astu, Jeesus, ette Sa oma jurma wäes, Hing wõta oma kätte; Mo ihul' anna ja Maad nende kõrwale, Kes uskus lahkund jo Ja jõundnud rahule.

7. (8) Kui hüüad wiimate: Kõik jurnud, tulge ette! Siis kutsu mind ſiit ka Mo hauast enda kätte. Laſ' kuulda oma healt, Mo ihu ärata, Et kaunist seletud Saaks taewa ſeltſi ma.

Johann Geermann, † 1647.

(311) 1. Sull', sull' Jehooma, tahan laulda, Muud Sumalat ei ole finuta. Mo laulu wõta, Issand, kuulda, Mind aita oma waimu wäega, Et jeda teen siin Jeesu nime sees, Siis makjab see ta läbi sinu ees.

2. Mind, Issa, Poja juure tõmba, Et Poeg mind sinu juure tõmbaks ka; So Waim mo sisse tulgu pea Ja süütku meelt ja südant põlema, Et mina rahu tunnen eneses, Ja mängin sulle lauldes südames.

3. So heldusest mind aita laulda, Siis õieti sind lauldes kuulutan, Küll see on wäga ilus kuulda, Kui waimus sind ja tões kummardan; Siis Waim mo waimu sulle ülendab, Et see suurt laulu sulle walmistab.

4. So püha Waim wõib õhkamisest Mo eest so juures õigest paluda, Ja tunnistab mo meelewaimus, Et olen sinu laps, so pärija; Sest kirjendan ma: Abba, Issa! nüüd Ja pean ustus õigeid palwusi.

5. Kui mo hing nõnda abi püüab So wäga armsa Issa nimega, Ja sinu Waim ka mo sees hüüab, Siis sinu jüda ellaks lähed ka, Et ei wõi jätta mind siin kuulmata, Sest et so meele pärast palun ma.

6. See palwe, mis so Waim mull' saadab, Küll see on wäga armas sinu ees, See peal' so isa jüda waatab, Sest et see sünnib Poja nime sees, Kes teeb, et olen laps ja pärija, Ja wõtan sinult armu armu peal'.

7. Hea mull' sest Waimu tunnistusest, See täidab minu südant rõõmuga. Ma tean, sinu heldest täest Kõik täielikud annid tulewad. Kõik annad ja ja teed ka enam weel, Kui mina paluda ehk mõistan teal.

8. Hea mull', kes mina Jeesu nimel Sind palun, sest ta palub minu eest; Et istus ta so järje peale, Sest on kõik Jah ja Namen tema sees. Hea mull', sull' olgu kiitus igawest, Et ja mull' kingid nii suurt õnaistust.

14.

Punſchel 334.

Haabaf. 2, 20.

[306] 1. Digidal on Jumal! Teda kumardagem, Auus-
tades ligi tulgem! Meie seas on Jumal, Wait so süda
olgu, Rahwas, ja ta ette tulgu! Nimeta, Tunniſta Tema
nime kiites, Põlwil' maha heites.

2. Digidal on Jumal! Kerubimid kiitwad, Sera-
wimid maha heitwad, Püha, püha, püha! Inglifoorid
laulwad, Lauldes talle auu andwad. Armuga Kuule ſa,
Iſſand meie healed, Waeste ohwri palwed!

3. Meiteſt jäägu maha Lühjad ilma röömud, Kerge
meel ja liha himud; Sinu oma olgu Meie hing ja ihu,
Meel ja mõtted, jõud ja elu. Iſſand, ſa Üſſina Meie
Jumal ole, Meile peaſtjaks tule.

4. Igawene Iſſa! Et ſind kiidan uſkus, Sind ka
teenin tõe waimus, Et kui pühad inglid, Sinu ees kord
ſeiſan, — Seda anna! nii ma õhkan. Mäti Sinule
Röömuks elu olgu, Ja ſo auuks tulgu.

5. Glu õht ſa meile, Kõige ilma põhi, Iga häda
ſurma rohi! Sügaw armu meri, Hing ſo ſiſſe waob,
Surm ja häda ſiis kõik kaob. Mo ſees ſa, So ſees ma,
Nii ſo ſiſſe heidan, Sinuſt rahu leian.

6. Kõik ja täidad heldeſt; Sinu kallis walguſ
Olgu minu ſilma ſelguſ. Nii kui armsjad lilled Päikſe
paistel õitſwad Ja end laial' laotawad, Nõnda ka Röö-
muga Hing ſo wiirud tundku, Sinu armu hoidku.

7. Tõſijeks ma ſaagu, Taſaſeks ja heldeks, Rahu-
liſeks, uſkus ſelgeks; Puhast ſüdan anna, Et ſo pale
walguſt Näha ſaakſin, ja ſo ſelguſt. Tõuſegu, Lennagu
Nii kui kottkas süda, Armuſt anna ſeda!

8. Minu ſiſſe tule, Waim, ja tee mind pühaks,
Taewa Iſſa pühaks kojaks! Ei ſa pole kaugel, Armu anna
mulle, Südame ſiis annan ſulle. Walwades, Hingades
Ma ſind näha ſaagu, Ja ſind kumardagu!

15.

Punſchel 356.

Ps. 18, 2. 3.

[307] 1. Ma armastan, oh Jumal, sind, Et ära jäta maha mind, Mo peale armu heida. Mind kõik maailm ei röömusta, Ei hooli taewast mina ka, Kui aga sind wõin leida. Ehk minu süda lõhkeb kül, Sa oled siiski abiks mull', Mo õnn ja hinge finnituz, So weri on mo lunastuz. Oh Jeesuke! Mo abimees! Mo abimees! Mull' ole peastjaks häda sees.

2. So anne, Issand, üksina Du kõik, mis ma wõin nimeta, Ja mis siin minu rikkus. Et mina sulle kiituseks, Ja ligemisel' orjuseks Siin elan, anna armust! Oh keela waleõpetust Ja kurja waimu kawalust, Mind häda sees ja röömusta, Et wõin heal meelel kannata'. Oh Jeesuke! Mo Jumal ja! Mo Jumal ja! Mind surma hädas röömusta!

3. Ma palun, Issand, südamest, Lai' oma püha inglifest Mo hinge taewa tanda, Ja wõta minu ihule, Kui teda hauda maetakse, Head hingamist ka anda. Mind wiimsel pääwal ärata, Siis tulen ma sind nägema, Oh Jumal! juure auu sees Sind kiitma sinu järje ees. Sa Jeesuke! Oh kuule mind! Oh kuule mind! Ma tahan ikka kiita sind.

Martin Schalling, † 1608.

16.

Punſchel 271.

Ps. 141, 2.

[312] 1. Wõia püha õliga. Ennast, palwe rahwas! Ole Jeesu Waimuga Paluma nüüd wahwas! Lõpmata Usuga Süda palweid tehku, Suu ka röömsast laulgu!

2. Issa ette tantakse Waga rahwa palwed, Suitsu ohwriks antakse Nende õhkamised. Ja seal on Jeesus Krist, Kes neid wastu wõtab, Ja meil' appi tõttab.

3. [4] Oh siis palu kõigest wäest, Palu ikka rahwas! Taewariiki Issa läest Riikma ole wahwas! Palwega 'Wõimust ja Wõtab Issa peale. Tõsta palwe heale!

Chr. Lud. v. Pfeil, † 1784.

17.

Punſchel 288.

[303] 1. Etſ see ole arm ja helduſ, Jumalaga kõnelda,
Et meil patuſtel on julguſ Tema ette aſtuda, Et ta
wõtab armasta', Patud andekſ anda ka, Ja kui iganes
on waja, Julgeme ta palwel' tulla.

2. [3] Sina, riſtiinimene, Wõtta järgest paluda; Pal-
wed, oh mis imeline! Wõiwad taewa awada; Tahab
kurat määſata, Kurjaste ſind kiuſata, Ihu, hinge põrgu
ſaata — Sind ta peab rahul' jätma.

3. [9] Jeeſuſ, kui ta maa peal oli Oma Iſſa pa-
lumaa, Selguſ tema ümber tuli, Iſſa teda auuſtaſ.
Sina, uſklik paluja, Palu oma Iſſa ka! Etſ ſa ka ſiis
ſeda tea, Et ſo walguſ tõuſeb pea?

4. [10] Kui ſa unest üles ärkad, Selget päewa wal-
get nääd, Mis ſa paremat ſiis märkad, Mis ſa muud
kui ſeda teed, Et ſa warſi palwega Wõtad Loojat ot-
ſida. Palu teda päewa tõuſteſ, Palu päewa looja minneſ.

5. [12] Kui ſa õhtu maha heidad Unewoodi ma-
gama, Suureſ pimeduſeſ ſeiſad, Tahad rahul hingata,
Palu ſina kangeſte, Et ſind Jumal heldeſte Wõtaks
ingli läbi kaitſta, Et ſa wõitſid rahu maitſta.

18.

Punſchel 128.

Matt. 6, 9—13.

(310) 1. Oh Iſſa taewa riigi ſeeſ! Sa käſid meid kõit
ſüdameſt Kui wennakſed ſind paluda, Ja hädaſ appi
kutſjuda. Oh aita, et ei ükſi keel, Waid palweid teekſ ka
hing ja meel.

2. So nimi ſaagu kiidetud, So ſõna ſelgeſt õpe-
tud, Et meie pühakſt elame So nime auukſ järgeste,
Et kaokſ waleõpetuſ Ja lõpekſ rahwa rumaluſ.

3. So riik ſee tulgu ſinu käeſt Meil' nüüd ja pä-
raſt igaweſt, Ja Waimu oma anniga Laſ' meie juureſ
elada; Kõik põrgu wiha lämmata, Ja koguduſt ſa
õnniſta.

4. So tahtmine fiin ilma peal Sündku kui taewas ülewel, Et seega rahul oleme, Mis meile sünnib iialgi; Kõik kurja tahtmist sureta, Mis püüab sinust lahutada.

5. Peatoidust anna heldeste. Ja mis muud tarwis ihule; Meid hoia tõwe, tule eest, Ja peasta nälja, waenu käest, Et meie rahul elame, Ja sinu sõna kuuleme.

6. Meil anna andeks meie süüd, Et need ei iial waewa meid, Siis oma wihameestele Heal meelel andeks anname. Sa tee meid walmis kartma ka Sind südamest heameelega.

7. Meid ära jäta abita, Kui kurat hakkab kiusama; Kui ilm meid patul' kihutab, Ja lihameel meid hukutab: Siis anna kõwast' wõidelda, Ja usu läbi wõita ka.

8. Meid peasta kõigest kurjast ka, Et kuri aeg on elada; Meid hoia kurja surma eest Ja peasta wiimse häda seest. Sa wõta meie hingekest Siis oma kätte igawest.

9. Amen, see on üks kinnitus Ja meie usutunnistus, Et meie kindlast usume, Et meie palwed kuulda tje. So sõna peale julgeste Nüüd Amen meie laulame.

Martin Luther, † 1546.

III. Hommikü laulud.

19.

P u n s h e l 174.

Room. 13, 12.

(501) 1. Jumal, maa ning taewa Looja, Issja, Poeg ja püha Waim, Sina õõ ja pääwa tooja, Kuu ja päike on so loom, Sina wägew kaitseja, Hoia omad loome ka.

1. Mina astun sinu ette, Tänan sind nüüd südamest, Et mind oma armu kätte Dõsel wõtnud kahju eest, Et ei kuri waenlane, Saand mo peale wõimustgi.

3. Lase õõga möõda minna Ka mo kuri patuõõ; Jäta! Jeesus lahti sina Omad haawad minule; Ei ma ma majalt abi jaa Oma elu paranda'.

4. Aita, et ma sinu poole Pööran omad mõtted
nüüd, Hinge pärast kannan hoole, Et mull' andeks saab
mo süüd, Kui seal suure auuga Kohut mõistma tuled ja.

5. Oma sõna järel' kääna Sina ise minu teed.
Jeesus! walmista mind täna Sinu auuks teha tööd:
Kui ja mind ei awita, Siis mo töö on asjata.

6. Sinu kätte annan mina Oma ihu hingega;
Meeled, mõtted, ja mis fina Mulle annud, hoia ja.
Jssand! armu tiiwaga Wõta ja mind warjada.

7. Käsi omad inglid tulla Kuradid siit ajama,
Et wõin ikka rahul olla, Wõta muret pidada; Nad
mind wiigu armuga Taewariiki elama.

Geintr. Albert, † 1668.

20.

P u n f c h e l 30.

Ps. 27, 1.

(502) 1. Kolmainus Jumal suures wäes, Kolm ühe ole-
mise sees, Oh tule ise minule Sel pääwal appi heldeste.

2. Oh hoia ihu, hingekest Sel pääwal kõige kurja
eest, Et kurat ei saa häbisse Mind jaata, ega hädasse.

3 Mind Jssa heldus kaitsegu, Ja Poja arm mind
aitagu, Ja püha Waimu walgustus Mo hingest saat-
ku pimedust.

4. Mo Looja, seisa minu poolt, Mu Lunastaja, kanäa
hoolt; Oh rõõmustaja, ehita Mo südant oma andega.

5. Oh Jssand, hoia, õnnista! Oh Jssand! oma
pale ja Nüüd tõsta minu peale ka, Mull' anna rahu lõpmata.

Martin Behemb, † 1622.

21.

P u n f c h e l 12.

Ps. 57, 8. 9.

(511.) 1. Mu jüda! ärka üles Ja kiida Loojat lauldes,
Kes kõik head meile annab, Ja muret ikka kannab.

2. Kui mina maha heitsin, Siis Jssalt abi leidsin;
Mind saatan ei saand neelda, Sest Jumal wöttis keelda.

3. (4) Sa ütlesid mull': waata, Mo laps, ma tahan
saata, Et sa wõid päewa näha Ja oma tööd weel teha.

4. (5) So sõna jai mo kätte, Sest pääw on tulnud
ette; Waew on mult ära läinud, Mind oled uueks teinud.

5. (6) See eest ma sind nüüd tänan, Suurt auu sulle
annan, Toon ohwriks õhtamisi Ja anniks palumisi.

6. (7) Meid ära wõta laita, Sa waimuga mind aita;
Sa tead, et ei ole Mul muud, mis anda sulle.

7. (9) Mo lööd laj' korda minna Ja õnnista kõik
fina; Ma annan sinu kätte Kõik, mis ma wõtan ette.

8. (10) So õndsus jäägu mulle, Mo süda hooneks
sulle, So sõna mind siin toitku, So juure taewa aitku.

Paul Gerhardt, † 1676.

22.

P u n j e l 233.

Pf. 92, 2. 3.

(512) 1. Ma südamest ja meelest Nüüd wara hommikul
Sind tänan kõigest wäest Ja kunni elu mul. Oh Jumal
taewa sees! Sull' tänu, kiitus olgu, Kõik sinu auuks
tulgu So Poegas Jeesuses.

2. So armu olen maitfend Ma täna öösel tõest,
Sest fina oled kaitfend Mind mitme kahju eest. Sind
palun mina weel: Mull' wõta andeks anda, Ei mitte
wiha kanda Mo juure patu peal'.

3. Sa täna armust hoia Mind kurja waimu eest,
Et tema süüd ei leia Mo sõnast ega tööst; Mind peasta
patu wäest, Ja hoia wangipõlwe, Ja wee ja tulekahju,
Ja kurja surma eest.

4. So hoolde wara, hilja Ma annan ülemad, Mo
ihu, hinge, wilja Ja perewanemad, Kõik annan, Issand,
sull'; So kätte suguwõsa Ja kõik, mis on mo osa, Mis
oled annud mull'.

5. La' omad inglid olla Mo juures alati, Ja
hädas appi tulla, Et kurat ühtegi Wõi kahju teha mull',
Ei ihu, hinge wõtta, Ei ka mind kurjast' petta, Ehk tema
kuisab küll.

6. So hoolde ja so kätte Jääb armas Jumal nüüd
Kõik, mis ma võtan ette, Sa annad andeks jüüd! Sult
tuleb ilma peal Kõik rõõmustus siin waewas, Ja wiimselt
elu taewas; Tee, nii kui tunned teal.

7. Müüd Namen mina laulan, Ei karda ühtegi;
So hoolde, Jumal, annan Ma nõuu ja teodgi; Tee, et
kõik tööd ma teen, Kui ristiinimene, Ja anna taewast
õnne, Et ma sest rõõmu nään.

J. Matheius, † 1565.

23*).

Punshel 9.¹)

1. Kui unest üles ärkan, Ja filmad lahti teen,
Siis laulan sulle, Looja, Ja kiidan, Jumal, sind.

2. Sa oled õfisel hoidnud, Mind kahju, kurja eest.
Sa ise oled walwand, Kui mina magasin.

3. Sest tänan mina, Issa, Sind kõigest südamest,
Ja palun, hoia täna Mind ihu hingega.

4. Oh jäägu sinu rahu Mo ümber alati. Kõik
minu elu olgu So auuks igawest.

(K. Kõrber.)

24.

Punshel 175.

1. Sull' ma laulan üles tõustes, Maha heites tä-
nan sind; Hinge hoidja, ihu toitja, Igawest ma kiidan
sind! Mind so tiivad warjawad, Kui mo filmad magawad.

2. Issa armuga nüüd võta Minu laulu kuulda ja.
Mis mul on sull', Jumal, anda? Misga tajun sulle ma?
Tänu juust ja südamest Sinule so warju eest.

3. Mis on täna tarwis mulle, Kaeban, helde Issa,
sull'; Olgu, mis ma võtan ette, — Anna oma õnne mull'.
Üle palwe rohkeste Õnnistad ja heldeste.

(J. W. Jannjen.)

*) See laul ei ole kirikulauluraamatust, ka nr. 24 ja 26 mitte.

¹) Waata „Iisa“ nr. 11.

25.

Punſchel 48.

(507) 1. Ma kiidan ſind, mo armas Iſſa taewas, Nüüd wara hommikul ſes elu waewas; See armu eest, mis ja mull' wõtnud näita, Sind tahan kiita.

2.(6) Oh Iſſand! minu ſüda, ſuu ja mõte So armu kiidab kõige ilma ette, Mis kõikis paikus ma jaand ſinu wäest, So rohkeſt käest.

3.(8) Tee, et ma olen, kui mo kohus, waga, Et ma ei nõua patu himu taga, Et, mis mo kuri ſüda püüab teha, Ma jätan maha.

4.(11) Mull' anna täna oma wäge näha, Et oma tööd ma jõuan hästi teha, Et ma ſo meele pärast ikka olen Ja pühast' elan.

26.

Punſchel 31.

1. Et pühapäaw on tulnud nüüd, Siis lähen mina rõõmsast ſiit, Ja tahan kogudusega Sind, Iſſand Jumal, tänada.

8. So päike paistab kauniste, Ja linnud laulwad rõõmsaste, Kõik maa ja taewas kiitwad ſind, Oh Iſſand, kuule ſiis ka mind!

3. Sa anna ſeda tänapäew, Et lõpeb kõik maailma waew; Kui kuulen ſinu õnnistust, Siis tundku ſüda rõõmustust.

(R. Rörber.)

IV. Öhtu laulud.

27.

Punſchel 24.

ſf. 18, 29.

(535) 1. So looja läinud päikene, Ja jälle tuleb pime öö; Mo walguſ, Deeuſ, ole ja, Et minu jalg ei kummista.

2. Sind tänan mina ſüdameſt, Et iſalikult helduſeſt Sa täna kõige kahju eest Mind oled hoidnud omaſt wäest.

3. Kui wihastand sind oleme, Kõik seda andeks palume; Süüd meile ära arwa ja, Meid lasse rahus hingada.

4. Meil' inglid wahiks läkita, Et furat meid ei hufuta; Meid hoia kõige kahju eest Sel öösel oma armu wäest!

Nic. Hermann, † 1561.

28.

Punfchel 117.

Pl. 63, 8.

(538) 1. Nüüd hing'wad inimesed, Mets, weised, linnufesed, Kõik ilm on magamas. Oh tõuse meel ja mõte Nüüd üles, wõta ette, Mis Looja meelepärast on.

2. Kus oled, päite, jäänud? Sa oled looja läinud, Dõ ajemele saab; Et mingi, sest mo walgus On minu sees mo Jeesus, Kes südant hästi walgustab.

3. Pääw on nüüd otja jõuudnud, Ja kuldsed tähed jõuudnud So taewa õuele; Ka ma saan nõnda olla, Kui Jeesus kutsub tulla Mind waewast taewa rõõmule.

4. Mo ihu woodi lähed Ja riided ära heidab, Mis surma tähendab. Küll pärast saab mo teha Õiguse kuube näha, Misga mind Kristus ehitab.

5.[6] Mo ära wäsiwad teha! Tööd pole enam teha, Nüüd wõta magada; See aeg küll jõuab tulla, Mill sul wõib walmis olla Seal muldas ase hingada.

6.[7] Mo filmad raskeks läawad Ja praegu kinni jääwad, Kus jääb hing ihuga? Meid oma hoole wõta, Mull' waesjel abiks tõtta, Sa Israeli kaitseja.

7.[8] Mind tiwa alla wõta, Oh Jeesus! hästi kata Mind oma lapsukest. Kui furat tahab neelda Mind, lasse inglid keelda: See laps ja jäta rahule.

8.[9] Ka teil' mo armsad, olgu Hea õõ, ja ära tulgu Teil' häda, waewa ka; Head õõd teil' Sumal andku Ja woodi ümber pandku Ja ingli wäed walwama.

Paul Gerhardt, † 1676.

29.

P u n s c h e l 18.

Ps. 121, 7.

(539) 1. Nüüd on see pääw jo lõppenud, Ja päike looja läind. Kõik magab, mis on wäsinud Ja nuttes waewa näind.

2. Sul, Jumal, pole hingamist, Ei maga, uinu ja; Sa wihkad ikka pimedust, Et walguš oled ja.

3. So poeg on minu wahemees, Kui kohtu ette saan; Ei saa ma hukka elades, Kui teda kummardan.

4. (7) See peale lähen woodisse, Ja uinun magama; Mo Jumal walwab järgeste, Ei kurwaks ma siis saa.

5. (8) Kõik kuri mõte, tagane, Ja mine oma teed: Sest Jumalale anname Nüüd hooneks südamed.

6. (9) Kui mul on wast siin wiimne öö, See waewa elu sees, Siis saada ja mind taewasse, Et seisjan sinu ees.

J. Fr. Herzog, † 1699.

30.

P u n s c h e l 57¹⁾.

Ps. 33, 18.

[551] 1. Wäfind olen, hingada Tahan ma, sest uinun ka; Taewa isa hoia ja Mind nüüd oma armuga.

2. Olen täna pattu teind, Ekstuse tee peal käind: Anna andeks armuga, Beše Deesu werega!

2. Minu sugulased kõik, Hoia oma warju al; Kõik, mis suur ehk wäikene, Jäägu sinu hoolele.

4. Haiget südant rõõmusta, Märgi filmi kuitwata; Ekstjaid ja juhata, Paganaid ka walgušta.

Luije Hensel, † 1876.

¹⁾ Waata liisa nr. 10.

V. Kristuse tulemisest.

31.

P u n s c h e l 246.

Matt. 20, 1—9

[1] 1. Kuis pean wastu wõtma Sind, armas Jeesuke, Kuis finul' wastu tõtma, Mo hinge iluke! Dh Jeesus, minu südant Nüüd armust walgusta, Et kõlban julle jälle, Sind teenin lõpmata.

2. So kogudus sind kiidab Ja tänab rõõmsaste; Mo süda lauldes näitab Ka ennast wapraste. Ma tahan auustada Sind, armas Jeesuke! So auu laotada, Kui iial mõistan ma.

3. Kõik oled jina teinud Mo õnneks heldeste. Kui oli hukka läinud Hing, ihu kurjaste; Kui jain so riigist lahti, Kus rõõm on järgeste, Siis jinu läbi tehti Mind rõõmsaks, Jeesuke!

4. Kui surma, põrgu paelus Ma olin seotud, Siis peastfid lahti armus Mind, kes ma teotud. Sa annad taewa wara Ja auu minule; Kõik rikkus lõpeb ära, — Ei iial lõpe see.

5. Ei üksigi taewast jätma Siind wõinud sundida, Null lunastajaks tõtma So arm sind sundis ka. Dh arm! Sa appi tulid Maailma rahwale, Kes patu hädas olid, Meid peastma heldeste.

6. Dh teie murelijed, Kes ristis olete, Dh teie hädalised, See peale mõtelge! Dh see peal' julged olge, Kui teil on häda käes, Ta armu poole tulge, Ta õige abimees!

7. Ei ole tarwis teda Teil wäega tõmmata, Ta tunneb teie häda, Ja tuleb rõõmuga. Ta mõistab teie wiga, Ja mis teil' waewa teeb, Wõib lõpetada seda, Mii kuidas ise teab.

8. Ei ole wäga karta Teil oma patu süüd, Küll Jeesus tahab matta Meid mere põhja nüüd. Ta toob siin patustele Suurt armu, õnnistust, Ja kingib neile jälle Üht kallist pärandust.

9. Ei wõi teid hirmutada Ei üksigi waenlane;
Neid Jeesus kaotada Kõik jõuab äkste. Ta oma ala-
maile On õige kuningas, Ja oma usklikuile Auuriiki
walmistas.

10. Ta neile kangeks sundjaks, Kes teda wihta-
wad; Neil' aga rõõmustajaks, Kes teda ihkawad. Oh
tule, tule walguš Ja wii meid ära fiit; Wii sinna, kus
on selguš Ja rõõm ei lõpe mitt'. Paul Gerhardt, † 1676.

32.

Punſchel 59.

(4) 1. Kõige ilma õnnistus, Kõige rahwa rõõmustus
Hakkab meile tulema, Kõik maailma aitama.

2. Wana aja ihaldus, Paradiiji tõutus, On nüüd
täiest täidetud, Rahwa mure lõpetud.

3. Waata, Isjand Jeesus Krist, Kes meid peastab
waenlast, Tuleb taewa telkidest, Oma Isja süle seest.

4. Wägi, wõimus, rahu ka Tuleb ühes temaga,
Saadab ära kaugele, Mis on kahjuks hingele.

5. Õndsja elu tahab ta Siin ja seal meil' anda
ka; Et jaoks lahti taewatee, Tuleb Jumal ilmale.

6. Oh siis rõõmustagem sest, Riitkem kõigest jüda-
mest Oma kallist Jeesusest Tema tulemise eest!

7. Saagu siis nüüd tänatud Jeesus, ja ka auus-
tud! Kõik, kes tema alamad, Riitku oma kuningat!

33.

Punſchel 235.

Jef. 40, 3.

(8) 1. Nüüd jüdan, inimene, Sa hästi walmista; So
juure Jeesuse, Siis wõtab tulla ka; Ta antud Jumalast
Maailma walgušajaks Ja uue elu toojaks, Ta aitab
wägewašt.

2. Oh wõta parandada, Siin jüdan auuſaste,
Häid kombeid armastada, Kõik seada targaste! Sa wihta
rumalust Ja ela alanduses, Ei mitte hooplemises, Ja
põlga kawalust!

3. Kes alandust siin nõuab, On armas Jumalal';
Kes kõrkust teha püüab, On tema wiha al; Kes aga õig-
lane Ja teeb, mis tahab Jumal, See valmistab end
temal', Sell' tuleb Jeesufe.

4. Nüüd võta valmistada Mind endal' heldeste,
Mo peale halastada, Mo kallis Jeesufe. Siin armu ajal
weel, Oh tule südamesse, Siis tahan igaweste Sind fiita
siin ja seal!

Valent. Thilo, † 1662.

Punshel 260.

34.

§i. 24, 7.

(9) 1. Nüüd tehke kõrgets wärawad Ja usked laiaks seda-
maid, Eest auustuse kuningas Ja peastja on nüüd tule-
mas, Kes õnnistust toob eluga, Eest laulgem suure rõõ-
muga: Auu olgu Soojale, Mo armu andjale!

2. Ta on üks õige abimees, Suur tajandus on
tema sees, Ta kroon on selge pühadus, Ta walitus on
halastus, Ta kõik mo häda lõpetab Ja minu südant
rõõmustab. Auu olgu Soojale, Mo helde peastjale!

3. Oh õnn jell' linnal', õnn jell' maal', Kus ase
on sel kuningal! Hea lugu südametel ka, Kus temal himu
elada! Ta on see õige rõõmu päew Ja ainus õnnistuse
kaew. Auu olgu Soojale, Mo rõõmu toojale!

4. Oh tehke kõrgets wärawad Ja andke templiks
südamed, Neid ehitage rõõmuga Hea usu halja õkstega,
Siis kuningas toob teilegi kõik õnne, elu ühtlasi. Auu
olgu Soojale, Mo armu andjale!

5. Oh tule, Õnnistegija, Mo süda on sull' lahti
ka! Oh tule meile armuga Ja oma heldust ilmuta! So
püha Waim nüüd heldeste Meid jaatku õndsja taewasje.
Auu sinu nimele Nüüd, Sojand, anname.

Georg Weijel, † 1635.

VI. Kristuse sündimiseft.

Punſchel 481.

35.

Jerem. 23, 5.

[38] 1. Üks wõjufe on tõusnud Kõl õrna juure seeft, Kui wanemad on laulnud, Ta tuli Jette jooft; Keft talwe, külmal a'al Tõi meie diekefe Seal pimel jüdaööl.

2. Seft kaunist wõjufefest Jetaias kuulutas; Ta sündis puhtast neitſift, Mariast Betlemmas. See oli Jſſa nõuu, Et lapſufene jündis Seal pimel jüdaööl.

1605.

Punſchel 38.

36.

Lunt. 2, 10. 11.

[20] 1. Ma tulen taewast ülewelt, Häid ſõnumeid toon teile ſealt, Meid toon ma teile rõõmuga, Meid tahan mina kuuluta'.

2. Üks laps on täna jündinud, Kui ammuft ajaft tõotud. See kaunis, ilus lapſufe On teie rõõm ja kallis õnn.

3. See on ſee Jſſand Jeesus Kriſt, Kes tahab aita hädalift; See on ſee Õnniſtegiija, Kes teid wõib patuſt lumasta'.

4. Kõik õnne ſaate tema käeft, Mis Jumal pakund igaweft, Et teie wõite meiega Niiüd taewas järgeft elada.

5. See olgu märgiks teile ſeal: Laps magab mähtmes heinte peal, Ja ſee, kes kannab omas käes Maa-ilma, — ſee on ſõime ſees.

6. Seepärast läkki rõõmuga Niiüd karjastega waa-tama, Mis Jumal wõtnud kinkida, Meil' oma armsa Pojaga.

7. Mo jüda, pane tähele, Mis on, mis ſõimes nähatſe? Kes on ſee kaunis lapſufe? See on ſee armas Jeesufe.

8. Oh ole terve tulemast! Mind patust mitte põlgamast! Sa tuled hädaft aitma mind, Kes wõib see eest kül kiita sind?

9. Oh kõige asja tegija, Kui wäga halwaks lähed ja, Et sina jõimes magad seal See kõwa weiste põhu peal!

10. Eht lähets ilm weel laiemaks, Ja ennaft kullal ehitaks, Ta oleks siisgi kitsake, Ja kitsaks kät-kits sinule.

11. So sammet ja so kallis siid On hein ja jäme riie nüüd; Reis tahad ennaft näidata Kui wägew taewa kuningas.

12. Sa tegid kõik heameelega, Et mina pidin nägema, Et auu ja rikkus ilma sees Ei kõlba mitte sinu ees.

13. Oh wõta, armas Jeesuke, Mo süda fängiks omale! Oh wõta temas hingada, Et mina sind ei unusta.

14. Sest hüppan mina südamest Ja kiidan oma Jeesukeft; Ma laulan juure rõõmuga: Mind, Jeesus, ikka awita!

15. Nüüd kiitus olgu Jumalal, Sell' ainu Poja andijal! Sest inglid toowad rõõmsaste Meil' uue aasta sõnume.

Martin Luther, † 1546.

37.

P u n j h e l 85.

Ps. 68, 5.

[16] 1. Immanuel, ja Jeesus Krist, Sind kiidame, ja eluwürst; Sa taewa lill ja koidutäht, Sa neitsi poeg, juur kuningas. Halleluja!

2. Sull' taewa wäega laulame, Auu, kiitust julle anname, Et wõersiks meile tulid ja Nüüd oma juure armuga. Halleluja!

3. Sind algusest jo oodeti, So peale mitmest loodeti; Sind kaua aega ihkafid Kõik wanemad ja prohvetid. Halleluja!

4. Oh, et jee Issand Siionist Meid tuleks peastma patu süüist, Et meile temast abi saaks, Siis Israeli küll rõõmustaks. Halleluja!

5. Sa hingad süüa, Immanuel, Nüüd söime sees ja heina peal; Meid katad, — ise alasti, Teed suureks, — ise pisuke. Halleluja!

6. [13] So Hallelujat laulan ma Nüüd igal ajal rõõmuga. Seal taewas kiidan täiest weel Sind lauldes, oh Immanuel! Halleluja!

Paul Gerhardt, † 1676.

38.

P u n j c h e l 182.

[35] 1. Taewa tähed, ilma kohad, Ja ja kuldne lautus, Mäed, orud, metsad, luhad, Kõrgus ja ka sügawus, — Kõik nüüd kiites rõõmsad olge, Lauldes Issa ette tulge!

2. Aga ja, oh inimene, Laula waljumine weel, Et jo armas Jeesukene Magab söimes heinte peal. Kuule ingli laulu heale, Laula karjastega peale.

3. Rõõmu heal on kuulda taewas, Rõõmu kuulda maa peal ka, Rõõmu, rõõmu igas paigas, Rõõmu ilma otsata: Maria meil lapse toonud, Sumal inimeseks jaanud!

4. Tere, tere õnnetooja, Tere maa peal Jeesuke! Sulaseks jai ilma Looja, Et meid tõstaks taewasse. Kristus taewast tuli maha, Et meid patust wabaks teha.

39.

P u n j c h e l 202.

1. Joannes 4, 14.

(34) 1. So söime juures seisjan ma, Oh Jeesus minu elu! Mis andsid enne mulle ja, Nüüd tahan anda sulle:

Ma annan ihu, hinge, meelt Ja südant, palwet, lauluhealt,
Dh wõta jeda wastu!

2.[3] Weel enne, kui ma sündisin, Siis sündisid sa
mulle, Ja enne, kui sind tunda sain, Mind wõtsid oma
sülle. Kui ma ep olnud loodud weel, Siis walmistas
so helde meel Mo osa taewa riigis.

3.[4] Mul oli raske patu õõ, Ja sa said pääwaks
mulle, Saks pääwaks, mis mo hingele Tõi walgust,
rõõmu jälle. Dh armu päike, sina ka Mo usku süütsid
põlema, — Kui ilus on so paistus!

4.[5] So peale waatan rõõmuga, Ei tüdi ma sind
nähes; Ei mina muud ei jõua ka, Ei wäsi jeda tehes.
Dh oleks mere jarnane, Nii jügam, lai mo hingeke, Et
wõiks sind wastu wõtta!

5.[9] Kõik ilma wara, auu ja lust Ei wõi sind
rõõmsaks teha. Sa jätsid taewa õnnistust, Sa tahtsid
waewa näha Siin meie eest, et hingeke So läbi jõuaks
rahule, — Kuis wõin sind see eest kiita?

6.[10] Üht asja, armas Jeesuke, Müüd armust
mulle anna, Et jüdamas sind, kallike, Ma wõiksin ikka
kanda. Mind omaks sõimekeseks tee, End heida minu
hingesse Ja rahuga mind täida!

Paul Gerhardt, † 1676.

P u n j e l 15.

40.

Jes. 11, 1. 2.

(22) 1. Müüd Jumalale auustust, Kõik andkem
jüdamest, Kes täna taewa lahti teeb, Weil peastjaks
Boja toob.

2. Kes Issja sülest tuleb, see Saab waeseks lap-
seks teal. Waat', sõimes ase temale On kõwa heina
peal.

3. See Issand jätab meelega Kõik auu järele, Ja
wõtab ennast alanda', Kui waene julane.

4. (7) See, kes meid tõstab ijandaks Du meie julane.
Kuis mõiks end näita heldemaks Mo hella Jeesuke?

5. [8] Müüd Jeesus paradiiši meil' Teeb lahti wä-
gewast; Ei teela Keerub inimest Seal sisse minemast.

Nicolai Hermann, † 1561.

VII. Uue aasta laulud.

41. P u n s c h e l 128.

[47] Uut aastat meie algame, Ja find, oh Jeesus, pa-
lume, Et aitad jeda aastat ka Meid lõpetada kahjuta.
Oh anna rahu, sigidust, Ja pärast hinge õnnistust!

Georg Werner, † 1643.

42.

P u n s c h e l 12.

Si. 40, 12.

[44] 1. Müüd palugem ja laulgem Ja rõõmu heale tõst-
kem, Et Jumal meid on kannud, Meil' elu rammu
annud.

2. Me aasta aastalt läame, Ja tema armu
näame, Ja sigidust meil' annab, Meid wanast uude kannab.

3. Küll meie mõnda päewa Siin ilmas näame
waewa, Kus wiha, waen ja sõda Meil' saatwad palju häda.

4. Mii kui truu ema iji Siin hoiab lapsukesi, Et
neil ei sünni wiga, Kui tuleb risti ja häda:

5, Küll nõnda võtab heldest Ka armas Jumal
järkest Meid oma süles kanda Ja meile abi anda.

6. Sa, meie elu hoidja, Sa kõigerikkam toitja,
Ei abi keegi anna Meil', kui ja hoolt ei kannu.

7. Ma kiidan sinu võimust, So armu ja so truudust; Sest sinn wägew käsi Mind peastab hädaft isi.

8. Oh Issa, meile tõtta, Ja palweid wastu wõta! Meil ristis rõõmu anna, Et võime wastu panna.

9. Sa kannatust meil anna Ja nende eest hoolt kanna, Kes sinu heldust püüdwad, So õndsust taga nõuudwad.

10. Oh keela waenu healed, Meil' anna rahu meeled, Siis lõpwad wiletsused Ja suured ahastused.

11. So õnnistus meil' tulgu Ja meie juures olgu, Et kuhu ial lääme, So armu, heldust nääme.

12. Jää waestel' lastel' iaks Ja nende hoole kandjaks! Jää eksijatel' saatjaks, Ja hädalistel' waatjaks!

13. Kõik haigeid wõta aita, Meil terwißt jälle anda; Kõik kurbe rõõmustada, Neil muret wähendada!

14. Ja wiimselt weel, mis enam Ring meile kõige õndsam: Sa Waimuga meid täida, Ja taewa teed meil' näita.

15. Kõik jeda wõta sina Meil kõigil', palun mina, Müüd uuel aastal anda Ja me eest muret kanda.

Paul Gerhardt, † 1676.

VIII. Kristuse ilmutamisest.

43.

P u n s c h e l 53.

[50] 1. Jeesus, hüia mind Ilmast, et ma sind Wastu wõtan, julle tõttan, Jeesus, hüia mind!

2. Ütji Petlehem, Ei Jerusaleml, Meile annab, mis meid toidab, Ei Jerusaleml.

3. Kallis Betlehem! Kõige ilusam! Sinust tuleb, mis mind kaitseb, Kallis Betlehem!

4. Näiid ei ole ja Mitte auuta; Kõigel' rahwal', paganatel' Saadad walgust ja.

5. Näita tähte mull', Et maailmast sull' Ma wõin tulla, finul olla, Näita tähte mull'!

6. Siis sind, Jeesuke, Leian peagi; Ohkamisi, palumisi Toon ma sinule.

7. Ära põlga mind, Aita, et ma sind Hästi tunnen, waga olen, Ära põlga mind!

8. Jeesus! aita mind, Et wõiu armust sind Ihaldada, armastada, Jeesus, aita mind!

9. Kallis armuke, Tee, et sinule Riitust annan, find ka tänan, Kallis armuke!

Adam Drese, † 1701.

44.

P u n j e l 161.

Matt. 2, 11.

[51] 1. Jeesus, imetäheke, Jakobist ja meile tõusnud! Oh kuis ihtab hingete Sind, kes lunastama tulnud, Et ta find ka kumardaks, Tarkadega auustaks.

2. Uju kulda sulle toon, Nii kui jeda sinust anti, Ja kui kallis ilus kroon Sinust mulle päha pandi. Nisti tules puhasta Minu usku armuga!

3. Palwe wiirok sinule, Jeesus, meele pärast olgu; Pühast Waimust minule Lapse ohkamine tulgu, Et, kui palwet palun ma, Wõiksid: Namen ütelda.

4. Mirriks wõta wastu ka Minu patukahetsemist! Truu ja helde oled ja, Annad andeks üleastmist. Jeesus — kiidan rõõmuga — Wõtab ohwrid wastu ka.

Erdmann Neumeister, † 1756.

IX. Kristuse kannatamisest.

Punshel 328.

45.

Joann. 1, 29.

[88] 1. Üks tallekene lepitas Maailma efsitused, Ja puu peal surres kaotas Patuste kõwerused; Ta käis nii haige, wigane, Ja tapeti nii delaste, Et olnud rõõmu iial; Sai naertud, ära teotud, Ja suurest hädast surmatud, Ning kandis kõik heal meelel.

2. See tall on minu armas wend Ja hinge Lunastaja, Sest Issa teda läkitand Mo lepitaajaks saama. Ta ütles: Mine, armas Poeg, Ja lepita neid ära kõik, Kes pidid põrgu saama. Kõik need on wangis kangeste, Sa wõid neid peasta helbeste, Kui oma elu annad.

3. Heal meelel, Issa, tahan ma, Poeg ütles, seda teha, Mis iial peale paned ja, Kõik waewa tahan näha. Oh arm! oh imeline arm! Mind armastad, kes olen põrm. See armust meile tuli, See armust läheb surema, Ja hauda maetakse ka, Kes Jumala Poeg oli.

4.[5] Ei wõi see ilmas elades Mo meelest ära minna, Sind pean armajaks südames, Mind armastasid jina. Mo südamesse walguis jääb, Kui tema surres lõhki lääb, See on mull kindlast' teada; So omaks tahan mina ka, Mii kaua kui siin elan ma, Ja igawestgi jääda.

5.[6] So heldust tahan ükšines, Siin ikka kuulutada, Ja nii kui suundan iganes, Sull' ohwrits ennast anda. Sind tahan wäga tänada, Ja sinu nime lauluga Mo elu ajal kiita. Mis head ja tegid minule, Kõik tahan auuks finule, Kui kohus, mälestada.

6.[9] Mul pole surma karta ka, Mull' eluks on so weri; Kui juhtun wiletsusse ma, Siis see on minu wari; Kui peale tuleb kiusatus, Suur raske mure, kurwastus, Siis temast armu oodan, Et jaaksin temast kiunitud, Ja hädast, ristis rõõmustud, Kui tema peale loodan.

7.(10) Kui tuleb minul rahuga, Siit taewa riiki minna,
Siis tahaksin so werega Ra ehitatnd olla; See olgu hinge
ehteks mull' So Issa ees, et wõiksin jull' Kõil meele pä-
rast olla, Siis olen sulle kihlatud Ja ilufaste ehitud,
Ja jään so päranduseks.

Paul Gerhardt, † 1676.

46.

P u n j c h e l 221. b 1)

Jej. 53, 7.

(79) 1. Oh süüta Tall! oh Jeesus! Sind risti külges
surmati. Suur oli sinu kannatus, Eht sind küll kurjast
põlati. Kõik patud sina kandsid, Sind ennast peastjaks
andsid, Meil' anna armu, oh Jeesus!

2. Oh süüta Tall! oh Jeesus! Sind risti külges
surmati. Suur oli sinu kannatus, Eht sind küll kurjast
põlati. Kõik patud sina kandsid, Sind ennast peastjaks
andsid, Meil' anna armu, oh Jeesus!

3. Oh süüta Tall! oh Jeesus! Sind risti külges
surmati. Suur oli sinu kannatus, Eht sind küll kurjast
põlati. Kõik patud sina kandsid, Sind ennast peastjaks
andsid, Meil' anna rahu, oh Jeesus!

Mic. Decius, † 1529

47.

P u n j c h e l 117.

Jej. 53, 4.

[81] 1. Oh waata, inimene, So armas Jeesukene, See
on siin risti peal! See auu Issand kõrgest, Tad teo-
tasse järgest, Poob maa ja taewa wahel seal.

2. (3) Kes on siis nõnda ek'nud, Ja hirm-
faste sind pek'nud, Mo helde Jeesuke? — Sa pole paha
teinud, Ei kurja tee peal käinud, Sest kõigest waba oled ja.

3. (4) Oh! mina tegin seda, Mo patud pek'sid teda,
Kes oli patuta; Mo rasked ek'sitused, Mo hirmsad kõ-
werused Ta peale tulid otjata.

1) Waata „Issa“ Nr. 1.

4. [5] Mind pidi käsi, jalust, Nii seotama põrgus,
Kui tehti sinule. Need piitsad, köied, paelad, Need reiad,
wermed, haavad, Need pidid saama minule.

5. [6] Mull' appi sina tulid Sa oma selga panid
Mo juured patujüüd. Sind tehti tapatalleks, See tuli
mulle õnneks, So walu kosutab mind nüüd.

6. (7) Sa mulle armu näitad, Käemeheks heldest
heidad Mo suure wõla eest: Sa naerukrooni kandsid
Ja ennast surma andsid, Ei pannud wastu kannates.

7. [8] Nii minu waele pära, Mind peasta patu
häda, Sind hirmsast waewati. Surm, patt ja köit mo
wiga, Mis mind siin paneb hukka, Meid sinu hauda maeti.

8. [9] Oh sina, helde Jeesus! Kõik see on minu
kohus, Sind wäga tänada, Sa kõigest omast jõuust,
Suust, südamest ja nõuust, So heldust üles rääkida.

Paul Gerhardt, † 1676.

48.

Punfchel 237.

Jes. 50, 6.

[74] 1. Oh Jeesus, sinu walu, So raske kannatus, See
saadab mulle elu, See on mo rõõmustus; So reiad,
wermed, haavad, So libuwitsa kroon, Mull' õnnistuseks
saawad Siis, kui mul häda on.

2. So juhu delast löödi, Sa kõige wägewam!
Sind hirmsast ära naerti, Sa kõige ilusam! Kõik inglid
kummardawad Sind juure auuga, Müüid teised teotawad
Sind kurja kombega.

3.(4) Kõik, mis ja, Issand, kannud, On minu koo-
rem wist. Ma olen seda pannud So peale, Jeesus
Krist. Siin seisjan mina waene, Kes wiha teeninud;
Mull' ole armuline! Sa oled peastnud mind.

4.(5) Oh minu kallid hoidja, Mo hinge karjane, Sa
kõige parem kaitsja, Mis teed ja minule? Mind oled
õpetanud Kõik oma sõnaga, Mind armsast juhitanud Ka
waimu anniga.

5.(6) So tibe surma häda, See annab elu mull', Ei unusta ma jeda, Ma elan jälle full'. Dh kuule, mina palun, Mo palwet heldeste, Ma loodan sinu peale, Ei sinust tagane.

6.(7) So pühast kannatusest Siin mina rõõmustan, Kui kõiges wiletsuses, Ma jeda mälestan. Kui saab so surma läbi Head aset minule, Siis kaob minust häbi, Ma lahkun rõõmsaste.

7.(8) Dh armas Lunastaja! Sind tänan südamest; Sa oled lepitaja, Mind peastjid surma käest. Dh lase mind siin loota So peale kindlaste, Siis wõin ma elu oota So käest julgeste.

8.(9) Kui ilma jätan maha, Siis ära jäta mind, Kui jääb kõik rikkus taha, Siis igatjen ma sind; Kui wõtab lõhki minna Mo jüda waluga, Siis kosuta mind fina, Seal oma werega.

9.(10) Mind wõta rõõmustada, Kui hing mul keele peal, Mo õhkamisi kuulda, Kui kaob minu heal. Kui sinu peale loodan, Ning usun kindlaste, Siis surmas elu oodan Ja suren õndsaste.

Paul Gerhardt, † 1676.

49.

Punſchel 37.

Rol. 1, 14.

[84] 1. Sind täname, oh Jeesus Krist, Et fina surid meie eest, Ja maksid meie patu süüd, Et patust lahti saame nüüd.

2. Meid surmast peasta, Jeesuke, Sa Jumal ja ka inime; Sa oma wiie haawaga Meid wiimsest hädaſt awita.

3. Dh hoia, Issand, omast wäest Meid kõige patu häbi eest. Meil anna ristis kannatust Ja surma tunnil rõõmustust.

4. Ses lootuses meid kinnita, Et meid ei jäta maha ja, Et meile lahti taewa tee, Kui surmast läbi lähame.

Chr. Fischer, † 1600.

(65) 1. Mis oled sina, armas Jeesus, teinud, Et sina oled surma siise läinud? Mis on so süüd, so patt, so töö so jõnad, Et risti kannad?

2. Üks kibuwitsja kroon sull' pandi päha, Piitsjaga löödi sinu püha keha, Ka sappi, äädikat sull' juua anti, Sind risti pandi.

4. Mis on sul, Issand, süüd, mis oled efs'nud? Sind minu rasked patud nõnda peksnud. See pandi, Issand, mis ma teinud wõlga, Müüd sinu selga.

4. Kuis imelik on sinu heldus näha! Hea karjane näab lammasste eest häda. Issand, kes õige, sulaste eest maksab, Rõik wõlga tasub.

5. See lähab surma, kes head teed on käinud, See elab, kes on ifka kurja teinud; Siin peaseb surma teen'ja inimene, Jeesus jääb finni.

6. Head pole jalust saadik minust leida, Ei ma wõind omast wäest hea tee peal käida, See eest ma pidin kandma põrgu waewa, Sa annad taewa.

7. Oh kallist armu! mis ja meile näitfid, Et sina meie töö eest hinge heitfid. Ma elan rõõmjust ilmas, mis on kuri, Ja sul on mure.

8. So armu näitse, Issand, ilmas lajal, Ma pean seda kiitma igal ajal. Kes saab sull' sarnast kiitust ette kanda, Kui sünnib anda?

9. Ei wõi mo meel, oh Issand, mitte mõista, Kui suureks tuleb sinu armu tõsta. Kuis ma wõin maksta kõik, mis oled teinud, Ja waewa näinud?

10. Weel süisgi on, mis tahad, Issand, sina, Kui lihahimud ära surman mina, Et nemad uuest mulle ei tee wiga, Ei põrgu lüfka.

11. Ent see ei ole mitte minu wäes, See on kõik, Issand, üksi sinu käes. Siis tulgu kurja himu wastu abi, So Waimu läbi.

12. So armu tahan mina meeles kanda Ja oma südame sull' ära anda, Ei taha mina muud, kui seda teha, Mis ja wõid näha.

13. Kõik tahan mina sinust vastu wõtta, Ei ristas, waewasgi sind maha jätta; Ei pea sinust saama surm ja häda Mind lahutada.

14. Eht see küll on so ees kõik tühi asi, Mis sinu meeleheaks siin teeb mo käsi, Tad siiski wõta vastu armu läbi, Et nään so abi.

15. Kui ma saan näha, Issand, sinu trooni, Ning minu pea saab kandma auukrooni, Siis tahan mina sinu nime kõrgest Seal kiita järgest. Joh. Heermann, † 1647.

51.

P u n s c h e l 300.

Jes. 53, 6.

(57) 1. Jeesus surma ärawõitja, Jeesus, ja tood elu mull', Minu kallid hinge hoidja, Ennast annan omaks sull' Kes ja walust waewa näinud, Ja mo eest ka surma läinud. Tuhat korda tänan sind, Jeesus, et sa aitad mind.

2. Sina oled näha saanud, Raeru, sülg, teotust; Sidumisi kannatanud, Haawu ja muud häwitust, Et mind waest ja wõiksid peasta, Batu kõitest taewa tõsta. Tuhat korda tänan sind, Jeesus, et sa aitad mind.

3. Küll ja lastsid ennast peksta, Armetumaks waewata, Et sa wõiksid pattu maksta, Ja mind teha wigata. Sina lastsid minu õnneks Ennast teha õnnetu- maks. Tuhat korda tänan sind, Jeesus, et sa aitad mind.

4. Wallatumad teotasid, Piltasid sind otsata, Sinu pea ehitasid Ribuwitsa krooniga, Et sa wõiksid mind rõõmustada, Ja auukrooni mulle saata. Tuhat korda tänan sind, Jeesus, et sa aitad mind.

5. Kui sind peksti minu pärast, Et ma walust peaseksin, Raebati so peale kurjast, Et ma rahul oleksin. Rõõmuta ja ristis poonud, Seega mulle rõõmu toonud. Tuhat korda tänan sind, Jeesus, et sa aitad mind.

6. (7) Sinu alandus ja häbi On mo uhtust taju-
nud, Sinu kurwa surma läbi. Saan ma surmas rõõ-
mustud. Teotust ja kannatanud, Muu sest ma olen saa-
nud. Tuhat korda tänan sind, Jeesus, et sa aitad mind.

8. (8) Müüid so häda meeles kannan, Jeesus, kõigest
jüdamest, Sulle itka tänu annan, Haawa, walu, surma
eest; Et sa mo eest surma läinud, Tuhat korda waewa
näinud Ja nii kallist' peastnud mind, — Igawest ma kiidan sind.

E. C. Homburg, † 1681.

52.

P u n s c h e l 37.

Mat. 15, 46.

[60] 1. Oh Issand Jeesus Krist, kes sa Müüid haudas
wõtnud puhkada, La! meid ka so sees hingada, Ja waga
elu elada.

2. Meid, keda ostsid werega, Meid kõiki, Issand,
kinnita; Meid pimeduses walgusta Ja Issa juure
juhata.

3. Sind täname, ja ohwri Tall, Et surid risti
waewa al. Oh saada, et so surma piin Saaks elu uf-
seks meile siin.

G. Werner, † 1643.

X. Ülestõusmise laulud.

53.

P u n s c h e l 202.

Kol. 3, 1.

(95) 1. Mo meel ja jüda ärka sa Dö on jo mööda
läinud. So kallis Önnistegija On hauast wälja peasnud.
Ta tõuseb üles auuga Ja tuleb sulle armuga, Oh wõta
teda wastu!

2. Nut elu võta algada Ja patu hauost tõuse ;
Sa uju jooksmist lõpeta, Ja waata üles taewa, Ja otji,
mis on ülehel, Kus Jeesus on, ja ela teal Kui risti-
inimene.

3. Siis unusta, mis maha jääb, Mis ülehel on,
otji! So usufilm jeal Jeesust nääh, See peale julgest
looda! Maailma võid ja rõõmuga, Siis jalge alla tal-
lata, Ja taemast taga nõuda.

4. Kui sul on raske mure teal, Küll Jeesus ära
võtab; Siis laulgu rõõmsast sinu heal, Et Jeesus appi
tõttab. Sa heida muret koguni See peale, kes nüüd
auuga On jurnuist üles tõusnud.

5. See lõukoer Juuda sugust on Waenlase ära
võitnud. See tall, kes ära tapeti, On meile õnjust saat-
nud. Kõik võimus jäänud temale, Ja naeruks saanud
waenlane, — Meil on nüüd rahu, elu.

6. Mo jüda, võta õieti Nüüd patul' vastu panna.
So Jeesus tahab heldesti Ra sulle abi anda, Et jina
tema wäega Võid uskus teda teenida Ja uues elus käia.

7, Miks kardad jina kuradid. Mis ilm ja surm
võib teha? So wägew Jeesus elab nüüd, Ei ta sind
jäta maha. Kõik nõrku tema kinnitab Ja hädalisi awi-
tab, Kui wägew ärawõitja.

8. Oh armas Issand Jeesus Krist, Kes tõusid sur-
mast üles! Meid peasta surmast, kuradist, Meid hoia
omas süles! Oh aita oma Waimuga Meid nüüd uut elu
algada, So püha nime auuks.

Laurent. Laurentii, † 1722.

54.

P u n s t e l 310.

ii Kor. 15, 57.

(91) 1. Kristus on meie patu eest Küll surma wangiks
saanud, Ja ülestõusnud surma käest, Ja meile elu toonud ;
Siis peame nüüd rõõmuga Sest Jumalat kõik tänama
Ja laulma: Halleluja, Halleluja!

2. Ei olnud ilmas ühtegi, Kes jõudis surma võita; Kõik seda iegi patu süüd, Ei olnud waga leida; Sest tuli surm nii kermeste Ja meelewaid sai temale, Ta pidas meid kõik wangis. Halleluja!

3. Siis tuli Issand Jeesus tšest, Ja heitis meie peale Suurt armu, peastis inimest, Ja wõttis surmalt jälle Kõik tema suure wõimuse, Et paljas wari temal' jäi, Ja astel kadus ära. Halleluja!

4. Kui elu wõitles surmaga, See oli ime sõda; Siis pidi katti minema Seal kange surma oda; Ja kiri seda kuulutab: Surm surma ära kaotab, Surm on nüüd naeruks saanud. Halleluja!

5. Siin risti tules küpsetud See paasatallene, Kui Jumal ise rääkinud, See helde Jeesuse. Ust tema weri tähendab, Ust surma seega hirmutab, Ei tapja meisje puudu. Halleluja!

6. Nüüd pidagem kõik rõõmjaste Suurt kallist Paasa püha, Et Kristus on nii armjaste, Weilt käänanud Issa wiha; See wõtku oma armuga Ka meie südant walgusta, Et patu öö meist löpneb. Halleluja!

7. Oh saatkem ära südamest Kõik wanad tagedused, Ja heitkem ära enestest Kõik kurjad himustused, Siis tahab Kristus ise ka Meid sõota oma armuga, Ei jalli ust muud elu. Halleluja!

Martin Luther, † 1546.

55.

Punshel 85.

Si. 118, 24.

[103] 1. See pääw nüüd meile kätte sai, Mis meile suure rõõmu tõi. Kõik waenlased on wangis seal Ja rõõm ja rahu ilma peal. Halleluja!

2. Kõik Issand ära wõitnud nüüd, Mii kuradid kui patu süüd, Ja põrgu, häda, waewa ka, Kui tänana üles tõusis ta. Halleluja!

3.[5] Surm jaagi jättis järele, Sest elu wõitis wapraste. Nüüd tema wõimus otja jai, Ja Kristus meile elu tõi. Halleluja!

4.[9] Maa, päike, teised loomad ka, Mis kurwad olid hirmuga, Need rõõmustawad täna nüüd, Sest Kristus wõitis waenlase. Halleluja!

5.[10] Sest rõõmustame meie ka, Ja laulame Halleluja Nüüd sulle, Issand, südamest, Et tõusid üles meie eest. Halleluja!

Nic. Hermann, 1561.

56.

P u n j e l 74¹).

(96) 1. Nüüd Kristus surmast tõusnud on. Halle-Halleluja! Sest kõigel' rahwal tuleb õnn. Halle-Halleluja!

2. Kui oleks tema surma jäänd, Halle-Halleluja! Siis maailm oleks hukka läind. Halle-Halleluja!

3. Et tema tõusnud wägewast, Halle-Halleluja! Sest kiitem Deesust usinast. Halle-Halleluja!

P u n j e l 128.

57.

2 Tim. 1, 10.

(105) 1. Waat' hommikul, kui tõuseb pääw Mo Issand Deesus hauast lääb! Halleluja, Halleluja! Nüüd mööda läinud patu õõ, Ja elu walgust tuuakse. Halleluja, Halleluja!

2. Kolm pääwa Issand hauda jäi, Siis tema surmast lahti jai. Halleluja, Halleluja! Ta tuleb hauast auuga Ja tõstab wõidu lippu ka. Halleluja, Halleluja!

3. [6] Ta riik ei ole ilma pealt, On õndsast taewast ülewelt. Halleluja, Halleluja! Mis waene — kallis temale; Mis madal, — jõuab taewasse. Halleluja, Halleluja!

¹) Waata „lisa“ Nr. 2.

4. [9] Oh imetöö, oh wägew mees! Kes jõuab
seista sinu ees? Halleluja, Halleluja! Mo südamest ta
weeretab, Kõik kiwid, mis mind koormavad. Halleluja,
Halleluja!

5. [10] Ta elab! miks meel kurvastab? Ma tean,
ta mind armastab! Halleluja, Halleluja! Maailm, see
mulle suregu, Ja Jeesus mo sees elagu! Halleluja,
Halleluja!

6. [11] Ta toidab, hoiab, kaitseb mind, Kui suren,
wõtab omaks mind. Halleluja, Halleluja! Ta juure
taewa lähen ka, Eest tema liige olen ma. Halleluja,
Halleluja!

7. [12] Et tema tõusnud, mina saan, Inglise püha
feltji ka. Halleluja, Halleluja! Ta läbi Issa lepitud,
Kõik wiha waen on lõpetud. Halleluja, Halleluja!

8. [12] Oh Jeesus, wägew sõjamees, See eest sind
tänap iga mees. Halleluja, Halleluja! Weel usinamast lau-
lame Seal taewas, ja sind kiidame. Halleluja, Halleluja!

Joh. Hermann, † 1647.

XI. Taewaminemise laulud.

58.

P u n s c h e l 119.

Laut. 24, 51.

(112) 1. Sel pääwal meie mõtleme, Et Kristus taewa
läinud, Ja teda järgest palume, Kes seda head meil
teinud, Et tahab olla abimees, Meid kaitsta kõige häda
sees, Kes elame siin waewas.

2. Müüd tänu olgu Jumalal', Kes taewa usse jälle
Müüd lahti tein'd, mis patu al Meil' enne kinni peeti,
Kes seda usub südamest, Seesama wõtku kõigest wäest
Siin Jeesu sõna kuulda.

3. Kes oma himu armastab Ja võtab seda teha,
Misga ta Jeesust vihastab, Ei see saa taewast näha,
Waid see, kes usub, võtab ka, Kui usk on õige, elada
Nii, kuidas Jumal tahab.

4. (5) Mis kallist põlwe ometi Me saame taewas
näha, Kui oma Poja sarnaselt Meid Jumal võtab
teha. Kõl seal on rõõmu rohkestes Siis Issa juures
järegeste! Meid sinna Jumal aitku! Johann Zwid, † 1542.

59.

Punshel 202.

Joan. 17, 24.

(114) 1. So taewaminemise peal', Oh Kristus mina
loodan. So järele ma tõttan teal, Seks sinult abi
oodan. Kõl õigel ajal järele Ka liikmed tõmbad tae-
wasse, Kus meie pea ja oled.

2. Et üles taewa läinud ja, See rohkest armu
saadab; Ei jüda kustki majalt ka, Kui taewast rahu oo-
dab; Sest kuhu läind mo warandus, Ka sinna käib
mo himustus. Sind, Jeesus! waga nõuan.

3. See arm, oh Issand! jaagu mull' So taewa-
minemisest, Et õiges uskus elan sull' Ja peasen huka-
tusest, Et rõõmuga, kui tahad ja, Wõin sinu juure
tulla ma. Mo palwet, Issand, kuule!

Joana Wegelin, † 1640.

XII. Melipühi laulud.

60.

Punshel 342.

[129] 1. Waim tuli taewast kohistes, Kui tuleleef ta
leegitjes Ja Jeesu jüngrid täitis. Kõl kallis püha oli
see, Kui Issa püha Waimuke End maa peal nõnda

näitis. Tule Mulle, Waim ka ise südamesse! Halle-
luja Ma siis laulan jüngritega.

2. Kui püha tule püha leef, Kui Keerubimi hiil-
gaw möök, Nii oli Waim seal näha; Sest jõudis sõna
wäega Kolm tuhat ühe korraga Jeesuse omaks teha.
Anna, Kaana Hinge siise Waim ja ise tuld, siis
jõuan Seda saada ka, mis nõuan.

3. Kõik rahwas kuulis nende healt Ja tundis ära
oma keelt, Oh kallid, armas ime! Kõik rahwas üles
tunnistas, Ja rahwas rõõmsast kuulutas, Jeesuse püha
nime. Tule Jälle Waim nüüd ise südamesse, ühendama
Rahwast, ja meid õnnistama!

61.

Punichel 31.

(118) 1. Oh püha Waim, et tule ja! Meid täida armu
tulega, Et saaks so sõna kuulunud, So riik see läbi
kaswatud.

2. Siis paganad ka tulewad, Ja taewa Isa kii-
dawad Kõik ühes usus rõõmuga. Halleluja, Halleluja!

62.

Punichel 175.

Ewef. 3, 16.

(122) 1. Tule, elu waim, oh tule Dige Jumal igawest,
Dma wäega meile ole Peastjaks surma wõimusest; Tu-
leb sinust walgustus, Lõpeb ära pimedus.

2. Anna meile südamesse Targal kombel elada,
Kinnita meid wägewaste Sinu tahtmist tegema. Kes
sind tunneb diete, Seda hoiad heldeste.

3. Õpeta meid ekfituses Diget rada otsima, Lase
meid, kes rumaluses, Lõe tee peal kõndida. Anna, et
saaks parandud, Mis on enne ekfitud!

4. (8) Kui usk tahab nõbraks jääda, Pea seda üle-
wel; Siis ei wõi ka wõimust saada Wana kuri waen-
lane. Kõl ma olen julge teal Sinu püha sõna peal'.

5. (9) Kui me surmal' ligi saame, Anna meile
tunnistust, Et me taewa sisse lääme, Pärandama auus-
tust, Mis on suur ja ilus ka, Peale see weel lõpmata.

Joachim Neander, † 1680.

63.

Punshel 288.

(124) 1. Püha Waim, kes Issast tuled, Poja läbi hel-
deste, Ise Jumal tõest oled, Issa, Poja sarnane. Kõrge
wägi, tule ja Minu üle warjama! Tule oma nime
auuks, Tule minu hinge õnneks!

2. Jahuta ja minu südant, Süüta meeled põlema;
Anna armu mulle maitsta Uma taewa wäega. Puhu,
Waimu tuleke Minu hinge aedasse, Et ta selgetks saaks ja
puhtaks, Ja ka kallist wilja kannaks.

3. Kallis taewa walgus, tule, Walgusta mind
armuga, Wluidu pimedus jääb mulle, Ja ma ei sin lõp-
mata; Jeesu juure saada mind, Südamest ma palun find,
Et ma teda tunda püüan, Omaks Issandaks ka hüüan.

4. [5] Tasaste ja wõta saata Ilma pealt mind taewasse,
Sinu peale tahan waata', Kui mind tõmbad heldeste.
Kinnita mind usu sees, Et ma wõitlen armu wäes. Hoia
elukrooni mulle, Siis ma kiitust annan sulle.

5. (7) Taewa tuli, palwet süüta Põlema mo südames,
Et ma taewa Isa kiita Wõistaksin so wäe sees. Minu
hing find tänagu, Rõõmsast sulle mängigu, Auu ja kii-
tust sulle andku, Kõik so ette ohwriks kandku.

6. Et ma templiks saaksin sulle, Ehita mind kal-
liste! Armu, auu anna mulle, Jeesu omaseks mind tee!
Läbi, läbi pühitse Enesel' mind, walmis tee, Wihkama
maailma rõõmu, Himustama taewa elu.

64.

Punſchel 190.¹⁾
Joan. 15, 26.

(127.) 1. Sind püha Waimu palume, Uskus hoia meid
ſiin kindlaſte. Kui ſurm tuleb, wõta Heldeſte meid
hoida, Et me waewa järel wõime röömu leida. Kõrie eleiſon!

2. Meil' paista, walguſ, ſelgeſte, Et me Deesuſt
Kriſtuſt tunneme, Ja et wõime loota Lunastaaja peale,
Kes meid kõiki ſaatanud õige ijamaale. Kõrie eleiſon!

3. Oh ſüüta, Issand, armuga Meie hinges armu
põlema, Et me armastame Iigemiſt, ja jääme Iſka
ühthe meelde, kauni rahu ſiſſe. Kõrie eleiſon!

4. Sa röömuſtaja häda ſees, Ole ſurmas meie abi-
mees, Et ei lähä araks Meeled juures hädas, Kui ka
waenlan' kaebab kangeſt meie peale. Kõrie eleiſon!

Martin Luther, † 1546.

65.

Punſchel 321.²⁾
Apoſt. teg. raani. 2, 4.

(121) 1. Oh Püha Waim, nüüd tule ja, Ja täida armu
tullega Meelt, ſüdan, mõtteid uskijale, Et armu näit-
wad õieti! Oh Issand! oma ſõnaga Meid usule kõit
kogu ja, Et rahwas üle ilmamaa Wõib ſinu kiitust
kuuluta. Halleluja, Halleluja!

2. Oh püha walguſ! awita, Et meie wõime õppida,
Kõit tundma õiget Jumalat, Nii kui ja kirjas tunniſ-
tab. Sa ole, Deesus, üksina, Me õige, ainus õppeja,
Siis wõõraft õppuſt jätame Ja ſinu peale loodame.
Halleluja, Halleluja!

3. Sa püha armu tuluke, Meid usu läbi kindlaſt
tee, Et pühaste ſind teenime, Ka wiletjuſeſ kartmata.
Oh wõta, Issand, armuga Kõit liha nõtruſt kinnita',
Et meie hästi maadleme Ja ſult ei lahku iialgi.
Halleluja, Halleluja!

Martin Luther, † 1646.

¹⁾ Waata „Iſa“ Nr. 3.

²⁾ Waata „Iſa“ Nr. 4.

XIII. Jumala sõnast.

66.

Punshel 169.

Ps. 119, 105.

(202) 1. Armas Jeesus! avita Sinu sõna hästi kuulda,
Meelt ja mõttid walmista, Palwed armust wastu wõta.
Sinu Waim meid walmistagu, Maa pealt taewa juhatagu!

2. Meil on selge rumalus, Kui so püha Waim ei
õppe, Südames on pimedus, Ei see enesest ei lõpe. Meie
kühugi ei kõlba, Kui ja ise meid ei jaada.

3. Oh ja walguš walgušest, Kes meil Issast tae-
wast antud, Tee, ma palun südamest, Süda, suu ja kõr-
wad lahti, Palwed, laulud, Jeesus! jina Lase hästi korda
minna!

Tobias Clausnitzer, † 1684.

67.

Punshel 131.

Ps. 43, 3.

(208) 1. Oh Jeesus Kristus, tule ja Ja Waimu meile
läkita, Kes meid wõiks aita armuga Ja tõe teele juhata.

2. Tee lahti juud sind tänada Ja meie südant
walmista; Meil' õiget usku anna ka, So nime tundma
õpeta.

3. Siis laulame kui inglid ka: Oh püha, püha
oled ja! Ja palešt palešše sind ka Seal näeme õndsja
rõõmuga.

4. Uuu armsja taewa Isale, Uuu tema ainu Pojale.
Uuu pühal' Waimul' igawest, Ja tänu andkem kõigest
wäest.

Wilhelm II. Saksen-Weimari hertsog, † 1662.

68.

Punshel 175.

Ps. 119, 43.

[194] 1. Kallis sõna, mis on antud Taewast meile Issa
juust, Glu põhjaks on ta pandud, Saadab hinge õn-
nistust. Taewa tema juhatab, Issa tundma õpetab.

2. Tahan taewast maitsta mina, Igatsjen ta järele, Seda anda jõuad fina, Kutsud oma lauale, Söödad mind seal mannaga, Gluweega joodad ka.

3. Gedeniks so sõna olgu, Tema sisse jäägu ma; Temast mulle walguš tulgu, Paistku mulle wäega, Et ta usku kaswataks, Uju wilja walmistaks.

4. Püha Waim, kes Issa sõna Südamesse kirjutad, Aita mind, et igal ajal Selgeste jest aru saan, Mis mo Jumal armsaste Sõnas annud minule.

5. Hari ise minu südant Ühets kalliks põllu maaks, Kus so sõna seeme kaswab, Et ta wilja kaswataks, Mis mind siis weel rõõmustab, Kui maailm ka otja saab.

6. Heaks põlluks süda saagu Sinu eluseemnele, Sinu kallis sõna olgu Silma salwiš hingele, Et ma usun, loodan ka Kindlaste, mis räägid ja.

7. Sinu sõna juhiks olgu Mulle eluteede peal, Tema kindlaks kaljuš jäägu, Mille peale toetab meel, Waim nii saagu walgustud, Ja ka tööle finnitud.

8. Nii kui peegel, sõna näitku Jeesu jälgi selgeste, Waimu wara mulle hoidku Nii kui pitsar kindlaste, Siis ma usu sisse jään, Runni taewas Jeesust nään.

Benj. Schmold, † 1737.

69.

P u n j e l 300.

(*) 1. Taewa and, ja Püha kiri, Kõige ülem warandus, Kallim hõbedast ja kullast, Hinge ülem rõõmustus. Hinge manna, elu wesi, Magusam kui kärjemesi, Sinuga kui mõõgaga Wõitlen, wõidan ikka ma.

2. Ei mind kuri ilm saa petta, Kel nii petis libe keel; Ei saa waenlane mind wõrku, Kel nii kawal, tige meel; Ei saa minu nõder liha Mulle iial kahju teha, Kui see waimu mõõk mo kää — Seega wõidan iga päe'.

M. Körber.

*) See laul ei ole mitte kiriku lauluraamatust.

70.

Punſchel 169.

(203) 1. Jumal olgu tänatud, Kõik on hästi korda läinud, Balwed, laulud, õpetus, Jumal on kõik hästi teinud. Võttem seda meele panda, See eest temal' auu anda.

2. Läki koju rahuga, Jumal on meid õnnistanud; Elagem siis nõnda ka, Kuidas tema õpetanud. Püha Waim meid juhatagu Ja meid enam walmistagu!

3. Lähme eht ka tuleme, Õnn ja rahu meile olgu; Andku jätku leiwale Jumal, kõigis appi tulgu; Aitku õndsast ära surra Ja meid wiimselt taewa tulla.

71.

Punſchel 125.

Kaal. 5, 5.

[294] 1. Oh Jumal! anna armu nüüd, Et õelust kõik ja patu süüd Siin võime maha jätta, Ja Jeesust Kristust usume, Ta jälgis wagast kõnnime Kõik oma elu aega.

2. Oh aita, et siin elame So sõna mööda wagaſte, So nimel' auu andes! Sa waimuga meid walitse Ja maa pealt taewa juhata Jeesuse läbi, Amen.

Samuel Zehner, † 1635.

72.

Punſchel 288.

[295] 1. Oh mind võta targaks teha, Armas Õnnis-tegija! Et ma võin so walguſt näha, Ole ise saatija! Uja ära pimedust, Anna jälle wagadust, Et ma võin so juure tulla, Tark ja mõistlik itka olla.

2. Tühjad mõtlemised saada Ära minu südameſt. Sinu wägi võib mind peasta Nende kawaluſe ſeeſt. Aita mind, kui wõitlen weel, Et ſaan wõimust kurja peal, Seſt et kiusatus mind waewab, Minu südant wäga haawab.

3. Kurjad himud tapa ſina, Mis mo peale tulewad, Saada wõimust, palun mina, Kui mo mõtted wõitlewad, Et ſo rahu häda ſees Oles wägew ſüdames, Siis ſind igal ajal tänan, Sinu auu ſuureks kiidan.

4. (5) Lase, Issand, armu jooksta Minu sisse üle-
waft, Ja mo nõrka waimu kasta Taewalikust rohkusest,
Et ma suudan wõidelda, Nii et mina wõidan ka Kõik,
mis mind siin püüab petta, Glukrooni minult wõtta.

5. [7] Kisu tühja ilma rõõmu Wälja minu südamest,
Et so arm mo rõõm wõiks olla, Oh mo Issand Jeesus
Krist! Sind, ja Ünnistegija, Himustan ma üffinda,
Sinule ma tahan jääda, Sinu sees ka õndjaks saada.

73.

Punichel 319.

Pl. 67, 2. 3.

(212) 1. Oh Jumal! tule armuga, Ja oma õnne anna;
Meid taewa poole juhata, Et mõistame so sõna; Et sinu
tööd siin tunneme Ja wõime wagad olla, Et Jeesus pa-
ganatele Wõib ärapeastjaks tulla, Et nemad patust pöörwad.

2. Maailm sind, Jumal, auustab, Ja kiidab sinu
nõuu, Ja juures rõõmus himustab, Siin laulda sinu auu,
Et kohtumõistja oled ja Ja nuhtled, mis on paha; So
sõna õige roog on ka, Mis ei wõi jätta maha Kõik' õige
teele jaata.

3. Kõik rahwas, Jumal, tänagu Sind maa peal
wara, hilja, So sõna wägi kaswagu, Ja kandku rohket
wilja. Oh Issa, Poeg, meid õnnista, Sind südamest kõik
kardwad; Oh püha Waim, meid rõõmusta, Sind wagad
auustawad; Sest laulgem rõõmsast: Amen.

Martin Luther, † 1546.

XIV. Ristimisest.

74.

Punichel 201.

[220] 1. Oh Jumal Issa, Poeg ja Waim, Kes oled ar-
must rikas, Sa ristirahwa ainus rõõm, Sind kiidab sinu
rahwas, Et oled pühas ristmises, Ses armu pesemise wees,
Meid patust puhtaks pesnud.

2.[3] Oh sina, Issand, oled mind Nüüd jälle wastu wõtnud, Ehk ma küll maha jätsin sind, Mo wastu oled tõtnud. See sündis pühäs ristmises, Kui Waimu weega walades Mind uuest jünnitafid.

3.(3) Ma tänan sind, oh Jeesus Krist, Et oled ristmist seadnud Ja meile õige armulist See läbi õndsust saatnud; Nüüd uskus meie teame, Et sinu läbi oleme Kõik sinu Issa lapsed.

4. (7) Oh anna, et see õnnistus, Mis sina andsid mulle, Mul elaks südames ja suus, Siis mina elan sulle. So peale ma siis loodaksin, Ja sinust rõõmu tunneksin, Kui waenlane mind kiusab.

75.

P u n s c h e l 141.

1 Peetri 3, 21.

(225) 1. So nimel ristitud ma olen, Sa Issa, Poeg ja püha Waim! So rahwaga ma ühes tulen So juure kui so armu taim; Ma Jeesu jisse istunud, So Waim mo peale walatud.

2. Mind oled, Issa, omaks lapseks Ja pärijaks ka armust teind; Sa Poeg, mo hinge õnnistuseks Siin oled sures waewa näind; Sa püha Waim mind rõõmustad, Kui rist ja häda waewawad.

3. Sest olen sulle tõutanud Ma truudust armastusega Ja ennaft sulle ära annud Siin omaks ihu hingega; Kõik kurja maha jätsin ma, Nüüd Jeesus, õnnista mind ja.

4. Truu Jumal, sinu poolt jääb kindlaks So armu leping muutmata, Kui aga ise seda tühjaks Ma tegin oma patuga, Siis wõta jälle wastu mind, Ehk ma küll olen jalgand sind.

5. Oh ärata mind Waimu wäest Ja täida oma armuga, Et annaksin end jälle uuest Sull' ohwriks ihu hingega, Et wiimne were piisake So tahtmist, Issand, täidaksigi.

6. Mind kinnita, Kolmainus Jumal, Et ma ei kõigu iialgi, Ja oma armu ühenduses Mind hoia kunni surmani; Siis elan, suren sinule, Ja annan auu so nimele.

Joh. Sat. Kambach, † 1735.

XV. Patustpöörmisest.

76.

P u n i c h e l 200.

§i. 130.

(268) 1. So poole, Isjand, südamest Ma tõstan oma heale, Mind peasta patu häda seest, Ja halasta mo peale! Seft kui sa tahad arvata Kõik võlga, mis mul teadmata, Kes siis so ees võib seista.

2. So ees ei maha muud kui arm Kõik patud andeks anda; Kõik meie töö on tühi põrm, Kes võib so wiha kanda? Kes võib kül suurusta' so ees, Sind kartma peab iga mees Ja elama so armust.

3. Seepärast, Jumal, sinu peal' Mo süda ainult loodab, Ja ainult sinu abi teal Ja sinu armu oodab. Mis sinu sõna tõutab, Mis minu hinge rõõmustab, See peale olen julge.

4. Eht peats siisgi wiibima Mull' Jumal appi tulla, Siis tahan mina kannata' Ja uskus kindel olla, Mii kuidas usklik Israael, Kes sündind waimust ülewel, Siin Jumalat weel oodab.

5. Eht suur kül on me patu süüd, Ja arm on suurem seda; Ja wägew käsi peastab meid, Kui suur ka on meil häda. Ja üksi on hea karjane, Kes ära peastab Israelt, Kül kõigest tema patust.

Martin Luther, † 1546.

77.

Punichel 317.

Ps. 51, 3.

(267) 1. So peale üksnes, Jeesufe! Siin ilmas mina loodan. Sa oled rõõmuks minule, Kust majalt rõõmu oodan? Ei olnud enne ühtegi, Ei ole veelgi inimest, Kes mind võiks hädaft aidata, Sind palun ma, Mo lootus, Jeesus, oled ja.

2. Mo patt on suur ja raske küll, Mo süda nutab seda; Oh anna seda andeks mull', Et peastnud mind so häda Ja üttele Issal taewas nüüd, Et oled maksnud minu süüd, Siis patu koormast peasen ma; Tee tõeks ja, Mis sira võtnud tõuta.

3. Oh anna armust minule Head usu tööd siin teha, Et sinu heldust kindlaste Ma südames võin näha, Siis sind ma järgest armastan, Ja ligimest kui ennaftgi. Mind wiimsel tunnil awita, Et kiusaja Mind sinust ei saa lahuta'.

4. Auu Jumalale Issale, Kes meile armu näitab, Ja Jeesufel', ta Pojale, Kes taewasse meid aitab, Ka pühal' Waimul' olgu auu, Kelt tuleb meile õige nõuu, Et temal meist on hea meel Siin ilmas veel, Ja taewas igaweste seal.

Joh. Schneefing, † 1567.

78.

Punichel 108.

Ps. 38, 5.

[255] 1. Oh armu juur, Mo patt on suur, Mis mina olen teinud; Et ilmaft teal Saaks abi veel, Ma seda pole näinud.

2. Kui oleks mul Hea wari küll Maailma otja jääda, Ei fiisgi ma Dää hädata, Sest patu palk on teada.

3. Ma jõuan sull', Sa tule mull', Sest suur on minu häda; Ma palun sind, Oh kuule mind, Siis rahul on mo süda.

4. Kui tahad ja Mind nuhelda, Ma seega rahul olen; Kuid nuhtle teal Ja aita seal, Kui ma so juure tulen.

5. Ka kannatust Ja parandust, Oh Issand anna mulle, Ja avita, Et laitmata Ja wagast elan sulle.

6. Tee minuga Kui tunned ja, Kõik heaks ma sinust võtan. Mind valmista, Et lõpmata So poole üksnes tõttan.

Mart. Rutilius, † 1618.

79.

Punshel 128.

Gez. 33, 11.

(253) 1. Nii kui ma elan tõeste, Meil' ütleb Jumal heldeste: Ei ole minul rõõmu sest, Et hukka lähed igawest Sa waene, wilets patune, Waid et weel patust pöörad ja.

2. Küüid uju jeda, patune! Ja ära mõtle kassiti, Sest saad ja armu, rõõmu kül, Mis Jumal tõutanud sull' Ja kinnitanud wandega: Önn sull', kui pattu jätab ja.

3. Oh ära ole hooleta, Kül aega, ära mõtle ja: Ma tahan rõõmsast elada, Ja pärast, kui saan wanaks ma, Siis tahan ennast paranda, Kül Jumal võtab halasta.

4. Kül tõsi, Jumal halastab, Kuid õigust ikka armastab. Kes armu peale kurja teeb, See töö eest õiget palka saab. Kes hinge eest ei kannu hoolt, Ei leia armu Issa poolt.

5. Arm Jumalast on tõutud, Et Kristus so eest surmatud; Ei tema siisgi kinnita, Et homseni weel elad ja. Et tuleb surm, on teada kül, Kuid aeg on sulle teadmata.

6. Et elad täna, pööra weel, Ehk homme teine järg on teal; Kes täna terve, punane, Wõib homme surra äkiste; Kui sured patustpöörmata, Siis pead hukka minema.

7. Mind aita, helde Jeesuse! Et sulle jõuan peagi, Ja enne pööran fermeste, Kui surm mind võtab äkiste; Et täna, igal ajal ka Ma wõiksin õndsast lahkuda.

Joh. Heermann, † 1647.

80.

Punichel 271.

Pl. 6, 2.

(243) 1. Jssand! oma wiha sees Ara ja mind nuhtle, Sest so poeg on wahemees, Armu saatnud mulle; Mul on nüüd Paljo süüd, Siisgi armu anna, Ara wiha kanna.

2. Kes sind surmas kuulutab, Kes so armu kiidab, Ja so nime auustab, Sulle tänu annab? Hoia mind, Palun sind, Hinge piina tundmast, Aita surra õndsast.

3. Isaliku armuga Minu peale waata, Mina olen rõõmuta. Rõõmu mulle saada; Kannata Minuga! Tee, et hinge haawad Jälle terweks jaawad.

4. (5) Suurest waewast olen ma Koguniste wäsiind, Hingel igaw oodata, Oates ma tüdind. Kauaks ja Aitmata Jätad hingekehe Suure mure sisse?

5. (6) Taganege waenlased! Sest mind Jumal kuuleb; Taganege wastased! Kes teist enam hoolib? Sinu ees Usu sees, Jumal, mina seisan, Armu rohkest leian.

6. (7) Muu nüüd olgu Jumalal', Jssal' ja ta Pojal', Waimul', usuandijal', Meie pühitsejal', Rõõmuga Tä-nada Tahan selle nime, Kelle tööd on ime.

Joh. Georg Albinus, † 1679.

81.

Punichel 161.

Luk. 15, 2.

[240] 1. Jeesus kutsub patusid, Ja neid heldest wastu wõtab! Kuulgu rõõmu sõnumid See, kes eksiteele tõt-tab. Siin on, mis teid aitab nüüd: Jeesus kutsub patusid!

2. (4) Dulge siis, oh patused! Dulge kurwad hinged kermest! Jeesus kutsub kõiit ja teeb Teid ka Jssä lapsiks heldest; Ei ta põlga kedagi: Jeesus kutsub patusid!

3. (6) Uskus seisan lootes siin, Kui ka patud were karwa, Siisgi teeb so surm ja piin Walgeks neid, sest ja ei arwa Wõlaks minu rasket süüd. Jeesus kutsub patusid!

4. (8) Jeesus kutsub patusid, Ta on mindgi wastu wõtnud; Muile ka, kes nutwad süüd, Laewa ukse lahti jätnud. See peal elan, suren nüüd: Jeesus kutsub patusid.

Erdmann Neumeister, † 1756.

XVI. Jumala armust Jeesuse Kris- tuse sees ja usujulgusest.

82.

Punfchel 202.

1. Joan. 4, 9.

[188] 1. Nüüd ristirahwas rõõmusta Ja pandgem ühel meelel Kõik jeda tähel rõõmuga, Ja laulgem ühel keelel, Mis Jumal meile teinud head, Ja kiitkem tema armu tööd, Mis meile õndsust saatnud.

2. Ma olin wangiks kuradil' Ja surma kätte jäänud; Mo patt see tegi waewa mull', Mis loomust mulle jäänud; Mo häda kaswas otsata, Mo elu oli kõlbmata, Sest patt mind oli rikkund.

3. Ei olnud minu tegudest Üksainus mitte waga, Mo meel ei hoolind õigusest, Ma nõudsin kurja taga. Mul oli nii juur wiletjus, Et mulle tuli hukatus, Ma pidin põrgu saama.

4. Siis waatas Jumal haledast Mo suure häda peale, Mind tahtis peasta wägewast, Mull' armu saata jälle. Tal oli helde ija meel Mo wastu, polnud nali seal, Et kinkis oma Poja.

5. Ja Issja ütles: nüüd on aeg, Ma pean armu heitma. Oh mine, minu armas Poeg, Neil' waestel' abi näitma; Meid patu hädast awita, Ja surma wõimust kaota Ja saada neile elu!

6. Poeg oli sõnakuulelik Ja tuli maha taewast; Mo wastu oli armulik, Mind peastis kõigest waewast. Ta pidas wäge jalaja Ja waeke kombel kõndis ka, Et kuradid siin wõita.

7. „Mo poole hoia kindlaste, Siis pead wõimust saama; Ma wõitlen so eest kangeste, Et pead wagaks jääma. Ma olen sinu, sina ka Mo oma pead olema, Ei lahuta meid waenlan'.

8. Mo werd ta saab kül walama Ja minult elu wõtma; So heaks ma tahan kannata', See peale pead lootma. Mo elu neelab surma nüüd, Ma süüta kannan sinu süüd, See läbi saad ja õndsaks.

9. Mo Jēsa juure taewasse Du mul siit ilmast minna, So eest seal palun rohkestē Ja saadan Waimu tenna, Kes sind so hädas rõõmustab, Ja mind ka tundma õpetab Ring tõe sisse saadab.

10. Mis mina teinud ilma peal, Ka fina hooljast täida, Et Jumala riik kaswaks teal, Seega tal auu näita. Kõik waleõppust põlga ja, Mis wõtab hinge rik- kuda, Nii ütlen sulle wiimjeks."

Martin Luther, † 1546.

P u n j c h e l 201.

83.

Room. 3, 24. 28.

[272] 1. Kõik kallid hinge õnnistus Meil' selgest armust tulnud. Me tööd on selge tühidus, Meist hingel rahu polnud; Ust ainult waatab Jeesu peal', Kes maksnud meie wõlad teal, — Ta wahemehets jaanud.

2. Mis Jumal kästis seaduses, Ei jõudnud meie täita, Siis olime kõik häda sees, Ei wõin'd meid keegi aita; Seft Jumala käst waimulik, Kuid inimene lihalik, — Seft olime kõik hukkas!

3. Et rahwas püüdsid omaft wäest Kõik käju tahtmist teha, Siis tegid nemad rumalast, Ei olnud õigust näha; Käst on ükspäinist tunnistus, Kust tun- nust' meie efsitus, Mis lihas ära tehtud.

4. Ei olnud mitte meie wäes End patu eest siin hoida, See on kõik helde Jeesu käes, Talt wõime õigust leida; Tõest, Jumal sunnib kawalust, Ja mõistab hukka tige- dust, Mis ema ihust algand.

5. Ei pidand siisgi täitmata See käsu sõna jääma,
Seks pidi Kristus tulema, Ja inimeseks saama; See
täitis käsku täieste, Ja saatis õigust kõigile, Meid
peastis Issa wihast.

6. Et Kristus nõnda täieste, On ise käsu täitnud,
Siis tuleb õigus rahwale, Kui kiri seda näitnud: Et
Kristus oma werega Meid peab õigeks tegema, Kes
meie eest on maksnud.

7. Sest loodan, Õnnistegija, So armu peale jul-
gest, So sõna ei wõi waleta, Ta ütleb seda selgest:
Kes usub ja saab ristitud, Sell' taewa õnn on walmis-
tud, Ja tema ei saa hukka.

8. Kes usub kõigest südamest, See peab õndsaks
saama: Usk tunnuks' ära armutööst, Ei pea ta tööta
jääma, Usk, see ei lahku Jumalast, Arm aitab jälle
ligimest, Kui oled waimust sündind.

9. Käsk näitab üles eeskust, Et jüda muret kan-
nab; Ent püha armuõpetus Meil' jälle rõõmu annab,
Siin kannatada wiletsust; Sest käsk ei anna rõõmustust,
Ei wõi meid õigeks teha.

10. Kus õige usk on iialgi Seal püüatakse head
teha, See usk ei kõlba kuhugi, Kus head ep ole näha.
Usk siisgi üksi õndsaks teeb, Kui lähem temast abi näab,
Sest tunnuks' õiget usku.

11. Kõik õige lootus kannatab, Ja wõtab kindlaks
jääda; Mil ajal Jumal awitab, Ei ole meil see teada;
Kõik tema teab selgeste, Mil õige abitunnike, Seepeale
julgest looda.

12. Kui Jumal abi wiiwitab, Siis fina ära
karda; So südant tema finnitab, Ei lahku sinust ära.
Ja sõna usu enam weel, Ehk arg on sinu waene meel;
Nii waigista kõik hirmu.

13. Uuu kiitus olgu südamest Nüüd meie Juma-
lale, Et tema põrgu wõimusest Meid lunastanud jälle;
Oh Issand! las' meid armuga So nime pühaks pidada,
So riik nüüd tulgu meile!

14. Siin sündku sinu tahtmine, Nii kui ta sünnib taewas; Oh anna leiba kõigile, Kes paluwad find waewas. Kõik patud andeks anna ja, Meid kiusatuses awita, Ja peasta kurjast. Amen.

Paul Speratus, † 1554.

84.

P u n s c h e l 140.

Gen. 2, 8. 9.

(183) 1. Ma pean armust õndjaks jaama, Kas usud hing, wõi kahkled ja? Miks ja siis tahad araks minna? Kas firi tõt ei tunnista? Siis kuule kirja tunnistust, Et ja saad armust õnnistust!

2. Jah armust! Teod siin ei makja, Sest teod õigeks find et tee, Waid Jeesus teeb, mis ja ei jakja: Ta wiib find armust taewasse; Ta peastis oma surma wäest Meid patust, ilmaft, surma käest.

3. Jah armust! kuule: selgest armust! Kui find so patud waewawad, Kui teewad ahastust ja kurbdust, Ja sinu peale kaebawad, Siis tea: Mis ei mõistagi So mõistus, — armust antakse!

4. (5) Jah armust! arm on põhjaks pandud! Nii Jumal ije tunnistab, Ta sõna kirjast meile antud, See jeda meile kuulutab. Arm meie usku toetab, See arm, mis Jeesu werest jaab.

5. (7) Jah armust! Kes nüüd jeda märkab, See lahkeb aegast patu tööft. Kes patust pöörab, unest ärkab, See tunneb armu wäge tõest. Patt põlgab armu igawest, Ulf tahab jeda südameft.

6. (8) Jah, armust waatab Issja taewast So peale siis, kui arg so meel; Kui süda tuimaks jaanud waewast, Kui pime kõik ja kinni keel. Kust süda abi siis kül jaaks, Kui ankrus mitte arm ei jääks?

Chr. Ludw. Scheidt, † 1761.

85.

Punſchel 208.

2 Tim. 2, 8.

(192) 1. Oh pea meeles Jeesukeſt, Kes maha tuli tae-
waſt, Sind lunastama patu ſeeſt, Sind peastma kõigest
waewaſt; So lihaſ, weres tõeste End wennaks andis
ſinule, Seſt täna ikka Jeesuſt.

2. Oh pea meeles Jeesukeſt, Kes ſinu eest on
kannud Rõik pattu, ja end armu wäeſt Ka ſurma ſiſse
annud, Ja nõnda wõitnud kuradi, Ja põrgu, ſurma,
patu ſüü, Seſt täna ikka Jeesuſt!

3. Oh pea meeles Jeesukeſt, Kes kolmandamal
päawal Rui wõitja üles tõusnud tõeſt Ja lahti kõigest
waewaſt. Ta teretab meid rahuga, Ja õnniſtab meid
eluga, Seſt täna ikka Jeesuſt!

4. Oh pea meeles Jeesukeſt, Kes üles läinud
taewa, Seſt jaad ka ſina paigakeſt, Kus unustad kõit
waewa. Ta julle koha walmiſtab, Kus ſo film teda
näha ſaab, Seſt täna ikka Jeesuſt!

5. Oh pea meeles Jeesukeſt, Kes tuleb jälle tae-
waſt. Kes uſub, peaseb igaweſt Siis ära kõigest wae-
waſt. Oh hoi, et ſa uſmata Ei ole, ſiis ſa peased
ka, Seſt täna ikka Jeesuſt!

6. Oh anna, Jeesuke, et ma Sull' uſtus waſtu
tõttan, Ja igal a'al, mis tegid ſa, Ka ſüdameſſe
wõtan, Et ſinu armuſt rõõmuſtan, Ja ſelle läbi taewa
ſaan, Rui ſurmaſt läbi lähen!

G. Günther, † 1704.

86.

Punſchel 138.

ſef. 54, 8.

[187] 1. Müüd olen mina põhja leidnud, Mis minu
ankrut kinnitab Mo Jeeju haawuſ, kes on heitnud Mo
peale armu, mis mull' ſaab; See põhi ikka kindlaks
jääb, Rui ma ja taewas hukka lääb.

2. Ta teenistus on põhjaks pandud Neil', kellel õndsusest on hool. Ta armu käed on ikka käändud Siin waeste inimeste pool'. Ta hale süda armust keeb, Kas tuled, tulemata jääb.

3. Ei meie pea hukka saama, Meid Jumal tahab aidata. Sest tuli poeg meid lunastama, Väks taewa me eest paluma. Ta alati nüüd hüüab meid, Et lahti teeme südamed.

4. Oh põhjatu arm, mis kõik patud On Jeesu surmas neelanud! Sa patu haavad kinni seod, Sa hukkamõistmist keelanud; Sest Jeesu veri lõpmata Nüüd hüüab: Issa halasta!

5. See were sisse tahan mina Nüüd ustus alla wajuda. Kui patt mind tahab hukka panna, Siis tahan sinna põgeda, Kust igal ajal leian ma Suurt halastust ilmlõpmata.

6. Kui minu käest ka riisutakse, Mis ihu, hinge jahutab; Kui rõõm kõik ära võetakse, Ja selge häda wahutab, Kui kõik muu asi hukka läheb: See halastus mull' ikka jääb.

7. Kui igast tööst ma wiga leian, Mis olen teinud ilma peal, Siis Jeesu ette ennast heidan, Kõik kiitlemine kaob teal: Sest tunnen siiski rõõmustust, Et Jeesus on täis halastust.

8. Mis Issand tahab, sündku mulle, Ta võtab rohkest halasta'. Kui rahu hinges mul ei ole, Küll Jeesus võtab waigista'. Mul olgu rõõm wõi häda teal, Ma loodan halastuse peal'.

9. See põhja peale jään nüüd mina Senni kui elan ilma peal. Mo töö ja mõtted käiwad sinna, Mii kaua kui ma liigun weel. Küll igawest siis laulan ma: See halastus on põhjata.

87.

Punjhel 245.

(271) 1. Kes mõib mind hukka mõista, Kui Jumal on mo poolt? Kes tahab vastu seista, Kui tema kannab hoolt? Kui tema armu wari Mo ümber järgeste, Mis põrgulaste kari Mõib teha minule.

2. Müüb tean ja usun jeda, Ja kiidan julgeste, Et heldemat kui teda Ei ole tõeste, Ja et ta igas asjas Mo ustaw abimees, Ja et ta kõiges hädas Müüb seisab minu eest.

3. Ja minu usu põhi On Kristus ja ta arm, Ei ma siis karta tohi Ei eksita mind hirm. Ma ise ja mo elu Ei kõlba kuhugi, Mis Kristus annud mulle, See maksab alati.

4. Mo Jeesus on mo õigus, Mo auu, mo walgus ta, Kui teda mul ei oleks, Ei ial tohiks ma Siis püha Jumalale Ta filma waadata; Ta ees kui waha tules Ma lääfsin julama.

5. Mo Jeesus on mind peastnud, Kui olin hukka läind, Ta weripunast pattu On lumivalgeks teind. Ma kiidan jeda armu, Ja loodan julgeste, Ei tunne kohtu hirmu, Ehk ma küll patune.

6.(7) Ta waim mo hinges elab, Mind hästi juhatab, Kõik waewa, muret keelab, Kõik kurbdust kaotab. Ta saabab mo sees korda, Mis algatud ta käest, Ja aitab mind, et Abba Saan hüülda kõigest wäest.

7.(8) Kui olen arg ja kardan, Kui ahastus mo ees, Siis rääkimata sõnu, Ta õhtab minu sees, Mis juu ei juuda üelda, Ent Jumal mõistab wist, Ta teab warsti ära Mo waimu õhkamist.

8.(9) Waim tuletab mo meele Ta armu tõutust, Ja kiidab tema abi Ja tema halastust, Et temast ehitatud, On mulle taewa linn, Kus filmil antaks näha, Mis süda usknud jün.

9.(10) Seal mulle päris osa On seatud algusest; Kui pean ka ilma jätma, Ei kao taewas käest; Kui ma ka nutma pean Siin raske risti al, Mo Jeesus, seda tean, Mind päraft röömustab.

10.(14) Ei inglid ega wallad, Ei kõrgus, sügawus, Ei meelehea ei häda, Ei hirm ei ahastus, Ei ütsgi asi, olgu See suur ehk weike ka, Mind sinu armu sülest Ei pea kistuma.

11.(15) Mo süda hüppab rindus, Ei tunne kurwas-
tust, Ta õistab ikka peale Ja on täis röömustust. Mo
Issand Jeesus Kristus, See on mo röömustus, Ja mis
mind laulma paneb, On taewa õnnistus.

88.

Punshel 266.

(278) 1. Mo nimi taewas kirja pandud, Ma olen laps-
feks arwatud, Ma olen Issast armastatud Ja tema ar-
must walitud. Ma tahan ikka tema armus Siin lapsel-
ikult hingada, Ei muud ma tea omas röömus, Kui
halastusest rääkida.

2. Kuis ma sind tänan, hinge hoidja, Et sa nii
õndjaks tegid mind! Mind otsisid, oh helde kaitsja, Ehk
ma küll ei find, põlgand sind. Sa hüüdsid: Lambuke, oh
tule! So juure, Jeesus, läksin ma Ja kostsin: Kar-
jane, siin olen, Oh võta mind so omaks ka!

3. Kuis oled ja mo wastu tõtnud, Mind röömus-
tanud südamest; Kuis oled lahkest wastu võtnud Mind,
kes so karja lambuke! Mo haawu oled parandanud, Ja
pannud Issa sülle mind; Sa kiitsid: „Armu oled saa-
saanud, Ma olen patust peastnud sind!“

4. Oh armu aega, mis mull' anti! Oh hingamist,
mis maitnud seal! Oh rahu, mis mo süsje pandi, Mis
Jeeju haawust tuli teal! Müüd olen Issa wara saaja
Ja kihlatud ta pojale; Ma jään so omaks, Lunastaja,
Mind walijid ja omale.

5. Ets armu süles mina ole? Ei ükski mind
taft lahuta. Ei nõtrusest mull' wiga tule, Ets tema
m'oga kannata? Ja mida enam tunnen nõtrust, Oh
feda enam näitab ta Veel mulle armu, mis mind wõr-
gust Ja hädaft jõuab tõmmata.

6. Rii ruttan orust läbi mina, Siioni mäele ülesse,
Et saaksin kitsa tee peal sinna, Rüst hingamist saan hin-
gele. Seal tahan kiitust sulle laulda, So taewa seltsis
lõpmata; Seal kallist inglilhealt saan kuulda: Sete,
Issand, ja mind walmista!

Punſchel 112.

89.

Nahum. 1, 7.

[336] 1. Oh Jumal! sinu peal Ma olen julge teal,
Sa wõid mind awitada, Mo waewa wähendada; Küll
lõpeb minu häda, Kui tahad keelda feda.

2. Eht waewawad mind nüüd Mo rasked patu
füüd, Ma tahan, Jeesus, loota Ja sinult armu oota;
So hoolets ennast annan, Kas juren ma wõi elan.

3. Eht surm mind suretab, Ta kasuks mulle saab;
Siin Kristus on mo elu, Mo hinge kallim ilu; Ja
ikka muret kannab, Ja surmas elu annab.

• 4. Oh Issand Jeesuke! Meid peastfid heldeste;
Sind risti külge poodi, See läbi elu toodi; Sa lõpe-
tad kõik waewa, Ja saadad wagad taewa.

5. Ma laulan, Jeesus Krist, Nüüd Namen süda-
mest, Meid laſe armust sinna So juure taewa minna,
Et meie wõime järgest So nime kiita kõrgest.

Sigismund Weingärtner, umb. 1609 a.

XVII. Usufinnitamisest pühas õhtusöömaajas.

P u n j h e l 305.

90.

Matt. 5, 6.

[229] 1. Minu süda, rõõmustele, Jäta patu kombed jälle, Tõtta ära pimedusest, Mine wälja rumalusest; Sest find laual' kutsutakse, Õnnistust' sull' pakutakse; Jeesus, maa ja taewa Isjand, Tahab so sees aset teha.

2. Mine, jõua usinaste, Walmista nüüd kofinaste Südant hinge kofijale, Oma helde Jeesusele; Ära jää ja tulemata, Ohka, palu wiibimata: Tule, tule Jeesu-
kene! Jää mo omaks, armakene.

3. Kallist asja ostetakse, Ja suurt raha kulutakse; Sina, helde armastaja, Jagad omad annid ilma; Sest et see on arwamata, Mis ja kingid tasumata. Kõik maa-
ilma kuld ja wara Ei wõi seda maksta ära.

4. Oh mis himu tuleb peale, Kui so heldus tuleb meele, Jeesus, kallis halastaja, Inimeste lepi-
taja! Oma ihuga mind söödad, Oma werrega mind joodad; Sumal tuleb minu sisse, Glab minu wai-
mus ise.

5. (7) Jeesus! minu õige elu, Jeesus, minu rõõm ja ilu, Jeesus! kõige suurem wara, Ära tagane mult ära. Põlwili ma langen maha, Thaldan ja palun jeda: Laf' mind seda kallist rooga Omal' heaks, sull' auuks wõtta.

6. (8) Armust tulid taewast isi, Lunastama inimesi, Oma hinge ära andsid, Kasket risti waewa kandsid, Walasid ka oma were Alma patu pärawt ära; See mind joodab õnnistuseks, Sinu armu mälestuseks.

7. (9) Jeesus! kallis hinge toitja, Jeesus! patu äravõitja, Tee, et ei sa hukatuselks Ma so laua osaliskelks. Sinu arm mo meeles olgu, Ja mo südamesse tulgu, Et ma nõnda, kui siin waewas, Jään ka sinu omaks taewas.

Joh. Brand, † 1677.

91.

P u n j c h e l 138.

(235) 1. Oh kuningas, kes elu jätsid Kõik oma rahwa elu eest, Ja meile armust appi tõtsid, Sind kiidame kõik südamest! Meid oled peastnud surma käest, Ja elu saatnud were wäest.

2. Sind on mo süda waimus leidnud Sealt Kolgatalt, kus mina ka So haawust olen selgest tunnud, Et sa mind peastnud werrega; Mo eest sa surid heldeste, Ehk ma küll weel so waenlane.

3. Ma südame nüüd sulle annan, So süda lõhtes minu eest! Sind südames ma ikka kannan, Ja tõuton ka südamest, So lipu al, mo kuningas, Ka ikka käia wõitlemas.

4. Sa oma mannaga mind sööda, Kui astun ma so lauale! Ja eluweega hinge jooda, Sa, Issand Jeesus, heldeste! So armu osawõtmine, See jäägu rõõmuks hingele.

XVIII. Uju wiljast.

P u n j c h e l 121.

Matt. 16, 24.

92.

(329) 1. Mo järel, hüüab Jeesuse, Kõik ristirahwas käige! Maailma ära salgage, Mo armukutsmist kuulge; Ka oma risti kandke teal, Ja käige minu jälge peal.

2. Ma olen walguš sellele, Kes mind ſiin taga nõuab; Ei pimeduſes kormiſta, Kes minu juure jõuab. Ma püha elu õpetan Ja taewa teele juhatan.

3. Mo ſiidames on alandus, Ja armastus mo hinges; Mo ſuust keeb wälja taſandus, Mis maguſam kui meſi; Mo Iſſa päralt waim ja meel, Mo mõtted taewas üleweel.

4. Ma näitan, mis teil' kahju teeb, Et wõite põgeneda See himu eest, mis ſiidant iõõb, Ja patuſt taga neda. Ma olen hinge kalju ka, Ja taewa rõõmu andija.

5. Kui käik on raſke, ma käin eel Ja teie kõrwas ſeiſan; Ma murran teed ja wõitlen weel, Ja teie krooni hoian. Laiſt ſulaue, kes ſeiſma jääb, Kui tema Pealik jõtta lääb.

6. See omaſt eluſt ilma jääb, Kes elu hoida püüiab; Kes Kriſtuſega ſurma lääb, See elu jälle leiab. Kes oma riſti põlgab nüüd, See põlgab taewa anu ja hüüd.

7. Siis wõtkem ſelle elu ſees Kõik riſti rõõmjaſt landa, Ja Jeeſu järelkäimieſes Ta hooleks eunnast anda. Kes wõitlewad ſiin tema wäes, Neil taewas elukroon on käes.

Joh. Scheffer, † 1677.

93.

Punſchel 65.

Lutk. 13, 24.

(345) 1. Wõitle häſti, kui ſind Jumal Tõmbab oma armuga, Et ſo waim wõiks raſkeſt koormast Üsna lahti peajeda.

2. Wõitle, küll on wäraw kitsas, Waewaline elutee; Mis ſind kinni peab ilmas, See ei ſaada taewasſe.

3. Wõitle palweſ, õhkamiſes Wäjimata, lõpmata; Wõida ära uſinuseſ, Sõdi õõd ja pääwad ka.

4. Wõitle wahwaste ja ole Armastuſes tuline! Hoia meel weel ilma poole, Jääb ſo nõuu ka poolele.

5. Wõitle, ära wäſi ilmas Palumast ja õhkamast! Õõd ja pääwad ole wahwas, Hoia eunnast tüdimast.

6.(9) Dige usk, see wõitleb wahwast Patu wastu jurmani, Ja ei hooli rõõmust, hädast, Waid saab wõimust alati.

7.(10) Dige usk, see püüab käia Glutee peal alati, Ei see ilmas oma liha Ellitada tahagi.

8.(13) Wõitlejad, oh jeda hoidke, Ürge kartke midagi, Jeesu jälgis ikka käige, Taewa poole tõttage!

Joh. Jof. Winkler, † 1722.

94.

P u n j c h e l 123.

Pl. 31, 2.

(341) 1. So peale, Isjand, loodan ma, Mind ära jätta abita, Mult keela ära häbi! Ma palun sind, Oh aita mind Siin oma armu läbi.

2. So kõrwad olgu minu pool', Mind hoidku sinu armu hool, Mull' appi, Jeesus, tõtta. Kas juren teal, Ehk elan weel, Mind kõigest hädast peasta!

3. Mind, Jumal, taitse, awita Ja minu südant kinnaita, Et wõiksin wõimust saada, Kui waenlane Mind kurjaste Siin püüab hukka jaata.

4. Mo wägew Jumal oled ja, Mo elu, minu taitseja, Nii ütleb sinu sõna; Mo abimees Siin häda sees, Kes wõib so wastu panna?

5. Maailm kül püüab walega Mind ekkitada salaja; Et kuri waim ei neela, Mind armuga Müüd awita, Kõik kurjad nõuud keela.

6. So hooleks ennast annan ma, Mo Jumal, ihu, hingega, Mind wõta oma kätte, Kui häda käes, Ja jurm on ees, Kui waew mull' tuleb ette.

7. Sull' kolmainul' Jumalal', Kes annab wäge nõdramol', Sull' olgu tänu taewas; Sa saada weel Siin ilma peal Meil' wõimust patu waewas.

H. Reißner, † 1563.

95.

Punſchel 90.

(350) 1. Tõest, kitsas tee on lai küll taewa minna! Kui otſe käid ſeal peal ja taſaste, Siis ſinu jalg ei wäſi tialgi; Kui kannad hoolt, et ſaakſid ſinna, Siis kitsas tee on lai küll taewa minna.

2. Küll waimu tee on rõõmus, hõlbus, kerge, Kui uſu ſees ſaab ära arwatud Ja ſüda ka ſee poole käänatud. Kui eſite ſaad kätte järge, Siis waimu tee on rõõmus, hõlbus, kerge.

3.(4) Sind püha Waim peab uueſt ſünnitama, Siis oſkad ja waſt käia waimu teed, Eſt muidu ſa ſiin tühja waewa nääd. Sind, liha, tahan ſuretada, Siis Waim mind wõtab uueſt ſünnitada.

4.(11) Oh tõmba mind, et ſulle, Jeeſus, tõttan, Sa tõmba mind, ma olen kaugel weel. So kitsas tee on wäga rõõmus teal, Kõik head ma ſee peal ſo kääſt wõtän. Oh tõmba mind, et ſulle, Jeeſus, tõttan!

96.

Punſchel 288.

ſi. 1.

(356) 1. Õnnis, kes ei wõta teha Kurja nõuu järele, Ei wõi ülekohtu näha, Patuſteſt ei hooligi, Kes neift pilkjaift põgeneb, Nende ſeltſiſt taganeb, Aga kalliks peab ſeda, Kui teeb Jumal targaks teda.

2. Õnnis, kes ſiin rõõmu tunneb, Püha käſtu õppi-des; Südames ſee õnneks paneb, Ei ſeſt lahku elades: Nõnda õitſeb, kaſwab ſee, Nagu palmid kauniste Oma okſi jõe kaldal Häſti laotawad laial'.

3.[4] Keda patuſt rõõmuſtaſe, Teine järg on ſellele; Tema rõõmu ajetakſe Kii kui põrmu laiale. Kus kõik pühad rõõmuga, Sinna patuſed ei ſaa. Jumal armastab kõik õigeid, Hukka läh'wad, kes on kurjad.

97.

Punſchel 143.

[410] 1. Mo hing! mis annad Jumalale, Kes kõit sull' annab igapääv? Ets tule ühtegi ſo meele, Mis armas oleks temale? Oh anna ſüda temale, See on ta meele järele.

2. Mis tema päralt, anna talle! Kell' tuleb anda ſüda nüüd? Ei kurabil', ſee wihtab elu, Kus tema on, on põrguhaud. Ütſpäänis ſulle tahan ma, Mo Jumal, ſüdant ohwrida.

3. Siis wõta nii, kui tahad, ohwriks Mo ſüda, mis ja uueks teind, Mo hingete ka armjaks jaagiks, See eest, et oled waewa näind. Ma annan ſeda keelmata, See on ſo oma, makstud ka.

4. Ets jellel' tuleks ſüdant anda, Kes omaga mind röömuſtand? Sull' wõin ma armu nime panda, Kes ſurmani mind armastand Mo meel, ſo meel, üks olgu ſee, Jää mulle ja, ma ſinule.

98.

Punſchel 383.¹⁾

Joan. 14, 21.

(411) 1. Ma armastan ſind, minu wägi, Ei ſõnaga, waid teoga; Sind tahan ikka igatſeda, Mo ehe, kõige himuga. Sind ülem hea, ma armastan, Senni kui mulda lään.

2.⁽⁵⁾ Ma tänan ſind, mo hinge walguſ, Et ja mull' paiftſid ülewaſt! Ma tänan ſind, ja taewa ſelguſ, Et ma ſain wabaduſt ſo käeſt! Sa kallis arſt, ma tänan ſind, Et terweks tegid mind.

3.⁽⁶⁾ Oh hoia oma tee peal ikka Mind, et ei etſi enam teal! Tee uſuſt, armuſt mind ſiin rikkaks, Siis ma ei lange ialgi. Tee walgetſ ihu, hingete, Sa ilus paiftmine.

¹⁾ Waata „Itſa“ nr. 24.

4.[8] Sind, Jumal, tahan himustada, Sind tahan nõuda, minu kroon! Ja palgata sind armastada Ka siis, kui püsti häda on. Sind ülem hea, ma armastan, Senni kui mulda lään.

Joh. Schöffler, † 1677.

99.

P u n s c h e l 314.

Laut. 10, 42.

(363) 1. Üht on tarwis, armas Jumal, Seda mõistma õpeta! Ja mis armastan ma rumal, Tühja aga olewat: Sest et see mo südant siin piinab ja waewab, Ja üks-päinis muret ja kurvastust annab; Kui saan ma see ühe, mis tarwis mull' lääb, Siis saan ma see ühega kal- limat head.

2. Hing, kui tahad seda leida, Ära otsi ilma pealt! Maised asjad ära heida, Otsi seda ülevalt, Kus Jumal ja inime üheskoos elab, Kõik head ja kõik täielist annet sull' annab; Seal, seal on see parem ja ilusam riik, Mo tulujam oja, mo ainus, mo kõik.

3.[5] Kõige täielikum tarkus Sinu sees on warjul seal, Anna aga, et mo mõistus Seda tähel paneks teal. Sa võta mull' wagadust, alandust anda Ja taewase tarkuse juure mind saata! Kui tunnen sind, Jeesus, ja dieti tean, Siis mina kül dieti targaks ka lään.

4.(6) Muud ei või ma Issa ette Wiia, kui sind, ülem hea; Jeesus, mina saan kõik kätte Sinu püha we- rega. Sa oled mull' ülemat õigust siis saatnud, Kui risti peal elu mo maese eest jätnud; Seal enesel' õndsuse riided ma sain, Neist on mull' nüüd uskus auu, rahu ja õnn.

5.[10] Nüüd, oh Jeesus! pead sina Mulle ainus olema; Katsju mind ja tee, et mina olen kawaluseta. Oh waata, kas esin ma kurja tee peale, Ja näita siis ise mull' taewa teed jälle. Oh anna, et pühkmeks kõik ar- wab mo meel, Et Jeejust saan kasuks, mull' tarwis on teal.

Joh. Heint. Schröder, † 1728.

[361] 1. Ole ustaw wiletsuses, Ära fina nurise! Soia kõiges ahastuses Jeesu poole kindlaste. Mõttele, kuis ta sagedast Awitand sind wägewast, Eht kül südant kalestasid, Teda seega wihastasid.

2. Ole uskus ikka ustaw, Ära sellest tagane! Leepingut, mis kindlaks põhjaks, Ära wõta rikkuda! Ta jo tehti ristmises, Jeesu kallil mere wäes. Glu uuendama hakka, Issal' ohwriks ennaft anna.

3. Ole ustaw armastuses, Jumal on sind armastand, Teeni wendi alanduses, Kui nad sind ka kurwastand. Öpi omast Jeesusest, Kuis ta wihameeste eest Palus, Nõnda andeks andma, — Kui ja tahad armu saada.

4. Lootuses ka ole ustaw! Kui ja oled abita, Siisgi looda, fina pead Issa imet nägema! Looda julgelt, ligi on Tema armastus ja õnn. Kindel lootus tema siise, Ei sind saada häbi siise.

5. Otsani ja ustaw ole! Wõitlemises truuits jää, Kui ka kannatus on libe Ja so tee üks ristitee. Mõttele selle auu peal', Mis sull' annab taewas seal Jeesus, kes sind lunastanud, Issale ka lepitanud.

6. Oh, siis tahan kannatada, Armastada, uskuda, Loota, truuits ikka jääda, Jeesus mind ei unusta, Kui ma teda armastan, Risti al ta omaks jään. Mina hoian Jeesu poole, Jeesus kannab mo eest hoole.

XIX. Uskliku armastusest Jeesuse wastu.

101.

Punſchel 202.

Amos 5, 4.

[382] 1. Kui tahad, muud teed otſi ſa, Kuſt elu loodab
leida; Mo ſüda tahab rõõmuga Kristuſe poole hoida.
Ta ſõna ſelge tõſidus, Ta püha ſuu on wägewus Kõik
wihamehi wõitma.

2. Muid abimehi häda ſees, Kes tahab, nõudku
omal', Ei pole abi nende käes, Mo abimees on Jumal!
Kül peastab ſee ja awitab, Kes õigeks teeb ja lunastab,
Kes meie eest on ſurnud.

3.[4] Mo hinge kroon ja rõõmu päew, Sels pead,
Jeesuſ, jääma! Ei pea ſinuſt luſt ei waew Mind iial
ära ſaama. Mo auu ja ehe ole ſa, So ſõnaga mind
toida ka, Et ſinu ſiſſe uſun.

4.[5] Oh ära pööra palet ſa Ka ristis minuſt ära,
Waid ſüdanant armuſt ſinnita, Kui waewab ilma kära.
Mind waewa järel koſuta, Sa leina järel rõõmuſta:
Siis igaweſt ſind kiidan.

Georg Weiſſel, † 1635.

102.

Punſchel 161.

Ülemlaul 3, 4.

[400] 1. Jeesukeſt ei jäta ma, Et ta mo eest poodud
risti; Sest mo kohuſ hakata Temasſe, kui takjaſ kinni;
Ta mo elu walguſ ka, Jeesukeſt ei jäta ma.

2. Ei ma jäta Jeesukeſt, Senni kui ma ilmas elan;
Uju wäeſt ja lootuſeſt, Koguni ta oma olen. Kõik meel
kõib ta peale ka, Jeesukeſt ei jäta ma.

3. Kui mo meeled kaduwad, Silmad, kõrwad kinni
jääwad, Minu jõuud kõik lõpewad, Otſa lähwad elu
pääwad, Sa kui hakkaw ſurema — Jeesukeſt ei jäta ma.

4. Ei ma jäta teda ka Siis, kui saan ta pale ette, Kus kõik õiged rõõmuga Saavad usu palka kätte; Tema palet näen siis ka, Jeesusest ei jäta ma.

5. Minu hing ei himusta, Ei maailma ega taewast; Jeesust üksi tahan ma, Kes mind peastis patu waewast, Lepitas mind Isjaga, Jeesusest ei jäta ma.

6. Jeesusest ei jäta ma, Hoian ikka tema poole; Jeesus saadab lõpmata Mind ka eluhallikale. Önnis, kes võib ütelda: Jeesusest ei jäta ma.

Chr. Keymann, † 1662.

103.

Punshel 157.

Liid. 2, 14.

(367) 1. Kes jo sarnane, Helde Jeesuse? Suurest hulgast wälja wõetud, Kadunuile oled seatud Elu walguks, Helde Jeesuse!

2. Elu, kes mo eest Surma maitnud tõest, Kõigest hädast mind on peastnud, Ja mo wõlga ära maksnud; Müüd ja saadab mind Sinna, kus nään sind.

3. Uuu paistmine, Kes jo ammugi Lunastajaks meile antud, Meie liha sisse pandud, Kui aeg täideti, Uuu paistmine.

4. Range sõjamees! Surma wõimusest Oled ja mind lunastanud, Pattu ära kaotanud, Oma were wäes, Range sõjamees!

5. Uuu kuningas, Mitad wägewast; Sind kõik rahwas auustagu, End so ette alandagu. Ole kuninga, Ja mull' saatijaks.

6. Sind ma kummardan, Ja so päralt jään; Kui so püha Waim mind aitab, Ja so armuga mind täidab, Siis sind armastan Ja ka kummardan.

7. Wõta omaks mind, Siis ma pean sind Arm-
samaks kui ilma wara, Jätan maha patu kära; Kui ma usun sind, Wõta omaks mind.

8. Sinu alandus Ja so tajandus Olgu minu päris ilu; Siis jääb patuta mo elu, Kui so alandus On mo õpetus.

9. Walitse mo meelt, Et ta sinu teelt Ilmas kõrwale ei läha; Siis ma saan so armu näha, Kui on minul teal Sinu helde meel.

10. Wõta ärata Batu unest ka Mind, siis kurrat ei wõi petta, Ega oma wõiku wõtta, Kui ja awitad, Ja mind äratod.

11. Oma Waimuga Walitse mind ja, Et ma walwan fiin ja palun, Kõõmsast sinu ette astun; Tõõst armastust Kalla hingesse.

12. Kui need laened teal Tahtwad pimel ööl Hinge laewa finni katta, Wõta mulle appi tõtta'; Ole minu pool, Hoidja pimel ööl.

13. Kõige ülem hea, Ikka mulle jää, Siis ma püha elu algan, Kurjad himud ära jalgan, Kui on minu kää, Kõige juurem hää.

14. Kui pean waluga Ära jurema, Siis mo ihu muldas hoia, Hinge Waimuga ja wõia, Et so järje ees Eiisan auu sees.

J. A. Freyhinghausen, † 1739.

104.

P u n j e h e l 59.

(402) 1. Jeesus, kõige ülem hea, Hingamist toob hingele. Mis ma ial himustan, Seda mina temalt saan.

2. Alma lapsed, kui ja nääd, Kõnuudwad taga tühja hääd; Jeesus mulle kallim on Kui see kõige kallim kroon.

3. Kui need kõige pahemad Waenlased mind kuisawad, Jeesus peastab põrgu wäest, Kuradist ja surma käest.

4. Olen mina wigane, Pole abiks ükfigi; Jeesus wiga parandab, Ja mull' õigeks arstiks saab.

5. Olen waene, alasti, Kõnu ei hakka kuhugi, Jeesus ise awitab, Toidust aegsast muretseb.

6. Olen mina wõõral maal Suure raske risti al, Jeesus kaitseb mind ka seal, Ja mind peab ülewel.

7.[9] Oh siis tahan mina ka Sind ükspäinis armasta. Sinust, armas Jeesuke, Saab jo kül mo hingle.
8.[11] Jeesus on mo toidus teal, Jeesus on mo laulu heal, Jeesust mina ihaldan, Jeesusest ma rõõmu saan.

105.

P u n j h e l 324.

Sei. 61, 10.

(405) 1. Jeesus, rõõmustaja, Hinge jahutaja, Jeesus, kaunike! Oh kuis wiivid kaua, Hingel igaw, jõua! Sind ma igatsen. Jumal Boeg, mo hinge peig! Ei siin muud, kui üksi teda Armastab mo süda.

2.(4) Rikkus jäägu maha, Seda ma ei taha, Jeesus üksina On mo ainus wara, Alma põlgan ära Tema himuga. Wiletsus ei pea wist, Kui ka seda pean kandma, Jeesusest mind käändma.

3.(5) Kõit, mis ilm siin püüab, Ilusaks ka hüüab, Ei ma püüagi. Patt ka maha jäägu, Argu kaswatagu Enam juure süüd. Kõrgistus ja toredus, Elu, mis toob pattu mulle, Selga pööran julle.

4.(6) Minge, kurvastajad! Sest mo rõõmustaja Jeesus on jo siin. Kes siin armastawad Jumalat, need saawad Rõõmu, kui on piin. Tehaki' kül siin häbi mull', Siisgi jääb ja kõiges waemas, Jeesus, mo rõõm taemas.

Joh. Franc, † 1677.

106.

P u n j h e l 342.

Joann. ilm. 22, 16. 17.

(449) 1. Küüd paistab meile kauniste See loidutäht nii selgeste, See Jeesse wõsukene, Kes Taawetist on sündinud, Ja kuningaks meil kingitud, Ja peiuks, Jeesukene! Helde, Selge, Armukene, kaunikene oled sina, Sinust ei wõi jääda mina.

2. Sa oled, Issand, ükšina, Mo hinge rõõm ja meelehea, Kes mind on peastnud isi; Sa oled minu rõõmustus, Seit sinu armuõpetus on magusam kui mesi; Eööda, Jooda, Hosianna, taewa manna minu hinge; Sinult püüan mina õnne.

3. Mo südant, Issand, süüta ja Ka oma armu tulega, Et mina armsaks pean Sind, oma kallist Jeesusest, Ja armastan ka ligimest, Et mina uskus tean, Et ja Nõnda Armastades, walmistades, omaks liikmeks, Teed mind taewa osaliseks.

4. Rõõm tuleb mulle Jumalalt, Kui siuu filmad ülevalt Mo peale heldest waatwad. Oh Jeesus! minu õnnistus, So sõna ja so kannatus Mo südant jahutawad. Tule Mulle Arapeastjaks, rõõmustajaks, nõder olen; Sulle mina wõõraks tulen.

5. Mind, Issand Jumal, igawest Sa oled kõigest südamest So Pojas armastanud; So Poeg on mind nii kalliste Siin ära kihland endale Ja patust lunastanud. Nõnda Tema Pattu kannab ja ka annab taewa mulle. Auu ja kiitus olgu sulle!

6. Oh lööge kannelt, mängijad, Ja laulage kõit laulajad, Head rõõmu lugu peale, Et mina oma Jeesusest Müüd armutäiest südamest Wõin tuletada meele. Laulgem, Tehkem Rõõmustamist, auustamist Issandale, Suure auukuningale.

7. Müüd wäga rõõmus olen ma, Ja tahan Jeesust tänada, Kes on mo ainus wara; See tahab mind ka armsaste Siit üles wõtta taewasse, Ja peasta hädaft ära. Amen, Amen, Tule taewast, peasta waeuast, Jeesukene! Sind ma oodan, kaunikene.

XX. Uskliku lootusest Jumala peale wiletsuse ajal.

Punſchel 143.

107.

Pl. 62, 8.

(167) 1. Kes Jumalat nii laſeb teha, Kui tema tunneb üleweel, Ei Jumal temast ära lähä, Ehk temal küll on häda teal. Siis ſina uſku tunnistaſt, Kui uſud hädas Jumalat.

2. Mis meil ſeſt juureſt mureſt abi, Mis kaſu annab kurwaſtus? Sa lääd küll wanaks mure läbi, Ei löpe ſinu wiletsus. Kui ſina liiaſt muretsed, Siis enam waewa kaſwataſt.

3. Kõik olgu nii, kui Jumal tahab, Kes kõige aſja tegija; Kui tema ſinu oſa jagab, Nii pead rahul olema. Küll Jumal teab ſelgeſte, Mis tuleb tarwis kõigile.

4. See Jumal, kes meid kurwaſtanud, Wõib pea jälle rõõmuſta'; Kui mure tund on mööda läinud, Siis tuleb tema abiga; Kuſt ſiis ſo meel ei mõtlegi, Sealte tuleb abi ſinule.

5. Kui ſina ſattud wiletsuſſe, Siis ära mõtle ſina weel, Et ſee ſaab kohe taewa ſiſſe, Kel kaunis põlw on ilma peal. Mis meie õnneks arwame, Lääb hädaks, waewaſt peagi.

6. Küll Jumalal on kerge aſi, Ja tema teeb ka ſagedaſt, Et ſee, kel häſti käinud käſi, Saab waſeſt, ſandiks uſinaſt. Seesama Jumal awitab, Et waene pea rikkaks ſaab.

7. Siis wõta wiimſelt ſee hea nõuu: Tee tööd ja palu Jumalat, Ra anna lauldes temal' auu, Kui ſina kurja kannataſt. Kes Jumalaſt ei tagane, Ei Jumal ſeda unuſta.

Georg Neumark, † 1681.

108.

Punshel 79.

Ps. 43, 5.

[173] 1. Mo süda, miks ja muretjed, Ja miks ja ennast kurwaks teed, Ja püüad tühja head? So lootus olgu Jumal teal, Kes kõik on loonud ilma peal.

2. Ei tema wõi sind unusta, Waid tahab armust aidata, Kui pundus sul on kää. Mo wägew Issa igawest, See seisab hädas minu eest.

3. Et minu Issa oled ja, Ei jää so laps siis abita, Sul helde isa meel. Oh, muld ja põrm tõest olen ma, Kes kustgi rõõmu siin ei saa!

4. Kes rikas, loodab wara peal, Mo lootus, Jumal, oled teal, Ehk mind küll naertakse; Ma tean, ujun kindlaste, Et sa mind toidad rohkest.

5.[11] Mii rikas oled, Jumal, tõest, Kui oled olnud igawest, So peale loodan ma. Oh anna rikkust hingele, Siis minul on kõik rohkest.

6.[12] Ei ilma auust hooli ma, Null' anna taewas pärida, Mis oled saatnud ja Siin oma surma waluga, Siis olen mina mureta.

7.[14] Sind tänan, Kristus, südamest, Et õppust andsid kõigest sest Null' oma sõna sees. Oh anna usu kinnitust Ja minu hingel õnnistust.

Jans Sachs, † 1576.

109.

Punshel 239.

Ps. 37, 5.

(172) 1. Oh anna Issa hoole, Mis südant waewab sul, Ja püüa tema poole, Ta saadab abi küll; Kes pilwed, tuuled seab, Teed neile näitab ka, See ka sind üles peab, Et jalg ei kummista.

2. Sa pead Issa uskma, Siis käsi hästi käib, Ja tema töö peal lootma, Siis so töö korda läab. Ei murest saa sull' abi, Ei ka so kurbdusest, Waid õige palwe läbi Saad abi Issa käest.

3.[4] Teed on Tal kõikis paitus, Ka nõund ei puudu Tal; Ta tööd on selge õigus, Ta käit toob walguft mull'. Kes jõuab wastu panda, Kui tema armu meel Meil' tahab õnne anda, Siin ilmas õigel a'al!

4.[7] Sest jäta mured maha, Mis südand waewa- wad, Ei Jumal seda taha, Et wäga kurwaks saad. Ei ole sinu seada Need asjad ilma peal, Küll Jumalal on teada, Mis sulle kasuks teal.

5.[11] Önn jull', kui kindel truudus Siin sinu süda- mes, Seal saad siis sina kandma Kuukrooni õijates. Suur Jumal ise ehil Sind wõidupalmiga, Ja sina teda kiidad Seal röömulauluga.

Paul Gerhardt, † 1676.

110.

P u n j c h e l 249.

5. Woof. 32. 4.

(328) 1. Mis Jumal teeb, on ikka hea, Ta tahtmine jääb õigeks; Ma jään nüüd üsna rahule, Kõik jätan tema hooleks. Mo Jumal ta, Kes wäega Mind hä- das mõistab hoida; Sest jätan kõik ta hoolde.

2. Mis Jumal teeb, on ikka hea, Ei ta mind maha jäta. Kus saadab mind, seal õige tee, Seal õn- nistust saan kätte. Ta heldus on Mo ainus rõõm; Küll ta mo häda pöörab, Nii kui ta ise tunneb.

3. Mis Jumal teeb, on ikka hea: Ta kannab mo eest hoole, On minu arst ja abimees, Ja taotab kõik ohtu, Mind rõõmustab. Ta heldusest Wõin mina head fiin oota' Ja ta peal' rõõmsast loota.

4. Mis Jumal teeb, on ikka hea, Ta minu elu walguš; Ei kurja mina temast tea, Ta tööd on selge heldus, Nii risti al, Kui rõõmu jees. Kõik saawad wiimaks näha, Kui ustaw tema jüda.

5. Mis Jumal teeb, on ikka hea, Eht ma küll pean jooma Ka wahest wiha karikat, Ei siisgi mina kardata; Sest wiimati Saab ommeti Mo jüda kallist rõõmu, Mis lõpetab kõik hirmu.

6. Mis Jumal teeb, on ikka hea, See peal wõin
mina seista. Et käigu minu elu tee Ka hädaft, surmaft
läbi: Mind heldeste Ja truiste Mo Issa süles kan-
nab, Sest jätan kõik ta hoolde.

Sam. Rodigast, † 1708.

111.

P u n s c h e l 283.

Ps. 27, 1.

(326) 1. Miks mo süda ennast waewab, Mul on jo
Jeesuke! Kes mult teda wõtab? Kes mind keelab taewa
saamast? Jumala Pojaga Elan uskus kindlast.

2.(3) Kõik, mis mulle waraks pandud, Pole mo
Oma jo, Jumalast ta antud; Tahab ta kõik ära wõtta,
Wõtku ka, Siisgi ma Tahan teda kiita.

3.(7) Kristiinimeise süda Peab ka Olega Rahul,
kui on häda. Kui surm peaks ligi saama, Tema meel
Peab veel Ikka rahul jääma.

4.(9) Taewas saan ma rahul olla, Südamest Kõi-
gest wäest Tänulaulu laulda. Pole maa peal õiget elu;
Üürike, Tühine On maailma ilu.

5.(11) Issand, kõige rõõmu hallit, Sa jääd mull',
Mina sull' Ikka lahkumata. Sinu päralt mina olen,
Sest et sa Jätjid ka Mo eest oma elu.

6.(12) Minu oma oled sina, Jeesukene, Sinusse
Kinni hakkas mina. Las' mind, las' mind sinna tõtta',
Kus saan sind Ja sa mind Armsast ümber wõtta.

Paul Gerhardt, † 1676.

112.

P u n s c h e l 326.

Kaal. 5, 24.

(325) 1. Ma hüüan, Jeesus! appi sind, Mo õhtamised
kuule, Ja armuga nüüd aita mind, Et kaksite ei mõtle;
Et julle elan pühaste, Mull õiget usku anna Kristi kanda,
Et head teen wennale, Sa pean sinu sõna.

2. Ma palun weel, mo Jumal find, Oh wõta sedit teha, Et kurjad ei wõi naerda mind, Et saan so abi näha. Siis enamist, kui surm on kää, Las' mind sult armu oota, So peal' loota; Ei tõlba minu töö, Ei see wõi julgust saata.

3. Tee, et ma wihameestele Wõin tõest andeks anda Ja, et ma elan uueste, Ei wõta wiha kanda. So sõna on mo rõõmustus, Seega mo hinge toida, Et wõin wõita, Kui tuleb wiletjus, Mis sinust mind wõiks põrda.

4. Tee, et ei rõõm, ei kartus mind Siin lahuta so sõnast, Waid et ma kindlast usun find, Kõik on so käes wanast. Sa annad armu maksuta; Ei juuda üksigi tehes, Waewa nähes So armu pärida, Mis peastaks surma hädast.

5. Ma pean järgest wõitlema, Mind nõtra, Jeesus, aita! So armu poole hoian ma, Mull' anna jõudu wõita. Kui kiusatus mind ahwardab, Siis keela sina ära Patu kära, Mis muidu hirmutab. Kõl saan so abi näha.

P. Speratus, † 1554.

113.

P u n s c h e l 40.

Ps. 108, 19.

[319] 1. Kui meil on püsti häda käes, Ja pole rammu omas wäes, Ei nõuu, mis meid siin awitab, Ehk igauks küll muretab;

2. Siis troostiks, Jumal, on meil' see, Et meie kofku tuleme, Ja palume find südamest: Meid peasta ära' häda käest.

3. So poole filmad tõstame Ja patu pärast nutame: Meil' anna andeks meie süüd Ja ära nuhtle wihas meid.

4. Sa neile peastmist tõutad, Kes südamest find paluwad So Poja Jeesu nime sees, Kes meie õnn ja wahemees.

5. Seepärast, Issand, tuleme, Kõik häda sulle kaebame, Sest teist meil pole abimeest, Kes peastaks ahastuse eest.

6. Oh anna andeks meie süüd, Meid patust peasta armust nüüd; Sa hädas usku finnita, Meid kõiges wawas awita,

7. Et meie wõime rõõmuga Sind see eest pärast tänada, Ja sinu sõna kuulda teal, Sind kiita ka weel ükskord seal.

Paul Eber, † 1569.

XXI. Siioni kaebdusest ja palumisest.

114.

P u n j e l. 28.

Pf. 119, 116.

(428) 1. Meil oma sõna finnita, Oh Jumal! meid neist awita, Kes tahaksid küll lükata So Poja tema järje pealt.

2. Oh Jeesus Kristus! näita ja Meil' oma wäge lõpmata, Laf' oma rahwast elada, Et tema sind wõiks tänada.

3. Oh püha Waim! meid rõõmusta, Üht meelt ka rahwal' anna ja; Meid surma tunnil awita Ja elu sisse juhata!

4. Kõik kurjad nõuud tühjaks tee, Mis meie wastu peetakse. Meid uskus jina finnita, Waenlaste wäge kaota!

5. Siis peab mõistma nende meel, Et jina, Jumal, elad weel, Ja oma rahwast awitad, Kes sinu peale loodawad.

Martin Luther, † 1546

115.

P u n s c h e l 28.

W. 119, 50.

(429) 1. Oh Jeesus, meie juure jää! Päaw weereb, ligi pime öö; Sa oma sõna walgust ka Siin ära laste kustuda.

2. Sel wiimsel kurjal ajal nüüd, Oh kinnita me südameid, Et sõna, sakramendid ka Meil' puhtaks jääksid otjani.

3. Sa oma kir'kut hoiu weel! Oh külm ja leige on me meel! Sa oma sõna õnnista, Et temast täis jääks iluamaa.

4. Meil' oma sõna kinnita, Ja kurja waimu keela ka, Et sinu kirik rahul' jääks Ja armurikkumist ei nääks.

5. Kõik waene lugu taewa al, Ei ole rahu ilma peal, Waid igal pool on segadust Ja waenu, tüli, lahutust.

6. Kõik uhkeid, Issand, keela ja, Kes piüdwad walet õpeta', Kes uusi asju räägiwad, So sõna seega segawad.

7. Mis nõuame, on sinu nõuu, Mis palume, on sinu auu; Sest aita meid, kes loodame So peale, ja sind oodame.

8. So sõna on mo rõõmustus Ja koguduse kinnistus, Kui see jääb meile alati, Siis muud ei meie nõuagi.

9. Oh anna, et so sõna sees Kõik elame siin Waimu wäes, Ja waewa läbi rõõmusse So juure jaame taewasse.

Wic. Selmeckner, † 1592.

116.

P u n s c h e l 198.

W. 12, 2.

(431) 1. Oh Jumal! waata heldeste, Sul olgu hale süda, Kui piisut õigeid leitakse, Meil waestel on suur häda; So kallist sõna naertakse, Ja tühja walet usatakse, Ja õige usk on lõppend.

2. Ei ole nende õpetust So pühast kirjast näha,
Nad võtavad järgest wallatust, Ja kaju vastu teha.
Üks usub seda, teine teist, Ja üksgi ei kõlba neist, Keel
libe neil, meel tige.

3. Need õige usu rikkujad, Oh Jumal! lütka maha;
Nad on kül kõrgid hooplejad, Mis käsid, nad ei taha;
Kõik võimus on nüüd nende käes, Neid arwab targaks
igamees, Kes võib neid õpetada?

4. Sest ütleb Jumal ülewast: Ma tahan üles
tõusta; Mo lastel pole abimeest, Neid tahan mina
peasta. Mo õnnis sõna väega Neid peab julgest ta-
bama Ja waestel' abi saatma

5. Kui seitsmel korral hõbe, kuld Väab selgete
tule läbi, Nii usk, kui tunneb risti tuld, Saab selgete,
et ei häbi Või jääda mitte jellele, Kes risti alt ei ta-
gane, Waid teeb, mis Jumal tahab.

6. Meil' oma sõna hoia sa, Et meid see ilma
jugu Ei peta; Issand, anna ka, Et tunnen nende
lugu; Tõest', kuri hulk on ikka seal, Kus waleprohwes-
tijid weel Siin ilmas juureks peetakj'.

Martin Luther, † 1546.

117.

Punſchel 291.

Si. 102, 14.

(435) 1. Siion kaebab juures hädas Nuttes oma Juma-
lal', Üteldes: ma olen waewas Ja ka raske risti al.
Siion, selle pärandus, Kellel on kõik walitus, On nii
tühjaks, halbaks läinud, Kes on seda imet näinud?

2. Jumal, kes mull' tõutanud Oma abi häda sees,
See on mind nüüd kurwastanud, Ja ei seisa minu eest.
Kas ta jääb siis igawets Minu peale wihakets? Et
ta wõi ja taha jälle Armu heita waeste peale?

3. Siion, kostis' Issand minul', Minu kõige arm-
sam fiin! Kül ma näen, mis kurbdus finul, Suur on
finu oht ja piin, Siisgi ole mureta! Kas võib ema
wihkada oma last ja maja jätta Talle hädas appi tõtta.

4. Oma kombel tahan mina Ikka sind siin armasta';
Minu meele pead sina Siion, jääma lõpmata. Ja kui
peaks ema ka Unustama oma last, Siisgi pead ja mo
meeles Olema, ja minu süles.

5. Ära lasse ennast petta Hirmutajaisi waenlasisi;
Minu käe siise oled Kirjutatud armulisi. See on
üksna wõimata, Et ma sind wõiks unusta'; Küll ma pa-
randan so müürid, Teen so ümber kanged leerid.

6. Omas süles ma sind kannan Nii kui wäikest
lapsukest; Armu rinda ma sull' annan, Suur ma olen
heldusest. Üksgi häda, wiletus, Saatan ega tiusatus
Ei saa minust lahutada Sind, ja wõta kannatada!

Joh. Geermann, † 1647.

118.

P u n s c h e l 9.

Siir. 50, 26.

[133] 1. Jää meile, Issand Jeesus, Sa oma armuga,
Et pahareti kurjus Meid ei saa tiusata.

2. Jää meile, Issand Jeesus, Sa oma sõnaga,
Et sinu Waimu wõimus Meid täidaks rõõmuga.

3. Jää meile, Issand Jeesus, Sa oma paistega;
Sa, kallid tõe selgus, Meid ikka juhata.

4. Jää meile, Issand Jeesus, Sa õnnistusega, Ja
jõuudu, wäge waimus Meil' rohkest kaswata.

5. Jää meile, Issand Jeesus, Meid heldest hoia
ka, Et kurja waimu wõimus Ei ilmas wõitu saa.

6. Jää meile, Issand Jeesus, Sa oma abiga;
Sest tuleb meile õndsus, Rõõm, uju julgus ka.

Josua Stegmann, † 1632.

XXII. Siioni lootusest ja rõõmusest.

119.

Punſchel 288.

[444] 1. Siion, rahule võid jääda, Sinu Issand elab veel; Sinu juure tahab jääda, Temal õige isa meel. Kui ta sind ka karistab, Siisgi ta sind armastab; Siion, kui ja seda mõtled, Miks sul siis veel mure mõtted?

2. Kui sind mere laened löövad, Wäga juure tormi sees, Palju hirmu sulle teevad, Sinu suure häda sees; Kui so Issand wait ka jääb, Ja so häda suureks läöb, Siion, ära kardada sina, Waew võib pea rõõmuks minna.

3. Kui siin maa peal filmawesi Sinu pärisosaks jääb, Ja so palumine isi Tihti oigamiseks läöb, Kui ka tapled wereni, Jää ja kindlaks otjani! Siion, Jeesu peale looda, Temast sina abi ooda!

4. Ilmas on sul ifka kanda Naeru, häbi, teotust, Ilm ka tahab surma anda, Paneb peale wiletsust. Mis ja kardad, Jeesu linnu? Sinu abimees on siin, Siion! sind võib kinnitada Jumal, ja sind awitada.

5.[6] Halleluja! Sulle annab Jeesus rõõmu rohkeste, Elukrooni päha paneb, Paistab kui so päikene; Armuga sind teretab, Rõõmuga sind kosutab; Siion, kaebduft ja siis jätab, Jeesu käest ja rõõmu võtab.

120.

Punſchel 316.

Si. 46.

[445] 1. Üks kindel linn ja warjupait On meie Jumal taewas; Ta hoiab meid kui kilp ja mõõk, Ja aitab kõiges waewas. See wana waenlane On küll nüüd wihane, Suur wägi kawalus On tema tugewus, Ei üksigi saa ta wastu.

2. Ei aita meie nõuu ja töö, See on küll pea lõp-
nud. Üks mees on wõitlemisele Meil' Issast appi tul-
nud. Kas tunned seda meest? Ta nimi: Jeesus Krist!
See Issand suurest wäest, See ainus Jumal tõest, —
Wõit t'ale peab jääma!

3. Ehk oleks ilm täis kuradid, Kes tahaksid meid
neelda, Ei kardada meie ühtegi, Küll Jumal wõtab keelda;
Ehk olgu hirmus meel Küll kurjal waimul teal, Ei siisgi
wõimust saa, Sest oma sõnaga Küll Jeesus teda wõidab.

4. Suur Jumal teeb, mis tõutab, Ta tahab Waimu
anda; Ehk kuri selts küll ähwardab, Ei jõua wastu panna;
Ehk wõetakse nüüd Meilt ihu, raha, hüüd, Et mingi iga-
west, Ei saa need kasu sest, Meil' taewariik peab jääma.

Martin Luther, † 1546.

Punfchel 352.

121.

Ps. 103, 8.

[440] 1. Müüd Issandat ja kiida, Mo hing, ta nime
rõõmuga! Ei tema ilmas wiida Head tehes meile ar-
muga. Ta patud andeks annab, So wiga parandab,
So elu eest hoolt kannab, Sind heldest armastab. Ta
rõõmuga sind täidab, Kui kottas uueks saad, Ja õigust
sulle näitab, Kui ilmas kannatab.

2. Ta on meil' teada annud Kõik oma kohtu sea-
dust teal, Ja meid siin heldest kannud, Meil näitnud armu
armu peal, Ta jätab oma wiha, Ei nuhtle meie süüd. Ja
annab armu näha, On waesil' helde müüd. Ta heldust
neile näitab, Kes teda kardawad, Reid patust lahti aitab,
Kes pattu põgewad.

3. Kui isa heldust näitab Siin oma wäeti lastele,
Nii Jumal armu heidab, Kui meie teda kardame. Ta
teab meie lugu, Et põrmust oleme; Ta tunneb meie sugu,
Mis nagu dieke, — Kui tuuled üle käiwad, Siis kaob
kiireste, — Nii on ta inimene See die sarnane.

4. Jehoowa heldus aga On nende juures igawest,
 Kes hoolst nõuudwad taga Ta rahu armuseadusest. Ta
 auujärg taewas seisab, Suur on ta walitsus, Ta armu-
 päike paistab Siin maa peal kirikus; Sa ingliwägi kiida
 Seal teda auuga! Mo hing, ta nimel' laula Siin juure
 rõõmuga.

Joh. Graumann, † 1541.

122.

Punshel 323.

Joann. ilm. 3, 11.

[438] 1. Edasi, Edasi, Siion! mine walguses Edasi, ja
 seis ta nõua Esimese armu sees, Elu hallikale jõua! Kitsast
 uksest mine alati Edasi! Edasi!

2. Kannata, Kannata, Siion! wõta otsani Häda,
 laitmist julgest kanda! Ole ustaw jurmani, Jeesus tahab
 krooni anda. Siion, kui uss wõtab hammusta', Kannata!
 Kannata!

3. Tagane, Tagane, Siion! tagane, kui ilm Kõr-
 kust, raha wõtab näita, Pööra ära oma film; Ära
 kõhna poole wäita. Siion, ilma rõõmust koguni Tagane!
 Tagane!

4. Seleta, Seleta, Siion! waimu seleta, Kes sind
 kõigipidi kiisab, Jäta teda kuulmata, Käi nii, kui so täht
 sind saadab, Siion, head ja kurja ka Seleta! Seleta!

5. Wägise, Wägise, Siion! tungi wägise Jumalasse,
 mine wahwaks, Ära jää ja unesse, Jää ja Jeesu haljaks
 oksaks! Siion, tungi fina elusse Wägise! Wägise!

6. Ilmuta, Ilmuta, Siion! wäes end ilmuta, Seft
 et wenna arm on süütud; Näita, mis see so'ga teeb, Kelle
 pruundiks oled hüütud. Siion, antud uksest läbi ja Il-
 muta! Ilmuta!

7. Kindlaks jää, Kindlaks jää, Siion! pea, mis sul
 on; Ära wõta leigeks minna. Waat', sull' ligi jõuab
 kroon! Mis on taga, jäta fina! Siion, kui on wiimne
 häda kää, Kindlaks jää! Kindlaks jää!

J. E. Schmidt, † 1745.

XXIII. Surmast ja ülestõusmisest.

123.

Punschel 296.

Room. 8, 18.

[480] 1. Surelik on inimene, Piha on kui lilleke; Kõik, mis elab, kaob enne, Kui ta tõuseb uueste. Ihu peab mullaks jääma, Kui ta peab üles tõusma Selle auuga ehitud, Mis on taewas walmistud.

2. Sellepärast tahan mina, Kui on Issa tahtmine, Selle elu jätta maha, Ära minna röömjaste. Sest mo Jeesu wermed, haawad Minu hinge lunastawad; Tema ristijurma wäes Olen röömus jurma jees.

3. Jeesus mo eest surma läinud, Tema surm mull' kajaks on, Ünnistust jest olen näinud; Hingele saab taewa õnn, Kui ma ilma tära jätan, Taewa röömu poole tõttan; Seal saan näha lõpmata Sind, kolmainus Jumal, ma.

4. Seal saan maitsta röömuelu, Kus jo tuhat hingekest Kandwad taewa püha ilu, Teeniwad mo Jeesukest. Seal, kus Serawimid paistwad, Kaunid laulufid ka laulwad: Püha, püha, püha on Issa, Poeg ja Püha Waim!

5. Ujuwanemad sealt leiad, Pühad mehed, prohwetid; Walgis riidis seal ka seiswad Kõik need pühad apostlid. Jo nii mitu tuhat aastat Senna läinud on kõik wagad, Kus mo Jumalale nad Halleluja laulawad.

6. Oh Jerusaleem, sa ilus, Kuis nii selgest' paistad sa! Püha tänulaul ja kiitus On seal kuulda rahuga. Oh suurt röömu, mis siis tuleb! — Kui see taewa walgus tõuseb, Tõuseb taewa päike ka, Mis ei iial looja lää.

7. Waimus olen juba näinud Seda õnne, auu ka; Müüd saan kaunist ehitatud Walge taewa-riidega; Uu-troon pannakse mo päha, Issa trooni saan seal näha; Ünnistust siis maitjen ma, Mis on ilma lõpmata.

124.

Punshel 245.

Luut. 10, 20.

[467] 1. Ma tahan jätta maha Sind, kawal ilmamaa, Ei armastada taha Sind sinu patuga. Hea elu on seal taewas, Ma sinna ihaldan, Seal pole mina wae-was, Kui õiget usku pean.

2. Tee nii kui tahad mulle, Oh kallis Jeesus Krist! Eht mul ka siin on walu, Sa teed mind lahti sest. Sa lühendad mo piina, Mo nõrust awitad, Et ma wõin õndjast minna So riigi sisse siit.

3. Mo hingepõhjas paistab So nimi ja so rist, Ja ükšina siin saadab Mull' rõõmu Jeesus Krist. Oh näita ennast mulle Seesama palega, Mis risti peal jul oli, Kui mo eest jurid ja.

4. Mo hing ja armust peida Siis oma küljesse, Ta patud ära heida, Wii teda taewasse! Küll see siin õnnis olnud, Kes jõuab ülesse; Ta täiest terweks saanud, Kui jääb so sülesse.

5. So elukirja sisse, Mo nimi kirjuta, Mo hing ka fina ise Seo kimpu nendega, Kes elu-jõest joomad So riigis igawest', Ja julle kiitust toowad So suure armu eest.

Valerius Herberger, † 1617.

125.

Punshel 169.

Wiltip. 1, 21.

(469) 1. Mo elu Kristus ise, Mo kasuks tuleb surm, Tall' annan hingekese, Ja hauda langeb põrm.

2. Suur himu on mul minna Siit ilmaist rõõmuga So juure, Kristus! sinna So riiki pärima.

3. Ma olen wõimust jaanud Siin häda waewa sees, Sest mind on lepitanud Mo Jeesus, abimees.

4. Kui tahtwad finni minna Mo filmad, kõrwad, keel, Siis Jeesus! kuule fina Mo õhkamisi weel.

5. Kui minu meel ja mõte Kui küünal kustuwad,
Siis sinu armu kätte End annan rõõmuga.

6. Kui tahad, Issand, jeda, Et pean lahkuma,
Siis lõpeta kõik häda, Kui lähen surema.

7. Las' mind so külge jääda Kui usklik lapsuke,
Ja elu nõnda jääda, Et saan siit taewasse.

8. Seal taewas mina kiidan Sind Kristust Issa-
jaga, Ja pühäl Waimul' näitan Suurt auu lõpmata.

Anna, krahwi proua v. Stolberg, umbes 1600 aast.

126.

P u n s c h e l 161.

Joan. 14, 19.

(456) 1. Jeesus, Õnnistegija Ja mo lootus, elab tõest;
Seda tean, et siis ma Elu saa ka tema käest, Ehk küll
saadab hirmutust Mulle surm, ja ahastust.

2. Jeesus mo õnn elab weel, Sest ma saan ka
elu näha, Elan pärast ikka seal, Surm ei wõi mull'
hirmu teha. Mo pea Jeesus tõmbab wist Taewa oma
luulitmist.

3. Mina olen temaga Igaweste ühte antud, Oma
usu täega Tema külge kirni pandud; Ei wõi surm mind
temast ka Igaweste lahuta'.

4. Lihha olen, pean ka Ükskord jälle põrmuks
saama; Seda tean, siiski ta Mind wõib mullast ära-
tada, Et wõin suure auu sees Seista ikka tema ees.

5. Jumalat siis tõeste Saan ma omas lihas
näha. Seda usun kindlaste, Sest mo Jumal wõib kõik
teha; Üksnes nõtrus kaub m'ult, Taewa wäge saan
ma sült.

6. [7] Mis siin nutab ärdaste, On seal rõõmus
Jeesu süles; Mis siin pannak' põrmusse, Suures auus
tõuseb üles. Siin ma maine, lihalit, Hauast tõusen
waimulit.

7. [8] Olge rõõmsjad! Jeesus Krist kannab teid, mo liikmed, ise; keelge endid kurbdusest, Teie ei jää surma jässe; Kui ta pajun heliseb, Haudadest ka läbi läab.

8. [9] Naerge hana pimedust, Naerge surma, põrgu hirmu! Jeesus jaadab rõõmustust, Annab teile oma armu; Siis saab nõtrus kaotud, Salge alla sõtkutud.

9. [10] Ihaldage südamest Alma himust lahti saada! Wõtke aegsast kõigest wäest Oma Jeesusele jääda. Senna südant ülenda, Kus sul rõõm on otsata.

Luiise Henriette, Brandenburgi kurbwärtlinna, † 1667.

127.

P u n j e l 357.¹⁾

Wf. 88, 3. 4.

[457] 1. Keset elu meie peal' Surm siin wõimust wõtab. Kes meil' armu annab teal, Kes meil' appi tõttab? Issand, sina üksina! Oh suur on meie effitus, Sellest kaswab karistus. Püha Issand Jumal! Püha wägew Jumal! Püha helde Önnistegija! Sa õige Jumal! Ära lasse kaduda Meid siin surma häda sees! Kõrie eleison!

2. Keset surma hirmsaste Ohmatab meid põrgu. Kes meid sellest wabastab? Kes meid ära peastab? Issand, sina üksina, Kes sina armust halastab, Oh meil küll suur süüd ja patt. Püha Issand Jumal! Püha wägew Jumal! Püha helde Önnistegija! Sa õige Jumal! Ära lasse kaduda Meid siin põrgu tulesse! Kõrie eleison!

3. Meie raske patu süüd Põrgusse meid heidab. Kes on, kes meid peastab nüüd Ja meil' armu näitab? Sina, Kristus, üksina, Kes oled were walanud, Et meil patt on kustunud. Püha Issand Jumal! Püha wägew Jumal! Püha helde Önnistegija! Sa õige Jumal! Ära jäta meid siin ja õige usu troostita! Kõrie eleison!

Martin Luther, † 1546.

¹⁾ Waata liisa nr. 6.

128.

Punshel 288.

Apostl. teg. raam. 2, 26.

(468) 1. Minu hing, oh ole rõõmus, Unusta kõik wilet-
just; Sest sind kutsub Issand Jeesus Ära hädaoru seest.
Hädast, kurwastusest ja Pead senna minema, Kus on
rõõm, mis pole näinud Silmad, ega kõrwad kuulnud.

2. Dööd ja pääwad olen mina Hüüdnud, minu
Sumal, jind: „Tule mulle appi sina, Ristist heldest
peasta mind. Kui teekäija ihaldab, Et tee üksford otja
saab, Nõnda mina igatjesin, Et ma elu lõpetaksin.“

3. Nii kui roosililled seiswad Ribuwitsja okste al,
Nõnda ristirahwas käiwad Ikka risti waewa al. Nagu
laewa peksawad Laened, tormid ajawad, Nõnda on ka
meie elu Siin täis ahastust ja walu.

4. Kurat, ilm ja meie liha Kurja poole saatwad
meid; Patt, mis meie hinge wiga, Walmistab meil
waluteid; Rist ei lõpe ilmaagi, Nii et maa peal üf-
figi, Ei wõi mureta küll jääda, Ega jäädwat rõõmu saada.

5. Hommikul, kui ärtan üles, Siis jo algab minu
waew; Kui ei hinga ma jo süles, Wiletjust mul igapäew.
Leiba söön ma filmawees, Tööd teen palehigi sees. Kui
jo päike mull' ei paista, Siis saan selget häda maitsta.

6. Issand Jeesus, koidu walguš Dled sina igawest,
Sinu armastuse selguš, Paistab sinu werewäest. Aita,
et ma rahuga Ilmast lahtun, ole ja Mulle abiks jurma
waewas, Siis ma hingust leian taewas.

7.[8] Kui mo filmist kaob walguš, Kõrwust lõpeb
kuulmine, Keel jääb kangeks, ja ka mõistus Minul juba
segane, Siis ja oled üksina Elu tee ja walguš ka; Sina
armuga mind joodad Ja mind taewa teele saadad.

8.[9] Minu hing, oh ole rõõmus, Unusta kõik wi-
letjust; Sest sind kutsub Issand Jeesus Ära hädaoru
seest. Tema auu ja rõõmu ja Pead tundma lõpmata,
Inglitega teda kiitma, Wõidulaulu taewas laulma.

XXIV. Wiimsest kohtust ja igawesest elust.

129.

P u n s c h e l 208.

Soann. ilm. 20, 12.

[491] 1. See aeg on tõest meil pea käes, Et Jumal' Poeg saab jõuudma, Ja tõtt' ma suure auu sees, Siin rahwalt aru nõuudma. Siis naer saab kallis olema, Kui kõiit lääb huffa tulega, Nii kui meil' kiri ütleb.

2. Siis ingli heal ja pasunad On kõiitis paitus kuulda, Kõiit jurnud üles tõusewad, Mis enne pandud mulda; Kes aga alles elawad, Ja siin maailmas seisawad, Neid muudab Jumal uueks.

3. Üks raamat loetakse seal, Sest kuuleb noor ja wana, Mis tema teinud ilma peal, Kõiit nende töö ja sõna; Siis igamees saab igawest Seal palka oma teo eest, Mis head ehk kurja teinud.

4. Kes taewa Isa sõna healt Ei ole kuulda wõtnud, Waid ööd ja pääwad siit ja sealt On tühja rikkust nõuudnud, See peab warji minema Siis kurja waimu feltšiga Kristuse juurest põrgu.

5. Oh Jeesus, ja mind awita So haawus ennast hoida, Et minu nimi oleks ka So elukirjast leida. Ma usun seda jüdamest, Et sina surid minu eest Ja maksid minu wõlad.

6. Kui kohtu mõistma tuled ja, Siis jäta arwamata Mo süüid, oh Jeesus! wõta ka Seal armuga mind katta, Et püha feltši juure jään, Ja taewa rõõmu järgest nään, Mis sina meile saatnud.

7. Oh Jeesus! kauaks wiiwitad Meil' jälle tulla taewast; Siin rahwas palju kannatab Ja hüüab juurest waewast; Oh kohtumõistja, tule ja, Ja peasta oma armuga Meid kõigest kurjast! Amen.

Bartholomäus Ringwaldt, † 1598.

130.

Punſchel 355.

Ratt. 25, 6.

(482) 1. „Ärkage!“ nii wahid hüüdwad, Nad linna kõrgeſt torniſt laulwad: „Jerusalem, oh ärka ja! Südaöö on kätte jõudnud Ja wahimehed on jo hüüdnud: Oh targad neitsid, tõuſke ka Ja wõtke lambid nüüd, Seſt peigmees oodab teid! Halleluja! Nüüd ruttage, Et olete Kõit walmis Peiu pulmale!“

2. Wahid laulwad, Siion kuuleb, Ja süda wäga rõõmuſteleb, Ja ärkab, tõuſeb rutuga. Peigmees tuleb taewaſt auus Ning armu wäes, taewa jõuus, Ja walguſ paistab ſelgeſt ka. Oh tule, kallis peig! Oh Jeesus, Jumal' Poeg! Hoſianna! Nüüd lähäme So järele, So pulma jöömaajale.

3. Kõit mailm ſull' auu andku, Kõit inimesed, inglid kiitku Sind paſuna ja kandlega! Sina wiid meid päraſt ſurma, Siit taewaſſe Jerusalemma, Seal rõõmuſtad meid lõpmata. Ei näinud ſilmad weel, Ei kuulnud kõrwad teal Säaraſt rõõmu; Seſt õiſkame, Ja laulame Sull' Halleluja rõõmjaſte.

Phil. Nicolai, † 1608.

131.

Punſchel 270.¹⁾

Joan. ilm. 21, 10, 11.

[483] 1. Jerusalem, ja püha taewa linn, Ma ootan waluga, Et ma kord ſinu ſiſſe jõuakſin, Mo süda rahuta. Kõit ilmamaad ma jätan, Siis maha rõõmjaſte, Ja armu tiiwul tõttan Siit ära üleſſe.

2. Oh kallis pääw, weel kallim tunnite, Oh milal jõuad ja, Et minu igatſeja hingete Saakſ ilmaſt lahkuda? Ma ſeda Jumalale Siis tahan uſkuda, Et oma päriſmaale Wõiks minna elama.

3. Ja ſilmapiilgul tõuſen üleſſe Siis taewa poole ma, Ja maha jääwad minuſt kaugele Maailm ja häda ka. Hing üleſpoole nõuab Elia wantriga, Ja ingli wägi jõuab Ja waſtu lauluga.

¹⁾ Waata „Iifa“ Nr. 7.

4. Sa auulinn, sind teretab mo keel, Mull' uks
ja lahti tee! So ammust ajast igatjes mo meel So
auu järele. Müüd olen ma sind näinud, Ja rõõmust
läigib film, Kõik waew on otsa läinud, Mis mulle
saatnud ilm.

5. Mis püha rahvast, kenast' ehitud, Ma nään
sealt tulema? Need Jeesuse ära walitud, Kes pestud
werega. Neid saadab teretama Mull' wastu Jeesus Krist,
Mind sinna juhutama, Kus elan igawest.

6. Neid prohwetid ja püha wanemaid, Kõik risti-
kogudust, Kes maa peal risti koormat lenda said Ja
palju wiletsust, Neid nään, auukroonid peas, Ja walge
riidega, Seal taewaliste seas Kui tähed hiilgama.

7. Kui ma siis wiimaks paradiisi saan, Ja rahu
paita näind, Siis rõõmsa juuga mina kuulutan, Mis
Jeesus mulle teind. Siis Halleluja laulan Ma suure
healega, Ja Hosianna hüüan Seal ilma lõpmata.

8. Suurt rõõmu kõla, pajuinate healt Ja laulu
helinat On igawestest ajast kuulda sealt, Et taewad kõ-
lawad. Kui laulsid siia maale Kõik inglid südamest,
Mii meie: Jumalale Auu olgu igawest'!

Joh. Math. Meyjart, † 1642.

XXV. Laste laulud.

132.

Punichel 28.¹⁾

(563) 1. Mind, Jumal, kaitse armuga, Mo armast isa,
ema ka, Ja wennad, õed hoia ja Siin oma rohke abiga.

2. Kõik suguseltsi õnnista Sa oma kalli armuga,
Mind hoia pattu tegemast, Ja pühitse mind, oma last.

Joh. Heermann, † 1647.

¹⁾ Waata „lifa“ Nr. 8.

133.

P u n s h e l 31.

(564) 1. Oh Jeesus Krist, meid awita, Sa olid lapse põlweš ka, Sa olid waga lapsuke, Ei rikkund patt jind kurjaste.

2. Seft paluwad jind lapsed ka: Oh anna meile armuga, Et sinu käsku täidame, So jälgis, Jeesus, kõnnime.

3. Oh anna Waimu heldeste, Siis õpime ka truuste, Ja õiget põhja leiame, So seadust ikka hoiame.

XXVI. Subelaul.

134.

P u n s h e l 125.

Pl. 104, 24.

(568) 1. Mo jüda, ole rõõmus nüüd, Ja waata Looja kaunist tööd Sel rõõmsal juwe ajal. Waat! rohuaiad õitsewad Ja ilusaste kojuwad Nüüd kõitis paikus lajal.

2. Mets lehte pakjust laotab, Ja muru wäljas haljendab, On kõigil kaunis näha. Kõik lillesed õitsewad Ja kannikesed kaswawad, Nii Jumal wõtab teha.

3. Kõik linnud pesitelewad, Nad laulusid ka ajawad Ja Loojat kiita püüdwad. Waat, õõpik, räästas, lõõke, Ka pääsukene, kook, Kõik wäljas lauldes hüüdwad.

4. (5) Jõed, ojad keerul kohawad, Ja wõsu warjul keerlewad, See on hea näha, kuulda. Kus oja ääres rohumaa, Seal lapsed tarja jõodawad Ja wõtawad rõõmsast laulda.

5. (7) Põld kannab wilja rohkeste, Ja wili kaswab pakjuste, Teeb igal' mehel' rõõmu, Et kiidetakse Jumalat See suure anni jagajat, Kes näitab nii suurt armu.

6. (8) Ei taha mina unusta, Waid kõwast meeles pidada, Mis armas Jumal teinud. Kõik maailm kiidab tema tööd, Ka mina laulan seda hääd, Mis minu film on näinud.

7. (9) Ma mötlen: Kui on minul teal Nii kaunis lugu ilma peal Siin elu waeses põlweš, Mis saab weel pärašt olema, Kui saame taewa tulema, Seal igaweses elus?

8.[11] Oh et ma seal jo olešin, Ja sinu juures elaksin, Sa helde Issja taewas! Siis saaksin ingli lauluga Sind ülendama rõõmuga; Siin olen ma weel waewas.

9.[12] Ei taha mina elades, Siin ihu ikkes kõndides So kiitmist maha jätta; Mo süda tahab tänuga, Kus kohal iial olen ma, So poole taewa tõtta.

10.[13] Mo waimu fina õnnista, Oh Jeesus, oma Waimuga Nii wara, kui ka hilja; Mo süda hästi õitsegu, Ja usu sugu kaswagu Kui puu, mis toob head wilja.

11.[14] Oh wõta mo sees elada, Mind omal' heaks puuks istuta, Et wõin head wilja kanda, Ja sinu aedas järgeste, Kui kaunis, ilus dieke Head lehtwat hõngu anda.

12.[15] Mind paradiisi aiaks ka Siin wali ja, et haljan ma Nii kaua, kui ma elan; Siis tahan ma find teenida, Ööd päewad ilma lõpmata, Kui kord so juure tulen.

Paul Gerhardt, † 1676.

XXVII. Lõpelaulus.

P u n s h e l 371.

4. Moos. 6, 24—26.

135.

(587) 1. Önnista ja hoia Meid, oh helde Looja; Oma pale tõsta ja, Issand, ja meid walgušta!

2. Igal ajal jäägu Sinu rahu meile; Oma Waimu anna ja, Jeesuga meid ühenda!

3. Amen, Amen, Amen! Jeesu nime kiitkem;
Meie Issand oled ja, Eimene, wiimne ka!

136.

Punichel 245.

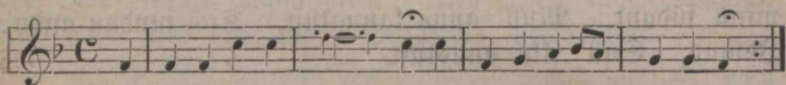
Joan. 15, 4.

(207) Laß' mind so päralt jääda, Truu Jumal, igawest,
Ja wõta minust keelda Kõik waleõpetust. Tee kindlaks
minu südant, Mull' anna kannatust, Siis juudan anda,
Issand, Sull' ikka auustust.

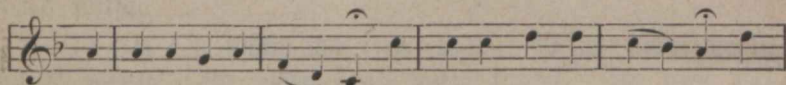
Nic. Selnecker, † 1592.

Liisa.

1. Oh süüta Tall.

1. Oh süü-ta Tall, oh Jee-sus, Sind risti külges surma-ti.
Suur o-li si-nu kann-a-tus, Eht sind kül turjast põlati.

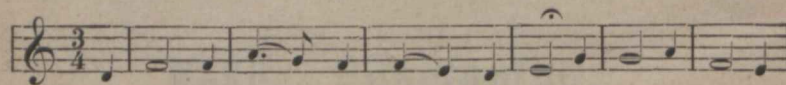

Rõik patud fina kand-sid, Sind ennast peastjats and-sid. Meil'

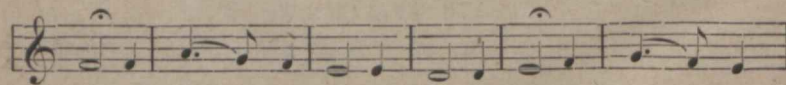

an-na ar-mu, oh Jeesus!

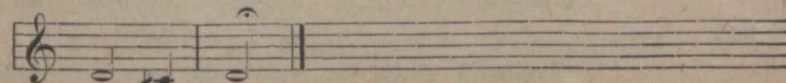
2. Näüd Kristus surmast tõusnud on.

1. Näüd Kristus sur - mast tõus - nud on. Hal - le - Hal - le - lu =

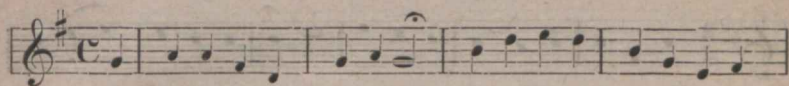
ja! Seit kõi - gel' rah-wal' tu-leb õnn. Hal = le - Hal =

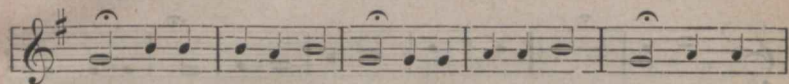
le = lu = ja!

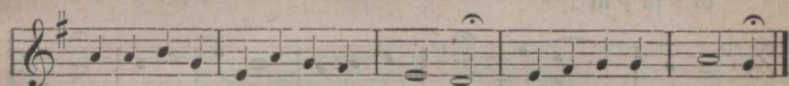
3. Sind püha Waimu palume.

1. Sind püha Waimu palume, Uskus hoia meid siin kindlas-

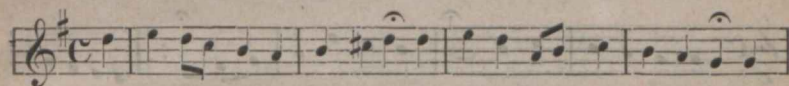

te. Kui surm tuleb, wõta Heldeste meid hoida, Et me

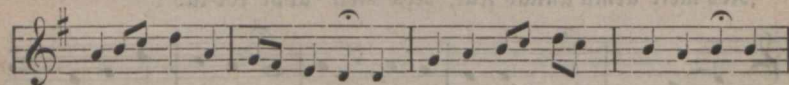

waewa järel wõime rõõmu leida, Kõ-ri-e e = lei-son!

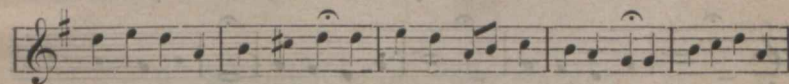
4. Oh püha Waim nüüd tule sa.

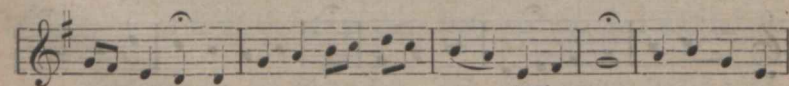
1. Oh püha Waim, nüüd tule sa, Ja täida ar = mu tulega Meelt,

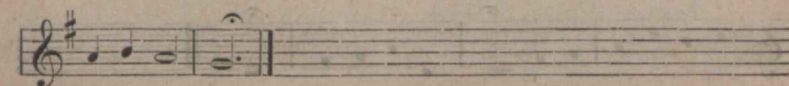
füdant, mõtteid usk = ji-le, Et armu näit = wad õi = e-ti! Oh

Jõsand! o-ma sõ-na-ga Meid u-su = le kõik kogu sa, Et rahwas üle

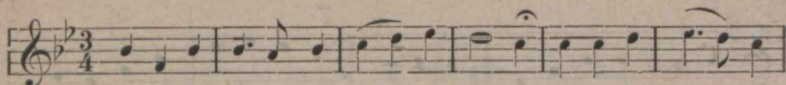

il-ma maa Wõib sinu kii = tust kuu = lu = ta. Hal-le-lu-ja,

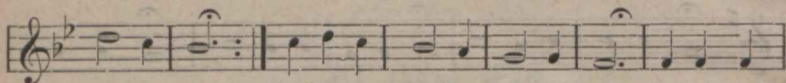

Hal-le-lu = ja!

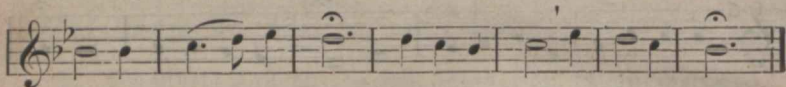
5. Kiida nüüd Jsfandat minnu süda.

1. Kii-da nüüd Jsfandat, mi = nu sü=da! Ma kiidan te = da
Kun-ni mul e=lu veel il = mas nä=ha, Siis laulan te=mal'

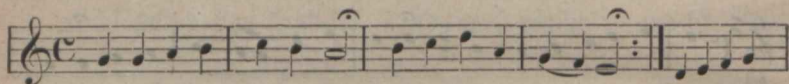

sur = ma = ni; Kes i = hu, hin=ge annud mull', Sell' laulgu
ot = sa = ni.

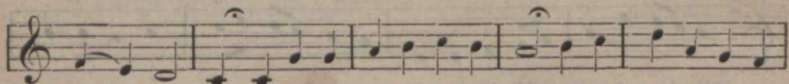

kii = tuft mi = nu heal. Hal-le-lu = ja! Hal-le-lu = ja!

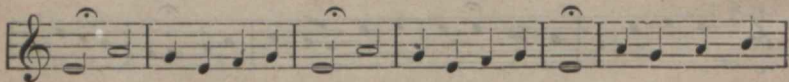
6. Keset elu meie peal'.

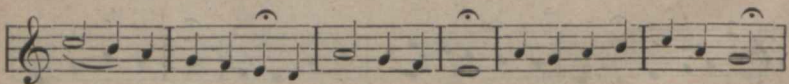
1. Ke=fet e=lu meie peal' Surm siin wõimust wõtab. Jsfand, sina
Kes meil' armu annab teal, Kes meil' appi tõt-tab?

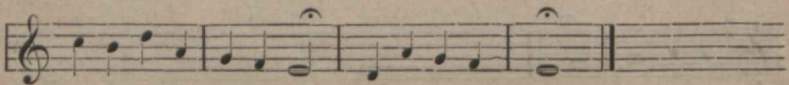
üt = si = na! Oh suur on meie et=si=tus, Sellest kaswab karis=

tus. Pü=ha Jsfand Jumal! Pü=ha wägew Jumal! Püha hel=de

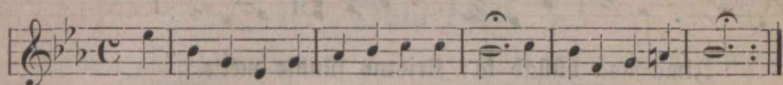

Dn=nis=te=gi=ja! Sa õige Jumal! Ä=ra la=se ka=du=da

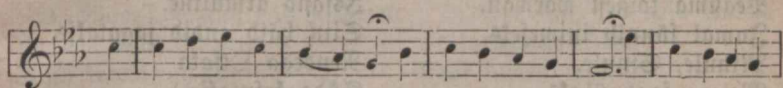

Meid siin surma häda sees! Kõ=ri=e=lei = son!

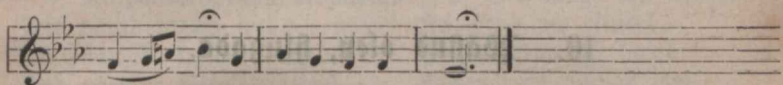
7. Jerusaleem, sa püha taewa linn.

1. Je-ru sa-lem, ja püha taewa linn, Ma ootan waluga,
Et ma kord sinu sis-se jõu-ak-sin, Mo süda ra-hu-ta.

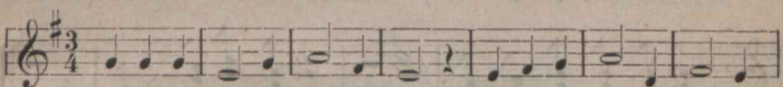

Kõik ilmamaad ma jätan Siis maha rõõmsaste, Ja armu tiivul

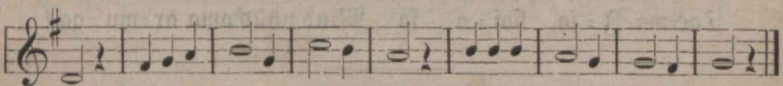

tõt-tan Siit ä-ra ü = les = se.

8. Mind Jumal kaitse armuga.

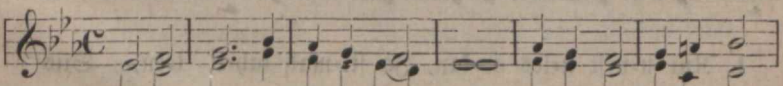

1. Mind, Jumal, kaitse ar-mu-ga, Mo ar-mast i = sa, e = ma

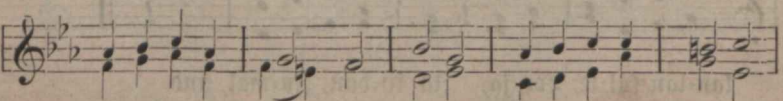

ta, Ja wennad, õed hoia ja Siin oma rohke a-bi = ga.

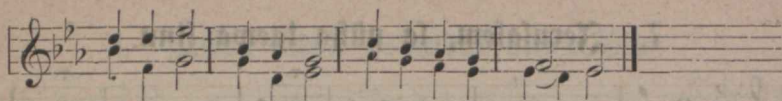
9. Rõõmustes mo süda kargab.

1. Rõõ-mus-tes mo sü-da kar = gab, Eest et näid Kallist hütid,

Jng-lib kuu-lu = ta = wad. Kuulgem, kuulgem rõõmu hütidmist
Kirikulaulude loogu.

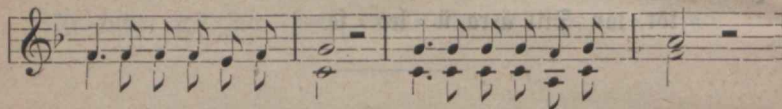

Siin-maa hüljab ka: Kristus sündis meile.

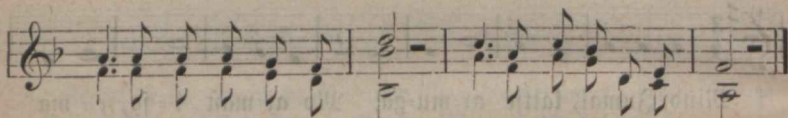
2. Jumal tuleb täna taewasti,
Häbalist, Waewalist
Peasima kõigest waewasti.
Jumal sünnib inimejeks
Minule, Sinule,
Meiega saab ühets.

3. Kes on waene, häbaline,
Tulgu ta Usuga,
Isand armuline.
Siin häid andid jagatakse,
Nendega Otsata
Süda kosutakse.

10. Wäsiind olen, hingada.

1. Wäsiind olen, hin-ga-da Tahhan ma, sest uinun ta ;

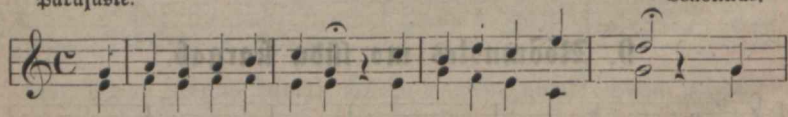

Tae-wa S = sa, hoi = a sa Mind näüd oma ar-mu = ga !

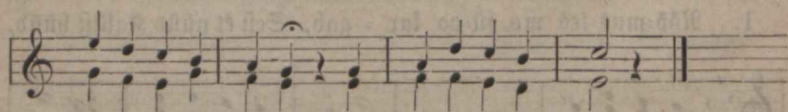
11. Kui unest üles ärkan.

Parafaste.

Scholinus.

1. Kui u-ness ü-les är-kan, Ja sil-mad lah-ti teen, Siis

lau-lan sul-le, Loo-ja, Ja kii-dan, Ju-mal, sind.

(Wiisi järelle Nr. 11.)

12. Shtu rahu.

1. Kui pääwa tära aega
Ei annud palwele,
Siis astu shtu duue
Ja waata ülesse!

2. Waat! wagusti nad hiilgwad
Ja waatwad ülewelt;
Sind teretawad tähed
Kui isa filmad sealt.

3. Nii pääwad, kuud, nii aastad
Neid nägib taewa teel;
Nii pääwad, kuud ja aastad
Neid näewad hiilg'wat weel.

4. Kuis annab see sull' jõuudu,
Kui ühes filmaga
Sa taewa tähte poole
Wõid südant ülenda'!

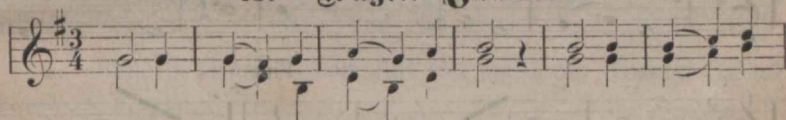
5. Ee käsi, kes neid seadis,
Et kordamööda nad
Seal taewa laotusel
Kõik lendwad, piirawad:

6. See kange käsi kaitseb
Ka mind mo eluteel;
See wägew käsi hoiab
Mo põrmu mullas weel.

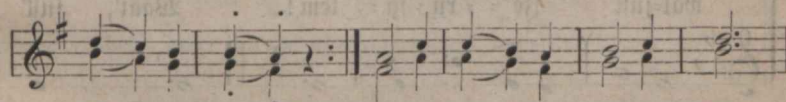
7. Eest healitseb mu süda,
Mind pükitab waigista':
"Hing, kannata ja ooda,
Sa pöörad koju ta!"

L. Koibula.

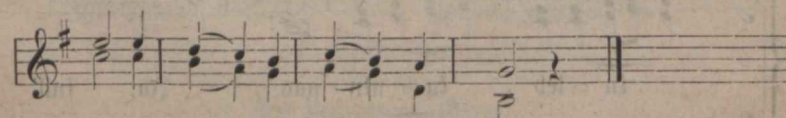
13. Wägew Jumal.

1. Wä-gew Ju-mal, ai-ta mind Laul-da fi-nu
Maa-ilm tum-mar-da-gu sind, Rää-ti-gu so

tu-ge-wusest! Na-gu fi-na al-gu-fes
wä-ge-wusest!

D-lib, jääb ta i-ga-west.

2. Taewas, maa, ja meri ta,
 Kerubimid, Serawimid
 Andwad auu full' lauluga ;
 Juglid, kes sind teeniwad,
 Hüüdwad õndsja rõõmuga :
 Kolm kord püha oled ja.

3. Püha, taewa kuningas!
 Püha, kõige ilma Jssand!
 Arapeastja häda sees.
 Taewas, meri, õht ja maa
 On täis sinu kiitusest,
 Sinu armu rikkusest.

4. Igal ajal kiidame,
 Jssand, sind ja sinu nime,
 Tänu, auu ta anname
 Sull', so tööd on selge ime :
 Aita ja meid täna ka
 Sinu auuks elada!

5. Jssand, Jssand halasta!
 Oma õnnistust meil anna.
 Näita oma helbust ka,
 Rõõkide eest hoolt ja kannu.
 So peal' üksi loodame,
 Ja sulst päästmist oodame.

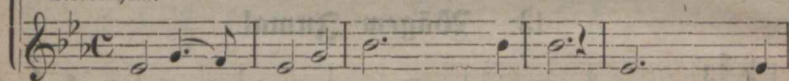
14. Siioni tütar rõõmusta.

Esstehealed.

1. Sii = o = ni tü-tar, rõõ = = mus = ta, Dis = = = ta

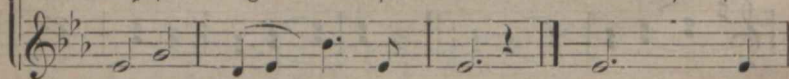
Meesteheal.

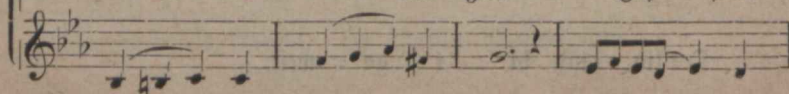
Fine

wal-just Je = = ru = ja = lem! Waat', full'

tu = leb tu = nin = gas. Ja, full'

Da capo al fine.

tu = leb ra = = hu wärjt.

2. Hosianna, Jesse juur!
 Ole terwe tulemast!
 Alga oma auuriit!
 Hosianna, kõrges seal!
 Hosianna, Jesse juur!
 Ole terwe tulemast!

3. Hosianna, Jesse juur!
 Tere, rahu kuningas!
 So riik wältab igawest,
 Sa, ja Jesa ainus laps!
 Hosianna, Jesse juur!
 Tere, rahu kuningas!

15. Kaugelt kõrgest taewast.

Parajalt.

F. Si'cher.

1. Kaugelt kõrgest taewast, Kus köid inglid on, Waatab Jumal

hel = dest J = ga lap=se peal'.

2. Kuuleb tema palweid,	3. Annab talle heldest
Pääwal, öösel ka,	Leiba igapäaw,
Hoiab, kaitseb teda	Nitab teda truust
Jga sammu peal.	Hädas, waewas ka.

4. Ütelge siis lapsil',
 Et neid isa on,
 Kes neid omas süles
 Kannab igal a'al.

(Wiisi järele Nr. 15.)

16. Jõusu laps.

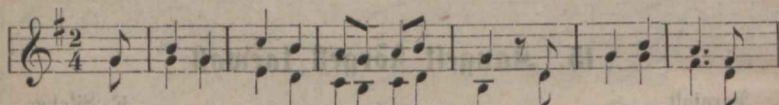
1. Igal aastal jälle   2. Astub rõõmustades
Ilmub idulu laps,   Iga majasse,
Ilma õuvedele,   Wiib meid õnnistades
Et neid pühendats.   Rajast rajasfe.

3. On ta minu juures
Taewaline waim ;
Hädas wäikses, suures,
Mitab õnnis aim.

17. Sa püha taewa lapsuke.

Rõõmjaste.

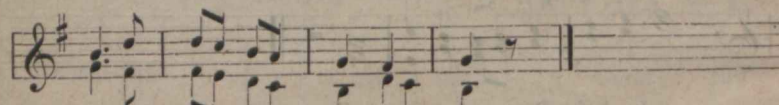
Gottlieb Siegert.

1. Sa püha taewa lap = su = te, Kes tulnud meile

las = te = le, Et meie jaa = me sinu = ga So

Jesja lap = sed olla ta.

2. Sa walgus, Jesjast saadetud,   4. Mind õnnista, oh Jeesute,
Et saaksime siin walgustud ;   Ma olen alles nõdrate !
Sa taewa paiste, Jeesute,   Mo südant wõta puhasta
Meid taewa ojalisets tee.   Ja oma poole tõmmata,

3. Sa püha taewa lapsute,   5. Et oleksin kui ingel ma
Et täna sünd'sid ilmale,   Siin alanduses ustaw ta,
Sest rõõmuga sind kiidawad   Et igawest wõiks jääda sull' —
Kõik lapsed, ja sull' õiskawad.   Mo Jeesus, seda kingi mull'.

18. Püha öö.)

Vastehaled.

Pikkamisi.

1. Pü-ha öö, Snnistud öö! Kõik on maas Rahu sees, Joosep
2. Pü-ha öö, Snnistud öö! Ing-li heal Wälja peal Laulab

wal-wab ja Ma-ri-al weel Hingab lap-su-te põl-we-de peal;
röö-mus-tes: Hal-le-lu-ja, Annab tea-da ka kar-jas-te-le:

Maga, pa-tus-te rööm, Maga, pa-tus-te rööm!
Kristus sündinud teil', Kristus sündinud teil'.

1) See laul on nõnda seatud, et seda ka kahe healega võib laulda, kui kolmas heal puudub.

19. Üks wõsuke on tõusnud.¹⁾

Lastehealed.

Mich. Prätorius (1609).

Parajaoste.

mf

Üks wõ-su - te on tõus - = nud Kõl dr = na
Kui wa-ne-mad on laul = = nud, Ta tu : li

mf

juu-re feest, Rest tal-we, kül-mal a'al Tõi mei = le
Jes-se joost;

di = e = = te = = se Seal pi-mel sü = da = õöl.

¹⁾ See laul on nõnda seatud, et seda ka tahe healega wõib laulda, kui kolmas heal puudub.

20. Oh ja rõõmuslik.¹⁾

Laulehealed.

Sitsilia rahwawiis.

Mitte wäga pittamisi.

p

1. Oh ja rõõ-mu = lit, Oh ja õnd = sa = lit, See = su
 2. Oh ja rõõ-mu = lit, Oh ja õnd = sa = lit, See = su
 3. Oh ja rõõ-mu = lit, Oh ja õnd = sa = lit, Wai-mu

f *pp*

šänd' = mi = se pü = ha = te. Suur o = li hä = = da
 tõus = mi = se pü = ha = te. Surm on nüüd neel = dud,
 šaa = mi = se pü = ha = te. Pi = me nüüd lõ = peb,

p *f* *ff* *dim.*

Krist ka = ot' se = da, Dis = ka, õis = ka sa, rahwate!
 Wõimus tal keel = dud, Dis = ka, õis = ka sa, rahwate!
 Walge meid õp = peb, Dis = ka, õis = ka sa, rahwate!

¹⁾ See laul on nõnda seatud, et seda ka lahe healega wõib laulda, kui kolmas heal puudub.

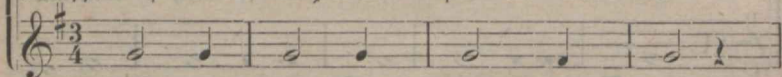
21. Wanaaegne Vöömlaste jõululaul.¹⁾

Västehealed.

Pehmelt. Mitte ruttu.

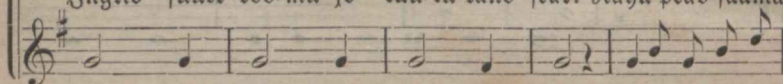
Tütri. *p.* 1. Tulge kõit kar-ja = sed waa = ta = ma nüüd
 Poisl. *f.* 2. Lähme siis waa-ta-ma Pet = lem = ma seal,
 Kõit: *pp.* 3. Betlemma kar-jas-tel' pi = me = dal ööl

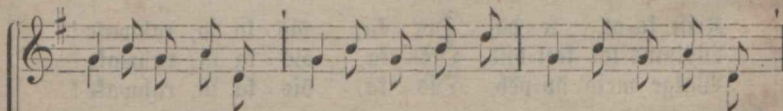
Tul = ge kar = ja = = sed kõit nüüd
 Läh = me waat' = ma Pet = lem = = ma,
 Kar = jas = tel' seal pi = = mel ööl

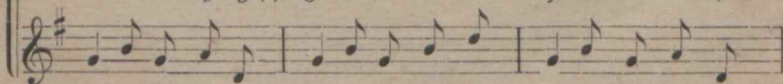
Lap-su = keht Jee-sust, kes tae-wa-lit hüüd. Täna on Jesand
 Mis mei = le kuu = lu = tand ing = li = te heal. Lauludes teda
 Inglise suurt rõõ-mu jo kuu-lu-tand seal: Rahu peab saama

Lap = = su = keht siin waa = ta = ma!
 Mis meil' ing = lid kuu = lu = tand.
 Ing = = lid rõõ = mu kuu = lu = tand.

Kristus teil' antud, Jumalast tei = le õnd = su = sets pandud,
 ta-ha-me kii-ta; Kõit-ta-gem, ae-ga po = le meil wii-ta!
 tae-wa al järgest, Ju-ma lal' mee-le = hea i-ni-mes-test!

¹⁾ See laul on nõnda seatud, et seda ka kahe healega võib laulda, kui kolmas heal pundub.

Rõõ = mus = ta = = ge!
Hal = le = lu = = ja!
Ju = ma = tal' auu!

22. Ma armastan sind, minu wägi.

Västeheal.

Ma ar-mas-tan sind, mi = nu wä = = gi, Ei
Sind ta-han ik = ta i = gat = = se = = da, Mo
MeeSteheal.

õ = na = ga, waid te = o = = ga;
e = he, kõi = ge hi = mu = ga. Sind, klem hea, ma

ar-mas-tan, Senni kui mul = da lään.

23. Jää!

Lastehealed.

Inglis hymne.

Andante. *p*

cresc.

mf

Jäa meile ja! Ja oma sõ-na-ga meid valgusta, oh
Meesteheal.

Jeesus Issa poeg. Jäa meile ja! sel kurwal a-jal

ta meil' anna julgust kindlust lõpma = ta!

2. Jäa meile ja! Kõik kurjawaimu tööd
Sa laota, meil' ole armulik!
Jäa meile ja! Kõik kurjust hävita,
Oh Issand Sebaot, me warjupait.

3. Jäa meile ja! Kui inimeste nõuu
Ei awita, siis peastjaks ole meil'!
Jäa meile ja! Sest hädaorust la
Meid peasta helbest, jaada taewasse!

24. Geinasauf.

Laastehealed.

Bitkamifi.

L. v. Beethoven (1770—1827).

p
Surn jõuab meile kiirest tätte, ei anna aega wiilwi-

f
ta = da ; ta murrab meid siin kõiki maha, Ja

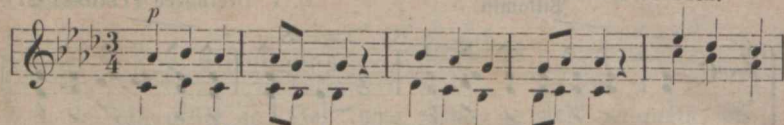
f
kisub wälja e=lu jeeist. Kas walmis minema, wõi

f *p*
mitte: Sa, Sa pead koh=tu=moist=ja et = = = te !

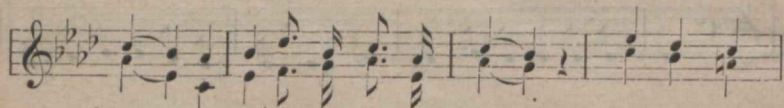
25. Kuis waikselt hing'wad.

Pitkamisti.

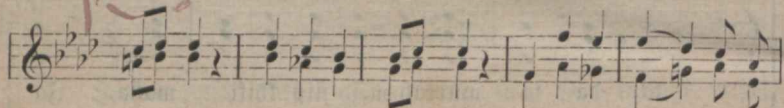
F. B. Beneken.

Kuis waikselt hing'wad Rõit lahkund õndsad Seal surnu

ai = as, Kus waitne rahu on! Seal waitfes

ra-hus Häudade wi = lus Maa põues sü = ga-wal

muld neid ma = = tab

2. Ei nemad nuta,

Ei kaeba häda,

Seal hana woodis

Magusast magawad.

Nad puude warjus

Uinuwad rahus,

Kuani neid ingli heal äratanud.

3. Ets wiimaks mulle

See tund ka tule,

Kus mina langen

Kui närtsind diele ;

Siis minu ihu,

Mis põrm ja pihu,

Saab nende jeltfisse mulba pandud.

4. Oh Arapeastja,

Hauda ja läksid,

Kui olid ristis

Maksnud mo patusüüd.

Haud on nüüd püha ;

Seal hingan mina

Ja tõusen rõõmus, kui läksid Jesand.

26. Singekene, looda!¹⁾

Soprano I. II.

Parajalt.

1. Hin-ge-te-ne, loo-da Isfanda peal'! Temalt a = bi
2. Hin-ge-te-ne, loo-da Isfanda peal'! Temalt a = bi

Alt I. II.

Detailed description: This block contains the first system of music. It features a treble clef and a common time signature (C). The melody is marked with a piano (*p*) dynamic. The lyrics are written in two lines, corresponding to two different vocal parts. Below the lyrics, the text 'Alt I. II.' indicates the start of the second system.

Soli, lordamisel loor.

ooda, Ta sind ai-tab teal. Sa rõõmusta, Hommik tõuseb
ooda, Ta sind ai-tab teal. Kui taob kõik, Jumal sinu

Detailed description: This block contains the second system of music. It features a treble clef and a common time signature (C). The melody is marked with a mezzo-forte (*mf*) dynamic and includes a crescendo (*cresc.*) marking. The lyrics are written in two lines. Below the lyrics, the text 'Koor.' indicates the start of the third system.

ta, Talve järel' tu-leb uuesti' kevade. Sind i-ga
päit'; Häda pole suurem kui so peastja on. Ündsuse

Detailed description: This block contains the third system of music. It features a treble clef and a common time signature (C). The melody is marked with a mezzo-forte (*mf*) dynamic and includes a forte (*f*) dynamic marking. The lyrics are written in two lines. Below the lyrics, the text 'Koor.' indicates the start of the fourth system.

¹⁾ See laul on nõnda seatud, et seda ka haige healega võib laulda.

tormi ja waewa sees Kaitseb helde Jumal, truu a=bi-meess.
Jumal, peasta sa mind! Armuga null' ütle: Ma peastan sind.

27. Auu olgu taewa Isale.

1. Auu olgu taewa I = sa = le, Auu te=ma ai = nu
2. Sind wara meie pa = lu = me, Sind hilja mei = e

Po = ja = le, Auu olgu pü=ha Wai = mu = le!
tä = na = me, Kolmainus, sulle lau = la = me:

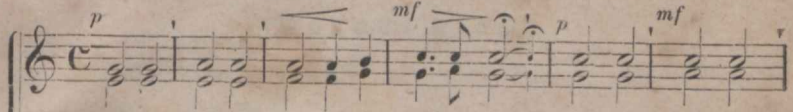
Hallelu = = = ja, Halle=lu = = ja, Halle = lu = ja!
Hallelu = = = ja, Halle=lu = = ja, Halle = lu = ja!

28. Püha.

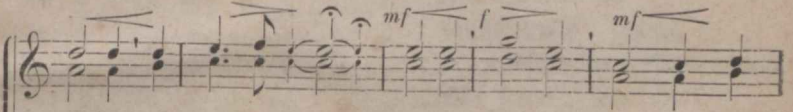
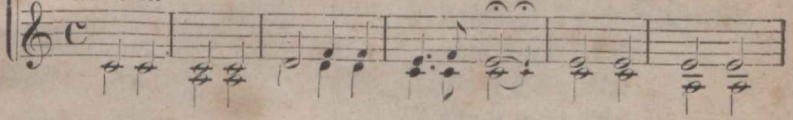
Felix Mendelsohn-Bartholdy.

Soprano I. II.

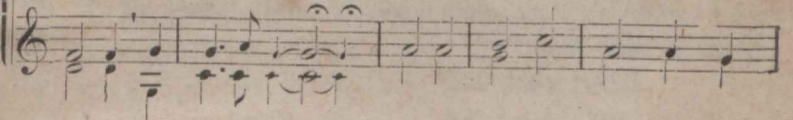
Wäga vitkamisi.

Püha, püha, püha on meie Jumal! Püha, püha,
Alt I. II.

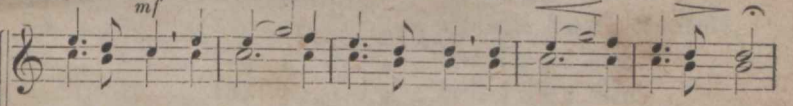

püha on meie Jumal! Püha, püha, pü - ha on

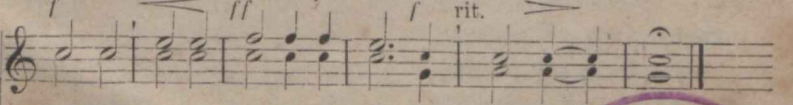
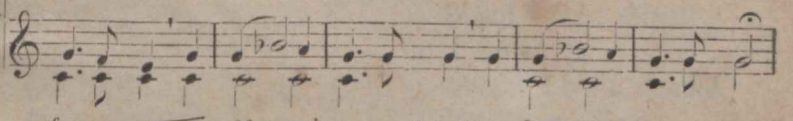

Soli.

Koor.

Seba=ot, see Is = sand suurest wäest, see Is = sand suurest wäest!

Püha, püha, püha on Isand Se = ba = ot!

7th 1874 Schangh.

Keinmal wieder eine Kanda ei faha ikke Kallant

Parandused:

5. lk. 7. rida ül: proovianda, **loe**: proovi anda,
13. " 5. laul 2. jalm 1. rida: looja **loe**: Looja
- " " 6. " 1. " 1. " : Issandat **loe**: Issandat,
19. " 12. " 5. " 3. " : patn **loe**: patu
22. " 16. " 3. " 1. " : ifka **loe**: ifka,
25. " 20. " 4. " 1. " : Mu **loe**: Mo
- " " " " " " " : kanna **loe**: kanna
- " " " " " " 2. " : rõõmustaja, **loe**: Rõõmustaja,
- " " 21. " 1. " 1. " : Mu **loe**: Mo
27. " 2. rida alt: kirikulauluraamatust, **loe**: kiriku lauluraamatust,
29. lk. 28. laul 1. jalm 2. rida: tõuse meel ja mõte **loe**:
tõuse, meel ja mõte,
- " " " " 5. " 2. " : Mill **loe**: Mil
- " " " " 8. " 2. " : õõb **loe**: und
30. " 30. " 1. " 2. " : isa **loe**: isa,
38. " 40. " 4. " 1. " : ifandats **loe**: ifandats,
39. " 42. " 7. " 2. " : finn **loe**: finu
- " " 42. " 13. " 1. " : Neil **loe**: Neil'
40. " 44. " 2. " 1. " : sinust **loe**: sinult
- " " " " 2. " 2. " : Sinust **loe**: Sinult
- " " " " 4. " 2. " : ja **loe**: ja
42. " 45. " 7. " 2. " : ehitatnd **loe**: ehitatub
45. " 50. " 11. " 2. " : finn **loe**: finu
63. " 79. " 3. " 3. " : paranda **loe**: paranda'
- " " " " " " 4. " : halasta **loe**: halasta'
64. " 80. " 5. " 1. " : Taganege **loe**: Taganege,
- " " " " " " 2. " : Taganege **loe**: Taganege,
- " " 81. " 2. " 1. " : Tulge kurwad hinged **loe**:
Tulge, kurwad hinged,
65. " 82. " 1. " " 1 : Nistib ristirahwas **loe**: Nistib,
ristirahwas,

66. lf. 82. laul 10. jalm 2. rida : tal **loe** : tall'
91. " 112. " 2. " 1. " : Zumal **loe** : Zumal,
93. " 115. " 1. " 2. " : laj'e **loe** : laje
- " " " " 8. " 2. " : alati **loe** : alali
94. " 116. " 4. " 4. " : jaatma **loe** : jaatma.
- " " 117. " 3. " 4. " : oma **loe** : Oma
98. " 121. " 4. " 4. " : Sa ingliwägi **loe** : Sa,
ingliwägi,
112. lf. 1. rida ülewelt : Jesandat **loe** : Jesandat,
116. lf. 14. laul pealkiri : Siioni tütar **loe** : Siioni tütar,
- " " " " 2. wiirg : waljust **loe** : waljust,
118. " 17. " 4. jalm 3. rida : puhasta **loe** : puhasta'
119. " 18. " 3. wiirg 2. taft 3. heal : ↓. ↓ **loe** : ↓. ↓
- " " " " " " 4. " " " : ↓. ↓ **loe** : ↓. ↓
- 125 lf. 3. wiirg 3. taft 1. heal \$ h ees **loe** : \$ c ees.

Eesti Rahvusraamatukogu

KONSERVEERITUD

1994

K. FREIMAN

1. 893